ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

١٧ صفر ١٤٤٤

13 ސެޕްޓެންބަރު 2022

(އަންގާރަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:03

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 12:16

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

13 ސެޕްޓެމްބަރު 2022 (އަންގާރަ ދުވަސް)

---

1. ޤައުމީ ސަލާމް

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މިއަދަކީ، 13 ސެޕްޓެމްބަރު 2022 ވީ އަންގާރަ ދުވަސް. 1444 ވަނަ އަހަރުގެ ޞަފަރު މަހުން 17 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ، އުތުރަ ނަކަތުން 7 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މި ވީ، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ ބާރަވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 24 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މިއީ 87 އިދާރީ ދާއިރާގެ މަޖިލީހެއް އެކުލެވިގެން އިންތިޚާބުކުރެވިފައި އޮންނަ މަޖިލީހެއް. އާދެ! ސަފަރުގައި އުޅޭ ތިއްބެވި 6 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަދި ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި އުޅޭ ތިއްބެވި ތިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، އެ 9 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހަށް ވަޑައިނުގަންނަވާ ގޮތަށް އުޅޭ ތިއްބެވި. އެހެންނަމަވެސް، 87 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޖިލީހުގައި އަދި ގަވާއިދުން މުސާރަ ލިބެމުންދާ ތަނެއްގައި ހުސްދުން ޖަލްސާ ފަށާއިރު 24 މެންބަރުން ތިބުމަކީ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނީ ވާޖިބަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރިހަމަކުރަން ނުކުރެވުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަށް، ޢދ/12/3/2022.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ރިޔާސަތުން އަންގާއެންގުން. މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުގައި ބިލުތަކެއް އެބަ ހުރި. ބައެއް ފަހަރަށް ބިލު މަޖިލީހަށް މި ހުށަހަޅަނީ، ސަރުކާރުން ވަކި ޕޮލިސީއަކަށް އެ ބިލު ގެންދާން ބޭނުންވާގޮތް މަޖިލީހަށް ވަނީ. ދެން، އެއަށްފަހު ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީ ނުލިބި ބަދަލުވެގެންދަނީ. ހަމަ އެއާއެކުގައި ވަރަށް ގިނަ ކުދިކުދި އިސްލާހުގެ ބިލު އެބަ ހުރި އަދިއަދި ކޮމިޓީތަކުގައި. އަދި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން އެދެން، މި ބިލުތަކުގެ ސުންގަޑު މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުން. ޖެނުއަރީ ކޮމިޓީގައި އެބަވޭ ބޭނުން ބިލެއް. އެއީ އިޖުތިމާޢީ ސަލާމަތުގެ ބިލު. މި ބިލު ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް ވެއްޖެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގައި އޮންނަތާ. އަޅުގަނޑު އެދެނީ މި ބިލު ވީއެކޭ އަވަހަކަށް ކޮމިޓީން ނިންމަވައިދެއްވުން. އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ވެސް، އަދި ހާމަކަމުގެ ކޮމިޓީގައި ވެސް، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި ވެސް، ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ގުޅޭ ކޮމިޓީގައި ވެސް، އެންވަޔަރަމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީގައި ވެސް، ޤައުމީ ސަލާމަތީ ސަރވިސްތަކާބެހޭ ކޮމިޓީގައި ވެސް އަދި އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ވެސް ބިލު އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ކޮމިޓީތަކުގެ އަރިހުން އެދެން، ދެން ވަގުތު މި ކަމަށް ހުރިހާ ކޮމިޓީއަކުން ވީއެކޭ ދިން މަސައްކަތެއް ކޮށް ބިލުތައް ނިންމަވައިދެއްވުން. ވޯޓަށް އެހުމަށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ތައްޔާރުކޮށް އެބަ އޮތް 9 އައިޓަމް. އޭގެ މާނައަކީ، 9 ބިލު އަނެއްކާވެސް ކޮމިޓީތަކުން ދަތުރުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތަށް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން ބޮޑު.

5. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އުސޫލުތައް ތަރުތީބުކުރުމުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ 30 ޖޫން 2022 ގައި ބޭއްވުނު، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 22 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު

މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާފައި ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު. ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ބިލު؛ ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނުލީ އުޅަނދުފަހަރު ރަޖިސްޓްރީކުރާއިރު ދެ ފުރޮޅަށް ވުރެ ގިނަ ފުރޮޅުގެ އުޅަނދު ގަރާޖެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކުރާ ގޮތަށް މިހާރު އޮންނާނީ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ނާޖާއިޒު ފައިދާ ނަގައި، ބޮޑެތި އަދަދުތަކުން ގަރާޖު ޖާގަ ގޮތުގައި ނުވަތަ ގަރާޖު ބައެއް ގަރާޖުތަކުގެ ވިޔަފާރިތަކެއް ހިންގަމުން ގެންދަނީ، އަދި ގަރާޖުގައި އޮންނަ ޖާގައެއް ވެސް ދިނަ އުޅަނދުފަހަރު ގަރާޖުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި، އެހެނީ ބަދަލުކޮށް ބައެއް ވިޔަފާރިތަކުން ހިންގަމުން ގެންދަނީ، އަދި މިކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީއަށް ވެސް ނުފެންނާތީ، އެ ކަމަށް ހުއްޓުމެއް ގެނައުމައި، އަދި މި ކަމުގެ ސަބަބުން ފިހާރަތް ރަޖިސްޓްރީކުރަން ބޭނުންވާ ވިޔަފާރިތަކަށް ބޭނުން ތަކުލީފުވެއްޖެ، މިކަމުން ސަރުކާރު ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ މަގުސަދު ހާސިލުކުރުމަށް އެތަކެއް ދިމާވި ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުންވާ މައްސަލައަކަށް ވެފައި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނުލީ އުޅަނދުފަހަރު ގަރާޖެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުން ލާޒިމުކުރާ ގޮތަށް ޤާނޫނުގައި ހިމެނުމަށް ބަދަލު ،ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މި މަޖިލީހުގެ ބިލެއް މީގެ ކޮމިޓީގައި ވަކި ހުށަހެޅިފަ. އެހެންނަމަވެސް، ގަވާއިދު ބުނާ ގޮތުން ކޮންމެ ދައުރަކު އެއް ފަހަރު ހުށަހަޅުއްވަން ގެންނެވޭނީ. މަޖިލީހުން ވަކި ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލު ބަލައިގަނެވޭނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި ހުށަހެޅުއްވި ބިލުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތަށް ފުރުސަތު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ބަޔާންތަކުގައި ވެސް ވަރަށް ތާއީދުކުރަން މި ހުށަހެޅުން އިސްލާހަށް. އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުކުރުން؛ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް އާސާނީ ބިޔަ ކަމެއް. އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރު ވެސް ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރިއަކަށް މިހާރު ވެގެން މި ދިޔައީ. ދެން މި އޮތީ، އަޅުގަނޑު ގާތަށް މިހާރު އެއް ދުވަހު އަރިއަސް މި ބޭނުން، ތިމަންނާ ކާރެއް މި އޯޓު ގެނައުމަށް. ދެން 75000 ރުފިޔާ ދައްކަންޖެހޭ ގޮތެއްގައި އަންނަނީގެ ސިޓީއެއް އެ ޗިޓު އަރުވަން. އެއީ ގޮތެއް އަޅުގަނޑު، އެ ބަސް ރަޖިސްޓްރީ އޮފީހަށް. މި ކަމުގައި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލާއި ސިޓީ މިނިސްޓަރުން ބައެއް ގޮތަށް އޮތް ވާނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ސިޓީ މިނިސްޓަރު އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް ދެކެމު ނަހަމަކަން ގެދޮރު. އަދި އާންމުގެ ޚިދުމަތް މިނިސްޓަރު ގެދޮރު. މި މަސައްކަތުގައި ވަރަށް ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓެއް އަޅުގަނޑު ދެކެފައިން. އެއީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް، މިހެން ހަމަ ސިޓީ ފަރުމާއި، ޖަލްސާއި ވަޒަންކުރުމުގެ ތެރޭގައި ހިލޭ އެކަމު ޓެކްސީ އުޅަނދު އެއްވެސް ވިޔަފާރިއެއް ވެސް މި ފަރުދުގައި ނޫނީ. ހަމަ އެއާއެކުއެކީގައި މި ފަރުދުގެ ހުރިހާ ވިޔަފާރިކުރާ އެއީ ކަނޑުދަތުރުފަތުރުކުރާ އުޅަނދުފަހަރުކުރުން ފެރީގެން ވެސް މިއަދު ތަކެތިބޭނުންކުރާ ސަރަހައްދުގެ ނަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރަންޖެހޭނެ. އެކަމަކު ފެރީތަކުގެ އެއްޗެއް ޓެކްސީ ދަރަޖަ ދާއިރާތަކުގައި އަދަދުކުރެވޭ ގޮތް ހިލޭކުރެވޭ މި އަޅުގަނޑުކަށްނުވި.

އާއްމުކޮށް ގަވަރންމަންޓުން މިނިސްޓްރީއަށް ވަރަށް އެއްޗެހި ހިސާބު މިނިސްޓްރީއެއް. އެއީ މިހާރު ގަވަޓިވް މިނިސްޓްރީއެއް. ދެން އިއްތިހާދު އަޅުގަނޑަށް މި ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އެކަން މިނިސްޓްރީއެއް. އެހެންވީމާ، ދިގު ގަވަރޯގެ މިނިސްޓްރީއެއް. ދެން އިއްތިހާދު އަޅުގަނޑަށް މި ފުރުޞަތުދިނުމާއި ސަރުކާރާއި ވިޔަ އެއްބަސް، ދަރަޖަ ފުރުޞަތު މި ދިޔައީ، އަދިވެސް ޓްރާންސްޕޯޓް ޓެކްސީ ހަމަ ކުރަންޖެހޭ ކުންފުނި ތަކުރާރުކުރުމާއި ޓްރާންސްޕޯޓް ވަނީ މިއަދު އެހެން ކުރިއަށް އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، ވީއްލާ އެހެނިހެން ސަރަހައްދު ޓްރާންސްޕޯޓަށް، ޓެކްސީ މިނިސްޓްރީތަކަށް، ބަލަހައްޓާ މިނިސްޓްރީއާ، މިގޮތަށް ދިޔައީ ފުރާ ހަމަނުވާ؟ ދެން އެހެންވީމާ، ޓެކްސީ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓަރު ގޮތް އަޅުގަނޑު އެ ސަރުކާރު ކުރިއަށް ވިއްލައި، އެހެނިހެން ނޫން ތިކަން އޮތް. ތިރާކަން ކަނޑަވަރުކުރު. އެކަން ކަނޑަވަރުކުރުމަކީ މި ދިޔައީ. އިއްތިހާދުގައި އަޅުގަނޑު ޓެކްސީ އުޅަނދު ބޮޑު މި ބަޔަކަށް ވިޔަފާރި ވެސް ސަރުކާރުން ފުރުޞަތުދީ. ރަޖިސްޓްރީ އިސްތިހާރު ބިޔަ ފިރާހަދަން ދަތުރު ވިޔަފާރިތަކުގެ ހުއްޓި ގޮތަކަށް ހަމަހަމަކަމުން ނޫން. ތިމަންނާމެންގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކުރުން، ތިމަންނާމެންނަށް ނުހުރޭ މިނިބަސް ވެސް ދަތުރުކުރުމަށް؟ ތިމަންނާމެންނަށް ނުހުރޭދޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑު ޖެހިލާ ކުރިއަށް ޖެހިލާ ހިޔާލެއް ދަތުރުކުރާ ހުރި ދަތުރުފަތުރުގެ ކުޑަކުދި އިންވެސްޓްކުރުމުގެ ހުރި ހުރި؛ އެ ވިޔަފާރި ވެސް ސަރުކާރުން ނުވަތަ ހަމަ އިންވެސްޓަރުން ޓެކްސީ ދަރަޖަ ވިޔަފާރިން އޮތީ ހުރިން އެ ތިޔަ ބަނދަރު ޖެހޭ ހިސާބުގައި. އެހެންނަމަ ވާނީ. ސަރުކާރުގައި ހަލަބޮލި ހުރުމަށް. އެހެންވީމާ، ދުވަސްތަކެއް

އާންމުކޮށް އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމުގައި އަބަދުވެސް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރު ޖެހިވެން އިސްކޮޅުޖެހިފައެވެ. މި ތަނަށް ގެނުވުނު އިނގޭތޯ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަފާތު ޕްރޮސެސްތައް ނިޒާމުތަކެވެ. އެކަމަކު މިދިޔަ ދިހަ ތާރީޚުގައި، ސަރުކާރުތަކުން އަހަރުދުވަސް ޤުރިބަދުގައި ޕްރޮސެސްޖެކްޓްގެ އެކިއެކި ނިޒާމުތައް ގެނުވުން. އެންމެ ޕްރޮސެސްޖެކްޓް މިނިސްޓްރީއަށް އޮބި، ޕްރޮސެސްޖެކްޓް އެންމެ ކޮންޓްރެކްޓަރުންގެ ކޮންޓްރެކްޓަރުން އޮބި. އެއީ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ. އެހެންނަމަވެސް، ޖަމާޢަތުގެ ސެކްރެޓަރީ ގެންދެވޭ ހުރިހާ އެއްގަނޑުވެރިޔާއަށް ހަމަޖެހުނީ. މާދަމާ އެހެން ބަޔަކު އަތުވެއްޖެއްޔާ ތިޔަ ހުރިހާ އެކަށީގެން ހަމަޖެހޭ. އެކަމަކު ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ޕާޓްނަރޝިޕްތަކަށް އެ ޕްރޮކިއުމަންޓް އޮތޯރިޓީ ކަމަށް ވަނީ އެ އެސެޓްތަކަށް ދެއްވާފައިވާ ކަމަށް. މިހަރު ވަރަށް އަންނަނިވިގޮތަށް ސަރުކާރުން އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރިމަތިވާއިރު އާންމު ރައްޔިތުންގެ ވިޔަފާރިތަކަށް؛ މިސާލަކަށް ގެސްޓް މި ސަރުކާރު އައި ފަހުން މީހުންގެ ކުދި އަދުވެރިވެ ބޮޑުވުމުގެ ނަގަމުންދަނީ. އަދުވެރިވެ ބޮޑުވުމުގެ؛ ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރުގައި ވަނީ ކަމެއް. އަދުވެރިވެ ބޮޑު ނުދީ ދައުލަތުން އެއްވެސް މީހެއްގެ މުދަލެއް ނަގައިގެންނުވާނެ. މީހުންގެ ރައްކަތް ނަގަނީ. ނަގައިގެން އަދުވެރިވެ ބޮޑުވުމުގައި. އަދުވެރިވެ ބޮޑުވުމުގެ ސަރުކާރުން ކޮންމެވެސް އެއް ބަޔަކު އެބަ ވެއިވާލާ ނުހުރޭ؟ މީ އަޅުގަނޑުމެން މިހަރު ޕްރޮސެސްޖެކްޓްގައި، އެއްގަޑު ޕްރޮސެސްޖެކްޓްގައި މިހަރު ވާހަކަދައްކާއިރު ހަމަގޮތުން ބަލައިބެލުން ކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު މިހަރު ތާއީދުކުރަމުގައި ބަލައިގަނެވޭނެ؛ އާދޭސް! ޑީޖީސީ އެބަ އަތް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް މި ވަޑައިގެން. ޑީޖީސީ އެއީ ގެއްލޭ އެއްޗެއްކަން ޤާނޫނުގެ ފަރާތްތަކުގައި އެނގޭނެއެވެ. ޤާނޫނުގެ ޑީޖީސީ ގެއްލުން ހިސާބުން ނުކުމޭ ޤާނޫނު ފުރިހަމަކުރައްވާ. ޤާނޫނު ކުރިއަށްޖެހޭނެ ގޮތުގެ ޤަވާޢިދުތަކަކީ މި ޤާނޫނުގެ ޑީޖީސީގެ ބޭނުމެއް ނިކުތް. ކުރީކަށްކުރަން ޤާނޫނު ގޮތުގެ ފުރިހަމަ. ސިޔާސީ ޤާނޫނު އަމިއްލަވެފައި އެއްބަސްވި. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ކުރި މީހުން އަދި ފަހު ފުރިހަމަވުމުގައި އެބަ ހިއްސާ.

ރިޕޯސަލުން ވޯޓަށް އެހުން:

ސުލްޠާނިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފްލޯރަށް އަރުވަނީ މަޝްވަރާ ދެއްވާތީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އިސްކަންދަރު ޢަމަލުކުރި.

މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ ބަލައިގަތުން ވޯޓަށް އެހުން:

އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އިސްކަންދަރު ޤާނޫނު ބިލުތަކުގެ ފުރިހަމަ. އިސްކަންދަރުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ނަގާނަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި ބޭފުޅުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީ ކުރުމަށް، މި ރަށަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އަޅަން ވިޔަފާރިއާ ބެހޭ މުޅި ސަރުކާރުން ފަށާ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ މާނަ ދޭނެތޯ؟ އިޤްތިޞާދީ ބަޔަކަށް؛ ވިދާޅުވެއްޖެ! ގަވާއިދު ހިފާފަ ސަރުކާރުގެ ބައެއް މުދަލަށް މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުން ގަވާޢިދު ސިޔާސަތު ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ ކުރި. އެ ކަންކަން ހަމަޖެހޭނެ

ފިނޮޅުއަޅައިގެންވި. އޭގެ މާނައަކީ، މާލެއަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ހިފެހެއްޓުމެއް ނެތި އެއްކޮށް އެތެރެކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޫކުރެވުނު. މިހާރު ވެސް މަގުމަތީގައި ހުރި އެއްކޮށް ޑިސްކަވުން، އާންމު ރާސްތާތަކުން ސައިކަލްތަކާ ޕާކުކުރާނެ ތަންތަކެއް ވެސް ނެތް. މި ހާލަތުގައި ސަރުކާރު އެތެރެކުރުން ވެސް އެބަ ކޮންޓްރޯލްކުރަންޖެހޭ. ހުއްޓުވާކަށް ބޭނުމެއް ނުކުރޭ، ލަގްޒަރީއަށް ރާއްޖޭގެ މުއްސަނދިން ދުއްވާ ކާރުތައް؛ މާރުގައި އެކިއެކި އަތުގައި ދިރުމާބަރު ކާރު އޮންނަ ހާލަތުގައި އެ ކަންކަން؛ އެ ތަކެތި ކޮންޓްރޯލްކުރަން މިހާރަށްވުރެ ވެސް އިތުރު ފިނޮޅުއަޅަން އެބަ ޖެހޭ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ރާއްޖޭގައި މި އޮތް ޖުމްހޫރިއްޔާ ސިޔާސަތު، އެ ބޮޑުޔާ އެއްކޮން ބަޖެޓުފާސްކޮން، ގޮތުގައި ބަލާ ކުރިއެރުވުމަށް މިހާރު ވެސް ބޭނުން، މިހާރު ވެސް ދެ ފިރިހެނުން ދަރިވަރުންނާ މި ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިކުރާ ރަށެއް އެއްކޮށްޖެހި ފިނަޅުވާތީ ކޮންޓްރޯލްކުރަން ފިނޮޅުއަޅަންޖެހޭ އަހަރެން އެބަ ޖެހޭ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ އެއްކޮށްވެސް ޑިމާންޑް ސަޕްލައިގެ ބަޖެޓު އެބަ ޖެހޭ ދުށުގެ ވާހަކަދައްކާފައިވާނަމަ، އަނެއްކޮށްވެސް ޑިމާންޑް ސަޕްލައިގެ މިހާރު މާ ފުރާވާލީ؛ މިވާގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ. ބަޖެޓު އިޤްތިޞާދީ ދުނިޔޭގެ ކޮންޓްރޯލްވެފައި ފުރިހަމަކުރުމުގެ ޑިމާންޑް ސަޕްލައި ކޮންޓްރޯލް ބަލާއިރު، ރިސެޕްޝަނެއް ޑިމާންޑް ސަޕްލައި ޖެހޭ ފިޔަވަޅު ދިނުމަށް ދޫކުރާނެ ބޭނުން މިސާލަކަށް. މިހާރުގައި އެއްކޮށްވެސް ޑިމާންޑް ސަޕްލައިގައި ބަޖެޓު ބަޖެޓުން މާ ބޭނުނު މުއްސަނދިކަމާ އެ ބަޖެޓުން ކަރުދާހުގައި ވާޖިބާތު ގެންދިޔަ ވާހަކަދައްކާވާން، އަޅުގަނޑުވެސް ޑިމާންޑް ސަޕްލައި ފުރާވާލުމަށް ދުށުވާ ވާހަކައިގެ ތިމާގެ އަންބޯނުގެ ބޭނުން ދުށުގެ ވާހަކަދައްކާ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަރިންވާ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ މާލޭގައި ޖުމްހޫރިއްޔާ އަދި ރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ނިޒާމުގެ ގުޅުމާއި ސަރުކާރުން އެލީ ހަރުދަނާ، ކުރިއަރާ އެލީ ރަނގަޅު ފިނޮޅުއަޅައިގެން. ޑިމާންޑް ސަޕްލައިގެ އެ އަޅުގަނޑު އެ ކަން ކުރަންވާ ވާ ރަނގަޅު އަދި. އެއްގޮތަކަށްވެސް ޑިމާންޑް ސަޕްލައިގެ ރާއްޖޭގައި ހަމައެކަނި ނުހުރެ ރަށްތަކުގައި އެއްވެސް ގޮތަކަށް ޖުމްހޫރިއްޔާ ދިރުމަށް މަޤާމުގައިވާ ނުވާ. އިޤްތިޞާދީ، އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓު، ޝުކުރިއްޔާ މިހުންނަން ވާހަކަދައްކާކަށް ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް! ޝުކުރިއްޔާ ދެން ވެސް މިހާރު ވެސް ގައުމުތަކަށް އަރައިގަނެގެން. ޝުކުރިއްޔާ، އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓު ހިފެހެއްޓުމަށް ތިމަންނަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްކެވީ. އާ ޖަލްސާ! ޝުކުރިއްޔާ، މަޖިލިސް ހުންނަވާ! ޝުކުރިއްޔާ މިހުންނަން ވާހަކަދައްކާ ރައީސް ޖަލްސާ! ޝުކުރިއްޔާ ޖަލްސާ މިޤާނޫނު އެއްޗެއް ބިނާކުރަންތެރިން މަ ވެސް. އަޅުގަނޑާ ވެސް އަށް ދައުރުގެ މެންބަރުންނާ. ޝުކުރިއްޔާ، ބަހުސްގެން ވާހަކަދެއްކެވި އަޅުގަނޑު ވެސް ހުންނަން ކޮށްލަދިނުމަށް މަޖިލިސް. ޝުކުރިއްޔާ، މަޖިލިސް ހުންނަވާ!

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަރިހުގައި ދަންނަވާލަންޖެހޭ؛ މި ތަނުގެ ނިޒާމު، އެއް މެންބަރަކާއި އަނެއް މެންބަރަކާ މުޚާތަބުކުރުން ވާހަކަދައްކާ ގޮތަކުން ނޫން ހަމަޖެހިފައި އޮންނަނީ. އެއީ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމެއްގައި އެކަން ހުއްދަވެފައި އޮންނަ ގޮތް. މިހާރު މި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް މުޚާތަބުކުރައްވަންޖެހޭނީ ރިޔާސަތަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތާ މުޚާތަބުކޮށް ވަރަށް ރިޢާޔަތް ވާހަކަދައްކަނީ، ބޭފުޅަކު އަޅުގަނޑުގެ ގައިގެންބޯލަން އަރައިގަތީމަ ރިޔާސަތުން އެއްކަލަ ވިދާޅުވެ ނުހުއްޓުވީމަ އަޅުގަނޑު އެއްކަލަ ދަންނަވަންޖެހުނީ. އެއީ މިތާގެ ނިޒާމު ގެއްލުނީމާ އެހެން މިހުން ވެސް އެކޮޅުން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ރިޔާސަތުގެ ސަމާލުކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ޓަކައި ދަންނަވަން. ދެ ނުބައި އެއްވެސްނަމެއް ނަގައިގެން ނުކުރުން. އެއީ ނިޒާމު ގެއްލުމަށް، ދެން އެ މަޖިލީހުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރައްވަމުންދާ ގޮތަކަށް ބަދަލުގެނެސްދޭ ނިޒާމު އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރައްވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކުރިއަށް ގެންދަވާ!

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ، މި މާލެ ބޮޑުޖަހައްސައި، މިހާރު ވެސް އޮތް ގޮތަށް ގެންދިއުމަކީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ސަލާމަތްތެރިކަމާ ކަހަލަ ނޫން. މި މާލޭގައި ޖަހާފައިވާ ޖީޓީވީގެ ޑެމޮލިޝަން އެހާ ހަރުކަށިވެ. ޖީޓީވީކަރު ބިލްޑިންގ ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ހުންނަހުން އެ ކަމަށް ވެސް އިންވެސްޓްކުރުމުގައި ސަރުކާރު އެހީވެ. އެ އިންވެސްޓްކުރުމަށްވެސް ރާއްޖޭގައި ކޮންޓްރެކްޓަރު ނިޒާމުގެ ތެރޭން ވިޔަފާރި ގިނަވާ، ބިން މަދު، ރޭގަ ސަރުކާރުގެ ކަށްޓަކާއި ތަންތަނުގައި ހާއްސަ ފުރުސަތުތަކެއް އަރާންޖެހޭ. ބޮޑުވާ! އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް މިސާލަކަށް ސިންގަޕޫރު މިސާލަކަށް ނަގާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މާ ބޮޑު ބިން އޮތް ތަނެއް ނޫން. 650 އަކަކިލޯމީޓަރުގެ އެއްޗެއް ބިމެއް އޮންނަ ތަނެއް އެއީ، ސިޓީ ސްޓޭޓެއް. އާބާދީގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ކޮންސްޓްރަކްޝަން ހުރޭ ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި. ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ޤައުމެއްގައި ވެސް ގިނަވާ ސަރަހައްދުތަކުގައި ކޮންސްޓްރަކްޝަން ހުރޭ. އެހެންވީމާ، މާލޭގައި އަދިވެސް ބަޖެޓުގައި އޮންނަންޖެހޭ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ނޫޅެ. އަދިވެސް ހަމަ

ހިފެހެއްޓުމެއް ނެތި އެއްކޮޅި އުޅުއްވާ ދަރިންނަށް. އެހެންވީމާ، ވަކި ހަމަހަމައިގެ ތެރެއިން ލާފައި
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިޔަވަޅު ގެންގުޅުމަށް ޓަކައި ޤާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލު ސަރުކާރުން
ހުށަހަޅައިދެއްވާ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މިހާރު މި ހުށަހެޅި ހިފެހެއްޓުމެއް ނެތި އެ މީހަކު އެއްކޮޅި
އެއްޗެއްކަމަށް ވާތީ ދަނޑުވެރިޔަކު ހިންގާއިރު ކިހިނެއްތޯ؟ ބައްލަވާ ތަފާތު ނެތް. ގަވާއިދުތަކެއް ނެތް. ޖުރިމާތަކުން
ތިބޭނެ ނޫނޭ. މި ހާލަތު އިޖުތިމާޢީ ކުލަބުތަކަށް ބަލައި މި ރަށުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ކަމެއްގެ ބައިވެރިވުން
ކަމެއް ނޫން. ގަބޫލުކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެކަން އަޅުގަނޑު ކުށްވެރިކުރަން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިސާލަކަށް އެއީ
ރައްޔިތުންނަށް ހުރި އަޅުގަނޑު ބޮޑުސިޔާސީ ބޭރުކޮށް ބަލާއިރު އެކީ ފިކުރަކީ. ޕީ.ޕީ.އެމަކީ، ޕީ.އެން.ސީގެ މެންބަރުންނަށް
ފަހަރެއްގައި ހަޖަމްނުވާ ހިސާބަށް ދާނެ. އޭރު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނޫން. އެ ބާރުވެރިންނަށް ހަޖަމްކުރެވޭނީ މިހާރު އެކަކު
ކަންކަމެވެ. ސަރުކާރުން ހާމަކޮށްދޭ އެވާ ރައްޔިތުންނަށް އެކަށީގެން ނުވާ ކަމަށް ވަކިން އެކަން ހަމަ ހަޤީޤަތު
އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަށް ނުވަތަ އެއީ ދުނިޔޭގެ ވަރަށް ގިނަ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ދިމާވާ ބައްޔެއް އެއީ. އެއީ ހަމަ ސިޔާ
ނަފްސާނީ ބައްޔެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންކަން އެހެންވާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ނުވޭ.
ރައްޔިތުންނަށް ހިތުގައި ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ބަރާބަރަށް ޚިދުމަތް ދެވޭ ސަރުކާރެއް ވެއްޖެ. ވަރަށް އެބަ ވެސް ރަނގަޅު
ގަތީ؛ އަދިވެސް އަދުވެސް ރައްޔިތުންނަށް. އަދިވެސް އަދި ކުރެވޭނެ. ނިޒާމު އުފެއްދިގެންނެވޭނެ. ފުދިގެންދާ ބައި
ކުރެވޭނެ. ކުރިޔަށްދާން މަދުކުރެވޭ. ކުރު އަހަރެއް ބާރުއެޅުމެއް ނުކުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ހިތުގައި ފުރިހަމަކަމާއި
ގޮތެއްގައި ކަންކަން ހުރިހެން. ފުރުޞަތު ފަހިކުރެވޭނެ. ފުރުސަތު ތަނަވަސްކުރުވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި
ކަންކަން މިހެން ޢަމަލުކުރުމާއި، ބާރުއެޅުމުގެ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ގާތިން އެއްވެސް އިދިކޮޅު ފަރާތަކުން ފޮނު ވެސް ދޭ
ދައުލަތުގައި ބާރުއެޅުމުގެ ނިޒާމެއް ފުރިހަމަކުރުން. ގާތް! އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، ބާރަށްވުރެ ހިތްވަރު ފުރިހަމަ
ވެރިކަމަށް ބާރުބޮޑު އެއްގޮތަށް. ގާތްގޮތެއް މިހާރު ފުރިހަމަ ބާރުވެރި އިދިކޮޅުގެ ވަރަށް ފުރި ގަވާ. އެކަން ފުރަ ގަބޫލުކުރަނީ.
އެކަމަކު، ފިޔަވަޅު، މުއްސަނދި މީހުންނަށް ވަކިކޮށް ބޭރުގެ ތަނަށް ގެނެސްގެން ދެއްވާފައިވާ މި ހާލަތު ފުރުޞަތު ވިހާވަރަ
ބޭނުން ކުރަމެއް ކުރުމަށްޓަކައި މުހިންމު ކަމެއްގައި ދަންނަވައިދެން، އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދަށް. މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރު ގާނޫނަށް އިސްލާހު؛ މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި މި ވާ މައްސަލައާ، މިހާރު ތަޢާރުފުން ކަންބޮޑުވާ މައްސަލައެއް. ބޭނުންއިރެއްގައި ބޭނުން ތަނެއްގައި ރަޖިސްޓްރީނުކޮށް ނުވަތަ ގެނަސް ދުއްވާލުމަށް ރަޖިސްޓްރީނުކުރެވި ބާއްވަންޖެހޭ މައްސަލަ. މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި މި ވަނީ އެއީ ކަންބޮޑުވުމުގެ ގޮތުގައި. ހަމަ ގެންނަ ކާރުގެ މީހުންގެ ފިހާރަތަށް ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން މާލޭގައި ދުއްވާ ގޮތަށް. ދެން މާލެއަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަނަ ހިލޭވިލިބުނުގެ. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އަނަ ހިލޭވިލިބުނުގައި ދީ ފަންސާސް ހާސް މިހެން ދިރިއުޅޭން، ދީ ފަހަރު ފަންސާސް ހާސް ކާރައި، ދީ ފަހަރު ފަންސާސް ހާސް ސައިކަލާ ހަރިހަރުބާއި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފި؟ މިހެން، އާންމުކޮށް ބޭރު މިހެން ވެސް ބޭނުން ވެރިކަން ޕްރެޝަރު. އެއީ ގާބިލުކަމެއް ފަނަރަފަހަރަކަށް މިނޫނޭ ހިނގާފައި ދެވޭ ހިސާބެއް. އަޅުގަނޑު އަންނަން މި މަޖިލިހަށް ހިނގާފައި ފެށޭ ބައެއް ފަހަރަށް. ދެން ގެއިން ބަދަލުކޮށް ދާއިރު ފެށޭ ހަމަ ސައިކަލް މި ދާންޖެހޭ. އެ މައްސަލަތަކާ ބެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއް ގަޑިއަކު ފަންސާސް ކާރު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ. ގަޑިއެއް ނެތް، ގަޑިޖެހުމުގެ ނެތް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކުލަވައިލާފައި، މާލޭގައި ހުރި ސައިކަލްތަކުގެ ރޯޑު ސައިޒަށް. އަޅު ހިއްސާކުރެއްވިގޮތް މި ސައިކަލުގައި މި އޮޅުނީ. ދުވާ ގެޓްއިސަވަލުގައި މަސައްކަތް ކުރަން. އެއީ ހިތަށްއަރާގޮތުގައި ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް ފަހަރެއް ހިނގާ ގޮތަށް ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު އެންމެ ހޯދުމުގައި ހިތްޕަވާ ވެސް ގާތްގަނޑަކަށް މި ވިޔަސް އޭގެ ވީ؛ މިސާލަކަށް އަރީ.އެމް.އޭ.ގެ އަރީ.އެމް.އޭ.ގެ ހިސާބުން ވެސް ކާބޯޑިއުމަށް ނަމެއް. ބޭނުން ކާބޯޑު އެއީ ހެދުނު އެއްބަސްވުމެއް ނޫން. ފިލްމަކު ވެސް ބޭނުންވާ އެއްބަސްވުން ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން ވާއިރު 200 އެއްޗެއް ހެދޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ، 200 އެއްޗެއް ކާބޯޑު ހެދި ބަދަލުން ހެދިދާނެ އެއްޗެހިތަކުގެ ކޮޅުމަތީން ދޫކޮށްލާނެ. އެދި ސަރުކާރުން ވެސް ބަދަލުކުރަނީ، ހިދުމަތް ދިޔަދާ. ބަލާބަލާއިރު ދިޔަދާ. ފިޔަވަޅުއެޅުން ވިސްނާ. މި ކާބޯޑު ދަރަނިކުރަންފެށުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިލޭ. އަޅުގަނޑުމެން ދުއްވާދުވަސް ގޮތް ދިގުކޮށް، މިސާލު މި އޮތް އުސްމޫސް، އެއްބަސްވުން މާލެ މަދުވެފައި ގަނޑުވަރު ހަރުކުރުމަށް ފިޔަވަޅު. މީދި މިހެން ހިނގާ މަދު. ގާތުގައި ހިނގާ ފިޔަވަޅުއަޅަމުން އިނގިރޭސި މިހާރު. ފިޔަވަޅުއަޅައިގައި ތިބި މިހެން ހަދާ މުސްކުރާނެ. ހިނގާ މިހެން ހަދާނެ އިސްކަންދީގެން. އަނެއްކާ ދިހަގައި ވެސް އޭގެ އަށް މަދުގައި ހިނގާ މިހެން ހަދާއިރު އިސްކަންދިނުން. އަދި ހިސާބަށް ހުރި ފަސޭހަ ފިޔަވަޅުއަޅައިގެން ގެއިން ނުކުންނަށް ހުޅުގައި ގޭ ދުވަހުމި ޖީކީކޮށްލުމަށް މި ހަރަކާތް ފުރިހަމަ ކުރެއްވިދާނެ. ޖަމިއްޔާ ގާސިދު މި ފިޔަވަޅު ހުރިހާ. އަނެއްކާ ކާބޯ ކަމަށް، މާލެ ސިޓީން ދާއިރާގައި ކާބޯ ޖަހާ ސަރުކާރަށް ދަނީ ގަޑިއެއް ދިޔައީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގަޑިއެއް ގާތުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަނީ. އެކަމަކު، އާދަ އަނެއްކާ ފެށޭ މާލެ ސިޓީން ގަޑިގަޑިއެއް އޭގެ އެއީ ގަޑިއެއް ހަމައެކަ. އެކަމަކު ގާނޫ

ކާކު ރަޖިސްޓަރީކުރީ، ބޯކްސީޓުއް ގޮތަށް ވެސް ރަޖިސްޓަރީކުރީ ގަބޫލުއް ދަރުމަކާރިގެން. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑު ދުވަހު މި ބުނަނީ، ގަބޫލުއް ނުކުރޭ. އަޅުގަނޑަށް ދޭހަވާ ގޮތުގައި ގަބޫލުކުރެވޭ. ދެން މަޖިލީހުގެ ވިޔަފާރި، ވިޔަފާރި. މާލިއްޔަތު ސަރަހައްދު ވިޔަފާރި. ހުކުރު މިސްކިތުގެ ގޮޅިރޯސްތާން ޖާގަ ބޭނުން ހަދައި. އެންމެ ފަހުން މިހާރު ނުހަދާ ގޮތް އިސްލާހު މަޝްވަރާ ވެސް ތަފާސްހިސާބު ދޭނީ، އިޤްތިޞާދީ ރަނގަޅު. މިހާ ވިސްނުންތެރިކަމާއި ކަށަވަރު އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔޭގެ އެހެން ގައުމުތަކަށް މިސާލެއް. ދުނިޔޭގެ އެހެން ގައުމުތަކުގެ މިހާރު އޮތް ގޮތުގެ މާލީ ކަންތައް މި ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން؟ ދުނިޔޭގެ އެހެން މިހާރު މާލީގައި އޮތް ގޮތުން؟ އިޤްތިޞާދީ ރަނގަޅު؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ދަރުމަވަންތަ ބައިވެރިން، ޝަރުޢީ، މިހާރުގެ ދުނިޔޭގެ އާބާދީ؛ އަޅުގަނޑުމެން ނުދާނަން މިހާރު އޮތް މަގެއް. މިހާރު ގޮތް އިންސާނުންތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ފަރާތަކުން ދަށުކަން. ޝަރުޢީ މިޔާރަކީ ނުދަށްކާ ފަރާތެއް ނޫން. ހުރިހާ ފަރާތަކުން ފަރާތަކުން ދަށުކާ. އެކަމަކު އަލީގައި ގެއްލުން ނިކުމެވުން ހިސާބުގައި މިސްކިތަށް ނުދެވޭ. މިއީ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ދަރުމަވަންތަ އުނދަގޫތަކުން ކުރިއަށް އެމަނިކު ދުވަސް. ގަބޫލު ދަރުމަވަންތަ ނުވާ. މާލީ ސިޔާސީ ކައުންސިލު ބަޖެޓަރު ހިނގާ. މަޖިލީހުގެ ވިޔަފާރީގެ ރިޔާސަތު އެ ދަނީ. އަޅުގަނޑު ރައީސް ދަރުމަވަންތަ ތަރައްގީވެގެން ދިޔައީ ވެސް ފާހަގަކޮށްލަ ކުރިޔަށް، އެކަން ހުއްޓުވާ. ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުން އެބަ އޮތީ، މާލީ މަޖިލީހުގެ ވިޔަފާރިގެ މައްސަލަ. ހިސާބުގައި އޮވޭ މިހާރު އުޅެނީ ހިސާބަކީ. ދެން މާލީގައި އަދި ބައިވެރި ބަޔާންކުރުމުގެ ގުޅުން ދަރުމަވަންތަކުރުމުގެ ކުރިއަށް މާލީގައި މިހާރު އެންމެ ބޮޑު މައްސަލަ ވެރިކަމަކީ، އެ ބަސް ދައުލަތުން ރައްޔިތުން ވެސް ނޫން. ހުއްޓުން، ޕާކުނުގައި ރައްޔިތު ވެސް ނޫން. ބަސްބުކުގެ ވެސް ނޫން. މި ބަހުގެ އަޅުގަނޑު އެންމެ ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކެން. މާލީ މުއައްސަސާތަކުން މުޅި މާލީގައި ދައުލަތް އިޤްތިސާދު ނަގިތުނު ވެސް މަސައްކަތްކުރި. އެކަމަކު ވެސް އެއްޗެއް ވެސް ނުވި. ދެކޮޅު ދެކޮޅުވުން؛ އާދެ! ރައީސް ވެސް މަސައްކަތްކޮށްދޭއިރު އެކަން ވެސް ކުރަން. އެހެންވީމާ، މާލީގައި ވެސް ދުނިޔޭގެ އެހެން ގައުމުތަކުގެ ބެހެޓް ބަދަލު އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަ އެގޮތަށް ދެކެން. މިހާރު މިއަދު އިސްތިއުފާ ދޭން ގޮތަށް ވިޔާ ދެ ފައިސާ ޖެހެނީ ހާސް ފިހާރަ މާލީގައި ބައިވެރިން އެ ބުނީ. ކުރިއަށް ދެ ފައިސާ ޖެހެނީ ހާސް ފިހާރަ މާލީގައި ބައިވެރިވި؟ މާލީ އާބާދީ އެއްކަލަ. އަޅުއްދާ މަރު ކަމަށް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، ޕާލަމެންޓަރީ ކަން. އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ވަގުތުކަލަ ދައްކަމި! ޕާލަމެންޓަރީ ކަމަށްވާ ހިނގުއަޅުގަނޑުމެން ޖިޔޯގައި މި ފުރު، މާލީގައި ޕާލަމެންޓަރީ ކަން އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެން ޖިޔޯގައި މި ފުރު. މިކަމުގައި ޖިޔޯގައި މި ބުނަނީ ޕާސް ސަރަހައްދު؛ މި ސަރުކާރުން މި ބުނަނީ ޕާސް ސަރަހައްދު ޑިމޮކްރެޓިކް ރަޔިތުން ފާސްކުރީ ޕާސް ސަރަހައްދެއް. އެކުލަވާލުން ރައީސްއާ ރަސްމީކުރުމާ ވަޒީފާގެ ކުންފުނިތަކުގެ ކަރުދާސް ކުންފުނީގެ ތެރޭގައި. ވަޒީފާގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިންގުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސީ؛ އެކަމަކު ވެސް އެ ބޮޑުތަކުން ވެސް އެކުރި، ޑިމޮކްރެސީ ފުއްދަވަދެ؛ އާދެ! ފުރުޞަތު ދެއްވާތީ. ކުންފުނިތަކެއް މިއީ؟ މާފުރިގައި ޑިޑި

ރައްޔިތުންނާ ގިނައީ އުޅޭގައި. އެ މީހުންނަށް ވެސް ފެނޭތޯ. އަޅުއަށް ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަޢުދުވެވަޑައިގަންނަވަނީ ސްޓޭޑިއަމަށް. އެ ތަނުން ވެސް މި ދެނަނީ މިސާލަކަށް، އެއީ ކުރި ސަރުކާރުން. ތިމަންނަމެން ބޭނުމީ ފެނޭތޯ. އާދެ! ހުރިހާ އެންމެނަށް ފެނޭތޯ. ދެން މިތަނަށް ނުދޮންނާ ޖަވާބު. ފެނޭތޯ ދޭތި ގާތުގައިންނޭ ދޭތި. ހުޅުމާލެއިންނާ ދޭތި. އެއްބާރުލުންނާ މި ދޭތި. އެހެންވެ ފުރުޞަތުދޭ ގޮތުގައި އެއީ، ރަށް ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީކުރަން. މި ރަށް ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީގައި ތިބި ބޮޑަށް ނޫނީ މި ގެންނަނީ. އެއްކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަން ހިންގާނީ ފުރުޞަތު އުސޫލުން ކަމަށް ބުނީ، އަނެއްކޮޅުން ހުރިހާ އެންމެން މި ތަނަށް ޖަވާބުދެވުން. ޔާއްލާ ގޮތުގައި އެ ރަށް ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީކުރެއްވީ. އެއީ މި މައްސަލައަށް. އެކަން ކޮންމެ މިކަން ވާނީ. އެހެންނޫނިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް ދެއްވީ ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު އަބްދުﷲ އަށް.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅިފަ ވާހަކަ ވަރަށް ގިނަ މީހުން މިއަދުގައި ތިބޭނެ. ގަވާއިދު ސީދާ ފިޔަވައިގެން ކައިރިކަމާ ބެހޭގޮތުން އެބަ ތިބި ދިވެހިރާއްޖޭގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގަވާއިދު ސީދާ ހެދުމުގެ މަގުސަދަކީ ކޮބައިތޯ؟ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ތިމާވެށްޓަށް ފިސާރި! ތިމާވެށްޓަށް ފިސާރި ސަރުކާރުގެ، ކުރުކޮށް ހަމަ އިންޖީނުން އުފައްދާ. ޕްރޮޓޯ ދޫކުރައި ވެސް ބޭނުންކުރަނީ. އެކަކު ނަގުލައި ފަސް ހަ ސަރުކާރު އެބަ ހުރި. އެކަމަކު އެއަށް ގަވާއިދު ބޭނުމެއް ނުވާ. ހަމަ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުންކުރަމުން ދަނީ މުޅި މާލެ އޮތީ ފުރިހާ ސަރުކާރުތަކުން. ދެވަނަ ކަމަކީ، ކާރުއް މި ރަޖިސްޓަރީކުރެނީ ގަވާއިދުގައި. މިހާ އެބަ ތިބި އެ މީހުންގެ ގޮތުގައި ގަވާއިދު ފިޔަވައި، 1400 ގަވާއިދު އެއް ގޮތުން ފިޔަވަ. ރާއްޖޭގައި އެބަ ހުރި 1779 ކާރު އެއް ގޮތަކަށް ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ހުރިގޮތް، 1779 ކާރު މައްސަލައެއް ގޮތަކަށް ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި އެބަ އޮތް. 1779 ކާރު މިއޮ ހުރިހާ ކާރުތަކަށްވެ އެ ގޮތަށް ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި މި އޮންނަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު، މިހާރު މި ތަނަށް ވެސް ފިޔަވަހެއް. ދެއްކޭ ވެސް ފިޔަވަހެއް އަދި މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ. މި ތަނުގެ މީހުން ވެސް ފިޔަވަހެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭން ނަންބަރު ހިމަނައިދެއްވުމަށް

އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ. އެހެންނޫނިއްޔާ މިކަން، މި ބިލަ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ އުފުއްލަވަންޖެހޭ. އަދި ވައްކަންތެރިވި ހުރިހާ ރައްޔިތުން އެ ބަރަހަނާކުރަން އެބަ ޖެހޭ.

<u>ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މަސައްކަތްތެރިކަމުގައި އިންސާނީ އެންމެ ގެއްލެ ބޮޑު ނުރަން. މަސައްކަތްތެރިކަމުގައި ބައިވަރު ގެތައް އެބަ ހުރި. މިހާރު ބަޔަކު ކަންތައްތައް މަސްތުވާތަކެތި ޖަހައި ހުރެ ހާސްކުރުމާ ކަންތައް ރައްޔިތުންނަށް ފެސް އެހެންނަމަވެސް، އަތުގައި ހުރި ފަސް މިކަން މި ވަގުތު މަސްތުވާތަކެތި ޖަހައި ހިނގަނީ ބަޔަކު ބޭރުން ތަރުތީބުން ޓެކްސީގައި ގޭތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދަނީ ގޮތުން. އަދި ދަށް ސަރުކާރުތަކުން އެބަ ފާހަގަކުރޭ އެހެންނަމަވެސް، މި ހުރިހާ ކަމަކީ މިކަމަށް ބުނެވޭ ކަންތައް. ކުރީގެ ދައުރަށް ކުރެވުނު ވާހަކަ ނުހުރެވޭ. އެކަމަކު ކުރު މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަތަކުން ކަމަށްވާ ޖާދޫ ނޫން ބޭރުގެ ރަށްތަކަށް ގެނެސް ވިއްކާ ޖެހޭ ފަރުދުން. އެ ކުދިން އެ ގުޅިގެން ދިވެހިން މަސްތުވާތަކެތީގެ ޖަހަނީ؟ އެ ކުދިން ޝަރުޢީ އިއްތިފާގު ގުޅިގެން ހަމައެކަނި ކުރިއަށް ވެސް ދާއިރާގެ ބޮޑު ޖެހިފައިވާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރިއާ ގުޅިގެން. އެކަމަކު ކުރު ޝަރުޢީ ބޮޑު ފިކުރުގައި އެއްވެސް ދެކެވޭ ވާހަކަ ނޫން ދެކޭ ބަޔަކު ކަމަށް. ހަމަ ގުޅިގެންނެވެ.

ބޭނުންވަނީ ގުޅިގެންނެވެ. ގުޅިގެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާރު ހަމަޖެހޭ ދިވެހިރައްޔިތުން މިއަދު؟ އެ ގޮތުގައި ކުރު ނުނިކުމެ ބަލަން ފައިދާ ކަނޑައެޅުމާ ހަމައެކަނި ރާއްޖެ މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަގުތު މިހާރު ރަނގަޅު ދިވެހިންނަށް؟ މި ސަރުކާރުން ނަގަމުންދިޔަ. ފަރުދު ޒާތުގައި ޖިނާއީ ޖިންސީ ފިޔަވަޅު، އެ ޖިނާއީ ހުކުމެއް މަސްތުވާތަކެތީގެ ކަމަށް ވިޔަފާރިއާ އެހެން ފަހު ގޮވާ! މައްސަލައެއް ނެތް. އެކަމަކު، ފަހު ދިރިއުޅުން ހާލަތު ފައިދާ ލިބިގެން، ފަހު ބައިކުގެ ޑްރައިވަރުންގެ ވެސް ނުކުރާ! ސަރުކާރުން މި ނަގާ އެއްބާރު ނަގައިގެން ސަރުކާރުން ވެސް އެކަމަށް! ވަރަށް ބައިވަރު މި ޖާގަ ދައްކަވަނީ ހަމަހަމަކަމެއް ނެތް. ހަމަ ވެސް ޓެކްސީގެ ވާހަކަ. އަދި މިގޮތުން ވެސް މި އިސްލާމް ހުރަހެއް. ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި މިފަދަ ގޮތަށް ގެނައީ. ވަކި ސަރަޙައްދު ކުރު ގޮތެއް ހުރި ބޭނުމެއް މިޒަމާނުގައި ހަމަ ބަލާ ބަދަލު ހުއްދައެއް. ހަމަ އެއްވެސް ބައްދަލު ހުރި؛ އެ މީހުންނަށް ލިބޭ ކަމެއް؛ މިހާރު ގެއްލޭ ސަރުކާރުގެ ވެރިކަން ފަދަ ސަރުކާރުގެ ޖިނާއީ ބޭނުމެއް. ކަމެއްގައި ގެއްލޭ ސަރުކާރުގެ ވަކި ޖިނާއީ ބޭނުމެއް. ހަމަ ކުޑަކުދިން. ގެއްލޭ ބައިވަރު، ގެއްލުމެއް ކުޑަވެއްޖެ ވެސް އެހެން ގެއްލޭ ގާނޫނީ ސަރުކާރުގެ ޓެކްސީގެ ހާލަތު. ހަމަ ގާނޫނީ ދިރިއުޅުން.

މި ދަނީ. އެ ބޭނުމަށް ހިތްހަމަޖެހޭ ގެއްލުމެއް ގެއްލުމެއް ހަމަޖެހޭ ހަމަހަމަކަމާ ގުޅޭ ގޮތުގައި އިންތިޒާމް ވެސް ދައްކާ. އެކަމަކު ޓެކްސީތަކުގެ، ފިހާރަތަކުގެ، އެހެން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވެސް ދައްކާ. ހަމަ މި ހުއްދަދީ. ގެއްލުމެއް ހަމަގައި ހުއްޓި ފަހަރެއް

އެބަ ހުރި ފިހާރަތަކަށް ހަދާފައި ވެސް. ގެ ކުރަހާއިރު ގޭގައި އިންނަނީ ގަރާޖްއެގެ ގޮތުގައި ކުރަހާފަ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، ފިހާރަތަކަށް އެ ތަން ހުއްދަދެވިގެންނުވާނެ ގަރާޖަކަށް ހަދަން ހުއްދަދީފައި އޮތް ތަނެއް ކުރެހުމުގައި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، ބަދަލުކުރަން؛ އެއީ ކާކުގެ ޒިންމާއެއްތޯ. އެ ކާކުގެ ރަޖިސްޓަރީ ބާތިލުކުރުވެންޖެހޭނެ ފިހާރަތަކަށް އެތަން ހަދާ ދުވަހުން ފެށިގެން. އެއްވެސް ކަމެއް ނެތް. މިއާ ގުޅިގެންދާ ޤަވާޢިދުތަކެއް ހަރުގެ ނިޒާމެއް ނެތި ހަމަ ތިމާވެށި ބާރުންވާވާ، މާލެ ތޮއްޖެހިލި. މާލެއަށް އެހެން ކަމެއް ވަނީ. އެއީ ކިޔާމިޖަބު، ދަ ކިޔާމިޖަބު. ކިވެގެންދާ މި ތަނަށް އެއްބަސްވުމުގެ ތަފާތު އެތަކެއް؟ އެއްބަސްވުތަށް ކަމަށް ފެށޭއިރު ރަޖިސްޓްރީކުރުވެވޭނެ. އެހެންނަމަ އެއްބަސްވުމުގެ ޓެކްނިކަލް ކަނޑަނާ! ރިޕޯޓަށް ކަނޑަނާވާއިރު އެ ރިޕޯޓަށް އެއްބަސްވުތަށް ގޮތް ހަމަ! މަހުމަށް ފުރުސަތަ މި ގަޑިޖު؛ މި ބޭނުން ގަޑިޖު ސަރުކާރު ޒިންމާދާރުން. ހަމަޖެއްސިފައި ނުހުންނަ. ދަށް އާދެ މާނައަށް، ދަށް ކާކު ގެންނަން ބޭނުންވާ މިހާ އަނބުރާކުރެވޭ ހުންނަނިވާ ޢިމާރާތްތަކުގައި ނުހުރި އެހެން ކަރުދާސްތަކުގައި؟ މިއަދު ހަމަޖެއްސުމުގެ ސިޓީކުޅިވަރުގެ ޤާނޫނު. މި ސިޓީކުޅިވަރު، އެ ސިޓީކުޅިވަރު ކިޔައި ކަރުދާސް ނެތް. ސިޓީކުޅިވަރުގެ ޤާނޫނު މިއާ މަޝްރޫޢު ބަޔާންކުރެވޭނެތޯ. އެއްވެސް ކާކުއް؛ މަޖިލިހުގެ ދަރިވަރާއި ކަރުދާސްތަކުގައި ތޯ؟ އެއްވެސް ކާކުއް އެބަ އޮތީތޯ ހުވަދޫގެ ކައިރި ފުރުސަތުވެއް؟ ސިފައިންގެ ވަޒަނުގެން އެއްވެސް ކާކުއް، ސައިކަލުގެ ފުރުސަތުގެ ތަނަވަސްތަކެއް؟ ތަނަވަސްކުރުމުގައި. މިހާރުގެ ތަރުތީބުގެ ގައިދުގައި ބަސްތަރުޖަމާ މަޝްރޫޢު ފުރުސަތުދާ ކަހަލަ ވެއްޖެއްޔާ ކުރުތުރިގައި މަސްވެރިން ދިރިއުޅުމުގެ ޕަރަމަނޓްކޮށްގައި މިހެން ޖެހިލުން އެބަ ހިމެ ސްކޫލަށްދަން. އެކަމަކު މި ހުރި ހަނިހުރުމަތަކުގައި ހަމަ ފުރިހަ ޖަހާއެއް ނިމޭ ތަނުގައި ފެސް ފުރުސަތުދެވިއްޖެ ހުރި. ސްކޫލާއެއް ނުޖެހޭ. ހަމަ އެ އުސޫލުން އަތުގެއްޔެއްގެ ފަހުން، ޓާފުގެ މަސައްކަތް ދިވެހިރާއްޖެގައި މާލޭގެ މަޖިލިސްގައި ޖަހާފައިވާ ދިރިހުރިކަން. އިނގޭތޯ އެކަމަކު ކުރީގައި މިކަން ހަމަޖެހޭ އިޚްތިޔާރުކުރާ ނިޒާމެއް ނެތީ. ބާރުލުމަށް ނޯޓް އިޚްތިޔާރުކުރާ ޖާގަ އެކަމަކު މިކަން ހަމަޖެހުނު ކަމެއް؟ ފުރުސަތު ކަނޑައަޅާ ހަމަޖެހުނުކަމެއް. އެކަން ހަމަޖެހުނުކަމަށް އިޚްތިޔާރު ނިޒާމް އޮތް ނަމަ، މިއަދު ވެސް ހަމަ އެހެން އެއްޗެއް ކަނޑައަޅާ ސިޓީކުރަން ފިޔަވަޅުތަކަކަށް. ބައްލަވާ މަޖިލިހުގެ ތަރުތީބުގެ މިހެން ފިޔަވަޅުގެން ވެސް ހަމަޖެހުނު ކަމެއް! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް އެހެންވެއްޖެއްޔާ ބިރުވެރި ގޮސްގޮސް، ފިހާރަ ގުދަނުގެ ނުލިބި ފުރަތަމަ ގޮތެއް ކާކު ދުއްވާލާ އެހެން ޖޯކަ ފަހަރު ސަރުކާރުން، ސިޓީކުޅިވަރު ހިފާ ހުރިހާ އަނގަބަހުން ހަމަ އެކަށީގެން ވެސް ކަމަށް ގޮނޑި ދޫކުރި ކާކު ދުއްވާލުން. އެ ހަފުތާ ދިރުން ޕްލޭނުތަކެއް؟ ހަފުތާތަކުގެ ބަދަލުގައި ސިޓީކުރާނެ ކާކު ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ވާހަކަ ދެކެވޭނެތޯ؟ ސިޓީކަރުދާސް ހަފުތާ ހަފުތާގައި ނިމި އެކަމަ ނަމަވެސް ވިހިވިހި ސިޓީވެސް ކުރެވިދާނެ. ބަދަލު ފަހަރަކަށް ބަދަލުކުރަން ބަލަހައްޓަން. އެކަމަ ހުޅުވާލަން އެއްވެސް މަސައްކަތަށް ނުވާނެ. ހަމަ ކާކުއް ކުރިން ކުރުމަށް މި އުޅުނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހެން

މިގޮތަށް ނުކުތާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބިލު ހުށަހެޅި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަހުން، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވައި ނިމުނީމަ ފުރުސަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. މިހާރު ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެވަނަ ފުރުސަތު މިހާ ބޭނުންކުރެއްވީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒަށް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ދެވަނަ ފަހަރަށް އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނަށް ހަމަ އެއް އިޞްލާޙެއް އަލުންވެސް މި އޮތީ ހުށަހަޅާފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މާލޭގެ ތޮއްޖެހުމުގެ މައްސަލަ، މާލޭގެ މަގުތަކުގައި ބާރުބޮޑުވުމުގެ މައްސަލައަކީ އެ މައްސަލައަށް އަޅުގަނޑުމެން އެޑްރެސްކޮށް ހައްލު ހޯދަންޖެހޭ މައްސަލައެއް. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުން މައްޗަށް ވަރަށް ގިނަ ދިރާސާކޮށް ކޮށް، ބަހުސްކޮށް ކުރެވި، އެ އިސްލާހު ގެންނަން ނުޖެހުނު ކަމަށް ނިންމީ ހަމަ މި ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން. ނިންމާލައި އޮއްވާ އަނބުރާ ދެވަނަ ފަހަރަށް އެ ބިލު މަޖިލީހަށް ގެނައުމުގެ ނިޔަތުގައި، މަގުސަދު އަޅުގަނޑަކަށް އަދި ސާފުނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއްވެސް ކަމަކީ ގަދަކަމުން ބަދަލުކުރެވިގެން އިސްލާހުކުރެވޭނެ ކަމެއް ނެތް. މާލޭގެ މަގުމަތީގެ ތޮއްޖެހުން ފަސޭހަކުރުން ވެސް، ބާރު ބޮޑުވުން ވެސް ކާރު އެތެރެކުރުން މަނާކޮށްގެން، ސައިކަލު އެތެރެކުރުން މަނާކޮށްގެން، ކޯޓާ ހަދައިގެން އެކަން ރަނގަޅުކުރެވިދާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ޕޮލިސީގެ ގޮތުން ދިމާވާ ނަމަ، މަސައްކަތްތަކުގެ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނީ ހަމަޖެހި، އެއަށްވުރެ ބަސްސަރވިސް ގޮތް، އާދައި ބަސްސަރވިސް ގޮތް ރައްޔިތުންނަށް ދައްކާފައި، އެ މަގުން އިތުރުކުރާނަމަ، ދޫކޮށް އެ މަގުން ކަންކުރާ ބަސްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ. ގަވާއިދުން ބަސްތައް ހިންގުމަށް ޕޮލިސީއެއް ބޭނުންވޭ. ގިނަ ފަހަރަކު ނަތީޖާއަކުން ވެސްނުދޭ، ކަރަޕްޝަނަކު ކޮށް ކަމާއި ހުޅުވިގެންދިޔުން. ބަރުސާތުގައި ގިނަ މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި ގިނަ މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާ އެބަ ދައްކަވާ ސިޓީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަނޑު، ހާމަކުރައްވާ މަންޒަރު ފެނޭ، ހެދި ފަރާތްތަކާއި އެބަ އުޅޭ. ބަދަލުވާ ގަނޑު ފެނިގެން ޖަހާފައި ތަފާތު ބަސްތަކުގެ ކުލަ ސަރަހައްދު ހިންގަން ނުހަދާ ސަރަހައްދުން ޓްރެފިކް ސަރުކާރުން ރަނގަޅުކުރަން ކަށަވަރުކުރާނީ ވަގުތަކަށް އުފެދިގެން މަގުތަކުގައި ބަސްތަކެއް ހިނގާ، ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓާ ގޮތަށް ރޭވިގެން ދިޔުމުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދަތުރުފަތުރު މި ގޮތަށް ހަމަޖެހިއްޖެނަމަ، މާލޭގެ ދަތުރުފަތުރު

ވެސް ބޭނުންވަނީ ރަނގަޅު ހައްލެއް. އެކި ސަރުކާރުތަކުން ހައްލުގެންނަން މަސައްކަތްކުރޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ވެރިކަމުގައި ވެސް މާލޭގައި ބަހުގެ ހިދުމަތް ފެއްޓުން. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އައި ވެރިކަމުން އެކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ވިސްނުމެއް ނެތް. އެ ކަން ހުއްޓާލައިފި. މިދިޔަ ހަތް އަހަރު ނޫނީ ދިހަވަރަކަށް އަހަރުގެ ތެރޭގައި ވެސް އެތައް ބައިވަރު ވަރަކަށް، ސައިކަލު ވެސް ކާރު ވެސް އަށްގުނަ މާބޮޑަށް މަގުމަތިން އިތުރުވެއްޖެ، ގިނަވެއްޖެ. ޕާކިންގ އިންނަނީ ފަރާތްތަކާ އޮފީހަށް. އަނބިމީހާ ދަރިން ސްކޫލަށް ގެންދަން ފިޔަވަޅު ސައިކަލުގެ ދިއުމަކީ ރަނގަޅެއް ނޫން. އަންހެނާ ސައިކަލު ގަންނަނީ. ކޮންމެ ދުވަހަކު ދިރިއުޅުމުގެ ބުރަ ސައިކަލު މާލޭގައި މިހާރު އެބަ ގެންގުޅެނީ. މި ކަން ހައްލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރަނގަޅު އެފިޝިއަންޓް، ރިލަޔަބަލް ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓް ސިސްޓަމް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވަނީ. ދާދި އިހަށްކުރީގައި މި ފުރަތަމަ އާރ.ޓީ.އެލް ބަހުގެ ހިދުމަތް މާލޭގައި. މިނީ ބަހުގެ ހިދުމަތް. މާލޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން އިސްތިހާރަށް އެބަ އަރާ. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ކަމަކީ، ބަހުގެ ހިދުމަތް އަޅުގަނޑު ޓަކައި ބޭނުންވެއްޖެ، ގާއިމުކުރެވޭ ދުވާލެއް މަގުމަތީ ޓްރެފިކް. ރަނގަޅު ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމެއް ގާއިމްކޮށްދިން މާލޭގައި ފަރާތް އިތުރުވާ މިންވަރު އެބައެއް ތިބުމަށް ކުރަމުންގެންދާކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތުގައި ޝައުގުވެރި ކަމެއް ނޫން. ތަރިކަ ކަމެއް. އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެބަ އެނގޭ، މިދިޔަ ދެ އަހަރުދުވަހުގެ ދުވަސް ތެރޭގައި އާރ.ޓީ.އެލް މިނީ ބަހުގެ ހިދުމަތް ހާލަތު ރައްޔިތުންގެ އަތަށްދީފައި ވެސް. އެ ހިދުމަތްދޭން ރައްޔިތުން ދޭ ތަޖުރިބާ ބަލައިލިޔަސް. އެކަން ބައިވަރު ދޮށީ އުމުރުގެ ރައްޔިތުން ހަވީރު ފިނިގަނޑުޖެހިފަހަރު އެ ދަނީ މިނީ ބަހުގައި. އެކަމަކު އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހިތްހަމަޖެހުން އެބަ ލިބޭ. އެކަމަކު ބައިވަރު ކުދިންނެއް މިއަދު ސްކޫލަށް ދާން އެ ބޭނުންކުރަނީ މިނީ ބަސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިތުރު ސައިކަލުތައް ހުރިހާ ރަށްރަށުން ދަރިވަރު ސްކޫލަށް، ހަމައެކަނި ސްކޫލަށް ގެންދިއުމުގެ ބޭނުމަށް. ސަރުކާރުން، ދައުލަތުން ވަރަށް ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު މި މާލޭގައި ގާއިމުކުރުމަށްފަހުގާ އެކަން ހައްލުވީ. ފެރީގެ އިތުރުވާ މިންވަރު އެބައެއް ތިބީ ދަތުރުގެންގުޅޭ، ކެޓެގަރީން. މާލޭގައި ޖާގައިން މައްސަލައަކަށް ވެސް އިންތިޒާމެއް އެބަ ހުރޭ. މި ކަންކަމަކީ ވަގުތުން ވަގުތަށް، އެއް ދުވަހަކުން، އިމާރާތްކުރުމުން ހައްލުކުރެވޭނެ ކަންކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ދުރު ރާސްތާގެ ޕްރޮގްރާމް އެއްކޮށް ކުރިއަށް ހިނގައިދާ ކަމަށް ވަންޏާ، ސަރުކާރުތަކަށް ބަދަލުވި ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ކަމަކީ، ގާއިމުކުރެވޭ މުހިންމު ސިޔާސަތުތަކެއް ދިގުމުއްދަތަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މިކަހަލަ މުޖުތަމަޢުގައި ހުންނަ މުއައްސަސާތަކަށް ރަނގަޅު ދާއިމީ ހައްލެއް ލިބިގެންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ނިސްބަތުގެ ކުރިން، ރަޖިސްޓަރީވެފައި މި ވެހިކަލްތަކުން މިނީ ބަހުގެ ހިދުމަތަކީ މުޖުތަމަޢުގެ މި ހުށަހެޅުން ޓަކައި މުސްތަޤުބަލް ހުޅުމާލެ. އޭގެ ސަބަބުން، އޭގެ އަސަރު ދިރި، އެކަހަލަ ބައިވަރު ހިދުމަތްތަކަށް އޭގެ ފައިދާ މަންފާ ލިބިގެންދާނެ ހުޅުމާލެއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅައިގެން، މަސައްކަތްކުރަމުން ހުޅުމާލެއަށް ބޭނުމީ މާލޭގައި ވެސް

މި ޚިދުމަތް ފުދުންތެރިކޮށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތަކަށް. އިޢްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ފަރާތުން ވެސް މިނޫން ބަޔަކު ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށް. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އަދި ފަރާތްތަކުގައި އެ ޚިދުމަތް، އެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ރަށްތަކުގެ ޒިންމާދާރުންގެ ވިސްނުމެއް ނެތް. އެކަމުގެ ސަބަބުން އެކަން ހުއްޓިފައިވާތީ ދިމާވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކުރަނީ ކަމަށްވާ، އިތުރު ދަތުރުކުރަން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފުރިހަމަ މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގައުމުކުރަނީ މިފަދަ މުއިސް ހުށަހަޅައިދެވި ކަންބޮޑުވުން ބެހެއްޓި. ވީމާވެސް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވާނީ މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމަށް. މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސް! މިއަދު ހުށަހެޅުން ބަޙުސްކުރެވެން މި ދާ އިސްލާމީގައި މި ރާ ގޮތުން ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ގޮތުގައި އަރިހުގެ ކުރާހުރިގައި މި ގޮތުން ސިޔާސީ ކަންތައްތަކެއް އަދިއެކަ ސާބިތު އަދި އިސްލާމް ދީނާއި ރަސްމީ ގެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ކަމަކީ ފުރުޞަތު ވިސްނުމީ، މަޖިލީހުގައި ޤާނޫނަށް، މަޖިލީހުން ޤާނޫނު ބިނާކުރާ، އެހެންނަމަވެސް ދިރާސާ ބަދަލުކުރަން ހަމަ ބަޔާން ދިރާސާ ބަލާފައިވާ ގޮތުގައި ދުސްތޫރު އިސްތިސްނާ އެކުލެވޭ ޤާނޫނުގެ ބަދަލުތަކަށް ސިޔާސީ މި ސިޔާސަތު. އެކަމަކު، ޤަވާއިދުތަކާއި ހަމަ ފުރުޞަތު ލިބިދޭ ރައްޔިތުންގެ ހައްގު އެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އިންސާފުގެ ކަންތައްތަކުގެ މި ގޮތުން ސިޔާސީ ފުށުއަރާ ހާލަތު، އަދި ޙާލަތު ބޭނުން، އެއް ރަމްޒީ ދިފާޢުކުރުމަށް އަދި އެކަށީގެންވާ. ދުސްތޫރުގެ ބައެއް އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ، އެ ސިޔާސީ ދިފާޢީ އުސޫލު ހުރި އެކަށީގެންވާ ޤާނޫނު ދީ ހާލަތު ދިފާޢުވާ ވެސް. ބައްލަވާ ގަވާއިދުތަކަށް ބަލާއިރު ފުރަތަމަ އެބަ އެބަހީ، އެއް ހާލަތު އެންމެހާ ހިތަށް ހާލަތު އަދި ގޮތުގައިވާ ގޮތް ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ ދިފާޢުގެ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ސަބަބު. އެހެންވީމާ މި ރާ ގޮތަށް، ދިފާޢުގެ ގެންދިޔުމުގައި އެ ދިފާޢު އެބަ އެކަށީގެންވާކަމަށް. އެ ދިފާޢުގެ ރައްޔިތުން ސިޔާސީ ދެއްކުމަށް އެބަ ބާރުއެޅިފައި. ދެން އިސްލާމް ދީނުގައި މި ދިފާޢީ ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކެއް ހިފެހެއްޓުމަށް ރައްޔިތުން ދިފާޢުގެ ޚިޔާލުތަކަކީ ރައްޔިތުން އެ ބާރުގަދަ ސިޔާސީ ހާލަތު. ޤާނޫނުއަސާސީގައި އިސްތިސްނާ އެބަ ހުރި؛ ހަމަ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފަރާތްތަކުގެ ހިތްވަރު، ވަރަށް ގިނައިން އަންނަ ބަޔާންކުރަނީ ދިމާ، ދިފާޢު ދެކޮޅުގައި އިހުމާލު ގޮތެއް އެބަ ވާނެތޯ؟ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް އެ ދިރާސާކުރުމަށް އަދިއެކަ. މިވެސް ވަރަށް؛ ދެ ބަޔަކު ހަމަހަމަކޮށްދޭ އެ ކަމަށް ގެންނަން މި ބަސްކަން. ހަމަ އިތުރަށް ދެ ބަޔަކު ދެކޮޅު އެބަ

ޖެހުނީ މިގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަންގެ ކަންތައްތަކުގައި. އެއީ އެއްކަލަ ގަރާޖު ސިސްޓަމެއް އަސްލު ބަދަލުކުރުމުގައި
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރުން ނޫން މިއީ. މިސާލު ގޮތުން އެބަ ޖެހޭ ހުރަސް. ރާއްޖޭގައި،
ހުސްތަން މާލޭގައި، އެހެންނޫނީ ގްރޭޓަރ މާލެ ސަރަހައްދުގައި ވެހިކަލް ގިނަވާ ކަމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ޕާރކިންގ ކަމެއް ނޫން މިއީ. އެ ޖާގަ ހުސްކުރަން މިގެ ދި އަހަރު ކުރިން ޖާގަ ޖާގައި މިހާރު ޖާގަ އަމާޒުތަކެއް
ހުރުމާއި ކުރިން ވެއްޖެއްޔާ އެއް ވަގުތުގައި ޕާކިންގ ޕާކިންގ. މިހާރު ގަވާއިދު ޕާކިންގ އެބަ ފުރާ ދު ވަގުތުގައި.
ރަޖިސްޓަރީކުރެވޭ އެކި ވެހިކަލްތަކެއް އެބަ އެއީ ބާކީވޭ. ހަމަ ދެކޭ، އަޅުގަނޑު ކަރު ގެންސް ބޭރުގައިގެން ޔައުމިއްޔާ
މި އުޅެނީ؟ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، ބޮޑު ހުރަސްތަކެއް ކަމުގައި ވެއްޖެ ކާރުތައް އެހެންނޫނީ ވެހިކަލް ބޭނުންވާތަން.
އެކަމަކު ގަބޫލުކުރަން، މާލޭގައި ކާރުކާއި ވެހިކަލްތަކާއި އެއްކޮށް ހިފައިގެން ކޮންމެހެން އުޅެންޖެހޭނީ. އެއީ
ކޮމްޕީޓަރު، ދެ ކޮމްޕީޓަރު ހިނގާލުމަށް އަސްލު ބަދަލުކުރެވިގައި މާ ބޮޑު ކަމަކަށް ނޫން ވަނީ، އެކަން ރަނގަޅަށް ހުރަސް
އެނގޭ ކަމުގައި ވެއްޖެއް. އެކަމަކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މާލޭގައި ހިނގަން އަލާބަލާއިރު ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓް ޓްރާންސ
ޕޯޓަށް. މަގު މި ޓްރާންސްޕޯޓް ޕޯޓަށް. ހިނގާ މިހާ ބޮޑު ކޮންމެފަހަރު ހުރިހާއެއްގައި އަހަރެމެންނަށް، އެހެންނޫނީ
ދާދި ޓްރާންސް ކޮންމެފަހަރު އެހެން އެއްބައެއް އަހަރެމެންނަށް. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތް އެއްކޮށް ރަނގަޅުވާނެ ހުރިހާ ކަމެއް
އެއްކަލަ އަންނަންޖެހޭ ހަލުވިއެއް މި ހުރިހާ ހުއްޓައި. މަސައްކަތް ހިނގާބިނާވެއްޖެއް ޖެހޭނެ ކަމުގައި ހުރިން އެބަޖެހޭ.
ދެން އިތުރުކުރެއްވީ މިހާރު އެ ދަނީ އެ މަސައްކަތް. ވަރަށް ބޮޑަށް ހުރިހާއެއް އެބަ ގެންދަވާ. އާރު.ޓީ.ސީން މަޑުޖެހުމުގެ
ކަންތައްތައް އެބަ ހުރިހާއެއް ގެންދަވާ. ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓް ބަލާކުރުމުގައި ވެއްޖެއްޔާ ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓުގެ ކަންތައް
ވެސް އިނގިރޭސިވިލާތުން މިހާރު ފެނިގެން ވަރަށް ބޮޑަށް ހުރިހާއެއް އެބަ ގެނދީ. ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓަށް އިތުރުކުރަން
އެއްކަމަކަށް ވެފައި، މަސައްކަތް ހިނގާބިނާވެއްޖެއް ފުރުޞަތު ތަރައްޤީކަން ވެފައި، އަދި ރާއްޖެއަށް މި އެތެރެކުރާ
ވެހިކަލްތަކާ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ އަސްލު ފިޔަވަޅުއަޅަން އިރުވައިލާކަމަށް އެއްކޮށް އެ އެއްކޮށް.
ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅުއަޅައި އިރުވައިލާކަން. އިރުވައިލާކަމުގައި ވަކި އަހަރުތަކަށް ވުރެން ގިނައިން އެތެރެކުރާ ގޮތް
ހުރިހާ ދުވަސް އެ ރަޖިސްޓަރކުރާކަން ނުވެސް. އަތުގެޔޮތައިން ރަނގަޅުކަން އެބަ ބާރު. ބާރުއަޅަން އެގެ ހަރަދު، ދައުލަތުގެ
ޖީބުގެ އަދަދު އެބަ ކުޑަކުރޭ. ދެން ޖެހިގެން އަނެއް ދުވަހު އެންމެ ދިރާގު ދައުލަތުގައި އަހަރެމެ މާލިގައި
އެ ކަރު. އެހެންނޫނީ އެ ފިހާރަ އެންމެ ބޮޑު ޕާކިން ކަރުދާހަކީ ވެސް މާލެ މަސައްކަތް ކޮންމެފަހަރު ގާޑިޔާ، ހަރުދަނާ
ހަރު، އަޅުގަނޑު ހަރުދަނާ ފުރުޞަތު ހިނގާނެ ސިސްޓަމެއް ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކުރާތަން ކޮމްޕޯޓް މާލާ މަސައްކަތުގައި ދެކެ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ނޫން. އަޅުގަނޑަކަށް އެނގޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހެން ހުރިހާކަމެއް އެތެރެ ބޭނުން އެއް
ބޭނުންވާނެ މި ވަނީ، ދުވަހުގެ ހުރި؛ ގާޑިން ސިޓީ ދުވަހުގެ ހުރި ސްޓޫޑެންޓުކަމުގެ، އެހެންނޫނީ އެ ގަރާޖުތަކުގެ

މޮނިޓަރުކުރަނީ. އެ ތަންތަން ކޮބައިތޯ މިހާރު؟ އެތާނގައި ހުރި ގަސްއޮތޯ؟ އެތާނގައި ހުރި ގަރާޖްއޮތޯ؟ އެތާނގައި ހުރި ފިހާރައެއްތޯ؟ އެހެންނޫނީ އެތާނގައި ހުރި އެހެން އެއްޗެއްތޯ؟ ބަލައިލީ ކަމުގައި ވެއްޖެއްޔާ އޭގެތެރެއިން ބޮޑު ބައި މިހާރު ވިއްސާ ޖެހޭނީ ބާކީވެފައިވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހަށް ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ތާއީދުކުރަން. އެއީ މި ނޫން ހަމައެކަނި ބަޖެޓުގައި އެބަ ބޭނުންވޭ. އެކަމަކު އެއީ ސިޔާސީ ގޮތުން އުވައިލާފައި އޭރު ހަރަކާތްތެރިވެގެން، އެހެންނޫނީ އޭރު ހަރަކާތްތެރިވެގެން އަޅުގަނޑު ނުދަންނަވަން. އެކަމަކު މި ނޫން ހަމައެކަނި އެބަ ޖެހޭ އޭގައި ޢަމަލުކުރަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމަށް. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކެން ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މި އިސްލާހަށް ބަލާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އިސްލާހުގައި މި އޮތީ، އިންޖީނުލާ އެއްގަމު އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގައި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ގަރާޖެއްގައި ނުވަތަ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ބިމެއްގައި ބަހައްޓާނެ ޖާގަ ލިބިފައިވާ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންދާ މި ގާނޫނުގެ އެއްވެސް މާއްދާއަކުން ކުރިން ވެސް ތަޢާރަފުކޮށްފައި އޮތް ކަމެއް ނޫން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދެއް އޮވޭ. އެއީ އިންޖީނުލާ އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ގަވާއިދު. އެ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެބަ އޮތް، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނުލާ އުޅަނދުތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ފުރޮޅު ވުރެ ފުރޮޅުގިނަ އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރާއިރު، އެ އުޅަނދެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާއިރު، ގަރާޖެއްގައި އެ އުޅަނދެއް ބެހެއްޓޭނެ ޖާގަ ގަރާޖުގެ ލިޔެކިޔުމުގެ އިތުރުން ނަތީޖާއެއް ހުށަހަޅާ ލިޔުމެއް ބާއްވާ ގަރާޖަކީ ރަޖިސްޓްރޭޝަނާ ގަރާޖެއްކަން އަންގާ ލިޔުން ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް. މިއީ 2009 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ދަތުރުފަތުރާބެހޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރަމުންދާ ގަވާއިދެއް. އެހެންކަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއަށް އަލުން އިތުރުކުރަން އުޅޭ ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހަކީ، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނުލާ އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ 4ވަނަ މާއްދާގެ

(ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނަފީކުރުމުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހެއްކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުމަކީ، ހުށަހަޅުއްވަން އިސްލާހުގެނަމުގައި ބަދަލުކުރުމުގައި އުސޫލު ނުހިނގާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އިސްލާހު ހުށަހެޅި ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ވިދާޅުވެފައިވަނީ، ގަރާރު ރަޖިސްޓްރީކޮށް ސިޓީ ފޮނުވުމުގައި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ނާޖާއިޒު ފައިދާނަގައި، އެކަން ރަނގަޅަށް މާނަ ކުރުވަމުންނެވި ގަޑީގައި ފޮނުވައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ލާޒިމުކޮށްފައި އޮތުމަކީ އުވާލަން ބޭނުންވާތީ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގަރާރެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި އިދާރާއަކުން އެ ކަންކަން ބަދަލުކުރުމުގައި އިޖުރާއަތުގައި ނުވަތަ ބޭރުފަރާތަކާ އެކު މަސައްކަތްކުރުމުގައި، އެ ގަނޑުއެއްގައި ބާރު ފާހަގަކޮށް ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކުން ހިފެހެއްޓޭ ގޮތަށް އަސްލު ކަމުގައި އޮންނަ ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމަށް ބުއްދިވެރިކަމެއް ކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ، މި ގާނޫނަކީ ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހުން ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަރާރުގެ ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި އެޕޮއިންޓްމަންޓުގެ މަޝްވަރާ ގެނެސްވޭގޮތުން. އެއްބަސްވުން، އެއްގޮތުގައި ދާއިރާ އިންޒާރުދީ ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ ގަރާރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މަސްއޫލުވެރިން ހުށަހަޅާ ބަދަލުތަކުން ގޮތުގައި ސީދާ ގުޅުން ނުލިބި ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަމެއް ހަމަލަފައި ގަވާއިދުގައި އިސްލާހު ނުކުރެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މައްސަލައަކީ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހުށަހެޅި ވެސް ފާހަގަކުރައްވާ ގޮތުން ރަނގަޅު ދަތިތަކެއް ހުށަހަޅާ ގަރާރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ކަމަށް. ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގައި ގަރާރު ނުހިނގާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެކަމަށް ނުހިނގަން ސިޓީ ނޫނީ އެގޮތަށް ބަދަލުކޮށް އަނެއް ކަމަކީ ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ މަސައްކަތް، ފޮނުވާ ސިޓީއާ ގުޅޭ ގޮތުން ގަރާރުތަކާއި ސިޓީ ފޮނުވުމަށް ފިޔަވަޅުއަޅަން. ނުގުޅެން ނިކުމެވޭ ގަރާރުތަކުގެ ގޮތުން ގަރާރުތަކުގެ މަސްލަހަތު. ނުގުޅެން ނިކުމެ ގަރާރުތަކުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުގެ މުއްދަތު ހަމަވެގެން ދިޔައިރު ގަވާއިދުގައި ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ގަވާއިދުގައި ރަޖިސްޓްރީވާ ގަރާރުތަކުގެ ކަމަށް ގޮތަކަށް. މި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސިޓީ ގަރާރަކަށް މިހާރު ގެންދަވާ ގަވާއިދުގެ ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމަކީ ބަދަލުކުރެވޭނެ ކަމެއް. ނުގުޅެން ނިކުމެ ގަރާރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސިޓީ ނުފޮނުވާ ގަރާރުގެ ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ވާހަކަ ދެއްކި ބަދަލުތަކެއް ކަމަށްވާތީ ވަނަ މާއްދާގެ ގަވާއިދުގެ މި ގޮތް ދިޔައިރު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަކީ ގަވާއިދުތަކަށް ބަދަލުތަކެއް. މަސައްކަތް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ފެނޭ. އެއީ ރަޖިސްޓްރީ ފޮނުވާ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމަށް ބަދަލުކުރެވުނު ގަރާރުގެ ގޮތަކަށް ނޫން. އެގޮތަކަށް ނުވާނަމަ، މި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާކަށް ނޫނެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާ ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ކަން ނުވަތަ ގާނޫނު މަޤްޞަދުކުރާ ގަވާއިދުތަކާ ނުފެތޭ ކަމެއް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާ. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަގޮތުގައި އެކަމާ ގުޅިގެން ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކުރައްވަންޖެހެނީ ހިމަނައިގަންނަވާ މަސައްކަތް ކުރެއްވުމަކީ ބޭނުންތެރި ކަމެއް. އެއީ ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތެއް ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، އަދި ގަވާއިދު ދިރާސާ ކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރާ ކަމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ، ގާނޫނު އިސްލާހުކުރުން ވެސް އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިސްނަވާން މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތު އަރުވަނީ ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފަށް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާނޫނުގައި ނެތް، ދީފައި ނެތް ބާރެއް ގަވާއިދަކުން އެ ބާރު ހޯދުމެއް ޒާތުއްޔާ ޒާއިދު ގޮތެއްގައި ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ކުރަމުން އަންނަ ކަމެއް. އެ ކަންތައްތައް މި ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ކުރަނީ. މި ގާނޫނުގައި ނެތް ބާރުތަކެއް ވެހިކަލްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ވިޔަފާރީގައި ތިއްބާ ބޭފުޅުންނަށް ނުހިއްލާ އެހެންވެސް އެކަމާ ގުޅޭ ބޭފުޅުންނަށް މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ފުރުސަތެއް ފަހިވާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތަކީ، ވިޔަފާރިވެރިންގެ ފަރާތް އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަށް. ނަމަވެސް، ކޮރަޕްޝަން ހުއްޓުވަން ކުރާ ހަމަ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުން ކޮރަޕްޝަނަށް ޖެހޭ ބޭރުގެ ފުރުސަތު. އެ ޖެހޭ ބޭރުގެ ފުރުސަތު ކޮރަޕްޝަނުގެ ފުރުސަތު، އެހެން ކުރުމުގެ ދަތުރާ މިހުރީ ދަތުރުތަކުގައި އޮންނަނީ ޖެހޭ ބޭރުގެ ފުރުސަތެއް. އެހެން ކަމާ މިހުރިހާ ދަތުރުތަކުގައި އޮންނަނީ ޖެހޭ ބޭރުގެ ފުރުސަތުތައް ނޫން. މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދާ މަންޒަރަކީ، ބަޔަކު ބޮޑުކުރީ މިއީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގަވާއިދުގެ ސަބަބުން ކޮރަޕްޝަން އެބައޮތް ބައިވަރު، އެބައޮތް ބައިވަރު. އެއް ގަރާޖެއްގައި ވިއްކާލެއްވި ގޮތް ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން ޓްރާންސްފަރު މިނިސްޓްރީގައި އެކަން ކުރެވެނީ ހީވާ ގޮތަށް ވިއްކަނީ ގަރާޖުގެ ނަމުގައި. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި މި ދިނީ ކޮން ބައެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ ގާނޫނުހަދާ ބައެއް. އެހެންކަމުން ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ބައެއް އަޅުގަނޑުމެން ބައެއްތޯ؟ ނުބަލާ. ވަޒީރުން ކޮމިޓީ އެބަ ހުރި މިތާގައި. އެއްވެސް ކޮމިޓީއެއްގައި މި ދަންނަވާ ގޮތަކަށް މިނިސްޓަރު ކާފަރާތް އެއްވެސް ކަމެއް ނުވޭ. ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާ މުޅިން ބަދަލުކޮށް ބޭނުމުގައި އެ ކޮމިޓީ ހިނގަން. މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައި އޮތް މައްސަލައެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ ފުރުސަތު ވިޔަފާރި ގަރާޖެއްގައި

ރަޖިސްޓްރީކުރަން ބަލާއިރުގައި، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވާ މިއާދަގައި ޕްރޮފެޝަނަލް ޖާނަލިސްޓުން ސިވިލްސަރވިސްގައި ގެއިމުކުރަން. އެއީ ހަމައެކަނި ބަސް ދައުލަތުގެ ނޫން، ޕްރައިވެޓް ޖާނަލިސްޓުންގެވެސް. ޖާނަލިސްޓް ވެސް ދައުލަތަށް ޖެހޭ. ޖާނަލިސްޓް ބޭނުންވާ މީހުން ވެސް އެބަ އުޅޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އެކި ތަންތަނުގައި ޕާޓިސަން ސޯޝަލް ނޫނީ ޕާޓިސަން ޖާނަލިސްޓުން ހަރަކާތްތެރިވޭ، އެވެސް މި ވިއްކަނީ އެންމެ އަގު ބޮޑުކޮށް އެ މީހުންނަށް ފައިސާދީ މިހާރު. ރިޕޯޓިންގ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ޖާނަލިސްޓުންނާ މީހުންނަށް އެބަހުން ސަބްޖެކްޓިވް ނުދޭނެތޯ؟ އެ މީހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ރިޕޯޓް ނުލިބޭނެތޯ؟ އެހެނަސް މާލެ ސިޔާސީ ވެސް ބަލައި އިރުޝާދު ފައިސާ އެ މީހުންނަށް ޚިދުމަތް. އެހެން ކުރާ މީހުންގެ ޙައްޤު އެއްކޮށް ވަރުދީ. މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން އޮތް ބަދަލު. އެހެންވީމާ، އެހެން ވެސް މި ބަލާނީ ހަމަ އެކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ބަލާނީ ހަމަ އެކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ، ރިޕޯޓަރުންގެ ވަރުގަދަކަން. މިއީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރުސްވެރިޔާ މީހެއް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ، ރިޕޯޓް ކުރާނީ؟ އެ މީހުންގެ ނުކުރެވޭ އެކަމެއް. ރިޕޯޓް ކުރާނީ؟ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ނުކުރޭ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަނީ ދަރުސް ހޯދުމެއް. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެއްބަޔަށް ރަނގަޅު މިކަން ވަކި؟ އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓް މި ބައިން މި ގެނެސްދީފައި

ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފޮތްތަކުގައި އެބަ ހުރި ދާއިރާތަކުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނުވަތަ ބަހުން؟ އެހެންވީމާ، މިދެ ޖަންބާ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ މި އިނގިރޭސި މަޖިލީހުން އެބަ ޖެހޭ ހަމަ ހަމަ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަނީ ކަންކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭތީ މި ކަންކަމެއް މިހެން މި ވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ބަލަނީ މިނިސްޓަރު ކުރިމަތިލާފައި، މިނިސްޓަރު ކުރިއަށް އަހަރެމެން ކުރަނީ ކަންކަމެއް ލިބޭނެ އެއް. ކުރިއަށް ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއިން ދިމާލަށް. މި މިނިސްޓަރުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަން ޤާނޫނީ ރިފޯމް ހުށަހަޅައި މިސާލަކަށް؟ އަޅުގަނޑުމެން ތަޢުލީމީ ދާއިރާއަށް ދަރުސް ދޭ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް؟ ދަރުސްދޭ ކަމުގައި އިހުމާލު ވެގެން؟ މިނިސްޓަރުންގެ ދަރުސްދޭ ކަމެއް ވުރެ ގޯސް ހަމަ؟ އިޖުތިމާޢީ ރައްސާ؛ އެހެންވީމާ، މި ވިސްނުން، އަޅުގަނޑުމެން މި ފެށުނު މިއަދަށް ޤާނޫނާ ހިނގާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަންކަމުގައި އިސްލާމް ދީނުގެ ނުކުތާތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދޮރު ހުޅުވިފައިވާ ރަށެއް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ނުކުމެ މިއާދަގައި ބޭނުން އިތުރުކުރުމަށް ބާވަތް މިފަދަ. އެހެންވީމާ، މި ޤަރާރު ވިޔަފާރި ވެސް ގެނައިސް ފަސޭހަކުރަން. މިއާ ދައުލަތް ވެސް ފަސޭހަކުރަން. ހުނަރުގެ އިޖުތިމާޢީ މުސްތަޤުބަލް އަށްދަށުގެ ސަރުކާރު ވިޔަފާރިވެރިން، ޓެކްސްކަށި ޖަލްސާގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތް ގޮތަށް އެއްވެސް ކުއްލިޔާތުން ނޫން، ކުރަމުން ކުރިން ކުރީސަރުކާރު އަށް ރަނގަޅު. މިއާ ސަރަޙައްދުން ވެސް ބަޔާނާއެއް ނޫން. މިއާ ސަރަޙައްދު ވެސް އެކުރި ހިތަށް ކުރުބުރުއްޓަ ދިޔައީ. ރިޕޯޓަރުކަމުގެ ކުރުބުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެބަރ ވަރަށް ރިޕޯޓްބާ؟ މިއީ މިއާ ސަރަޙައްދު ވެސް ކުރާ ކަމެއް. އިޖުތިމާޢީ ރައްސާ؛ މި ކަންކަމުގައި މިހުން ޤަރާރު ހިނގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަންކަމުގައި އިސްލާމް ދީނުގެ ނުކުތާތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް މިއަދު ރިޔާސީ ސައިޓްލް އެބަ އުޅޭ މިއާ ސަރަޙައްދު ވެސް ކަމެއް؟ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބަލައިރު، ދެ ފަރާތުން ޖުމްލަކޮށް އެންމެން. އެމީހަކަށް

ހަރަކާތް ފެށޭ ނުދެވޭ. މި ކަންތައްތައް ހާލުތޯ ބަލަނީ؟ ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މީހުން އުޅެނީ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ދުރިން، ޓެރަރިސްޓް ގްރޫޕް އިސްލާމް. ޓެރަރިސްޓް ގްރޫޕް؛ އެ ތަން ބަލަން ތިބެންޖެ އެކަން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ މީހާ. އެކަމަކު ޓެރަރިސްޓް ހުރެ ގްރޫޕް ހުއްޓާ އާދަ ދަރީ ސަރުކާރުގައި ބާރަށް ދުއްވާފަ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތައް ހުރި ގޮތީ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލައަށް އިސްތިޢުފާދެވޭން ނުޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ކަންކަމުގައި އިސްތިޢުފާއެއް ނުދެއްވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ މި މާއްދާގެ ކުރިން ކުޑަކުދިން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ބަލަން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން މިތަނަށް ގެންނަ ފިޔަވަޅު ކުރިމަތިކުރަން. ވަކިވަކިން މިތަނުގައި ދެއްވާނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިތަނުގައި ބަޔަކު ޕްރޮސެކިއުޝަން ބަލަހައްޓާ ފިހާރަތަކާ އެއްޗެހި ދެއްވާން، މިތަނުގައި އެއްޗެހި ދެއްވާން ގޮތް ހަދަން. އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ބޭނުންކުރާ މީހާ، އޭނާ ކިހިނެއް ހަދައިގެން ކަމަކީ؟ އޭނާ މި އުޅެނީ ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ޕްރޮސެކިއުޓަރު ޖެނެރަލް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ސިޔާސީ ޖަމާޢަތްތަކުން ސަރުކާރުގެ ބަދަލުކޮށް ކަންތައްތައް ބަރާބަރަށް ބަލަހައްޓަން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސެކިއުޝަން ބޭނުންވާ ތަނަށް ޕްރޮސީޖަރުތަކެއް ޖެހޭ ސިފަތަކާ އަދި އެކަމުގެ ޝަރީޢަތް ކުރެވޭނެ. އަދި ޕްރޮސެކިއުޝަން ކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކަމަކަށް ވާތީ ކޮށްފައިވާ ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން. އެކަމުގެ ފިޔަވަޅު ހިފުމަށް ޤާނޫނުގައި އަދި ކަމާ ގުޅޭ ބަދަލުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސެކިއުޝަން ސަރުކާރުން ސިފަކުރަނީ. ނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ޖިނާއީ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ތަބަރުޖޫގެ ފިޔަވަޅު އަޅުގަނޑުމެން ކުރުމަށް ޖަވާބުދާރީ ވާނެ، މިއަދު ތަޙުޤީޤާއި ޝަރީޢަތް ސިފަކުރުމަށް ޝަރުޢީ ތިބޭނީ. ސިޔާސީ ޝަރުޢީ ދުރުން. އެއީ މިއަދުގައި ހަމަ މިކަހަލަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ އިންސާފު، އެއް ބަޔަކު ދެކޮޅު ހަދައިގެން ވާހަކަ ދައްކައިގެން ނަހަމަގޮތުގައި ދިފާޢުކުރާ ޖަލްސާއެއް ވިޔަ ނުދިނުމަށްޓަކައި މިއަދު ޙަމަލާ ކުރާ އެކަމާ ދިމާވާ ގޮތުގެ އަމަލުތައް ކުރެވޭނެ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫނީ ހިނގާ ކަންތައްތަކެއް. ނޫން. މި ކަންތައްތައް ހުއްޓުވާކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަން ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނީ، އަޅުގަނޑުމެން ފެށޭ މިކަމުގައި އިޖުތިމާޢީ ފަރާތްތަކުން. މިކަން ހުއްޓުވަން ހުރެގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިންސީ އަނިޔާ ނުކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލުވާލަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިނަށް.

ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދު ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތުގެ ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހަށް ބައެއް ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެއްބާރު ދަންނަވާލަން ބޭނުން. މި މަޤްޞަދުގައި ހުރި ހަރުކަށިކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ފެނިގެންދޭ. ރިޔާސަތުގެ ރައީސް؛ މާލޭގެ ޓްރެފިކް އިތުރުވަމުންދާ މައްސަލައަކީ ހައްލުކުރެވެން ހުރި މެންބަރުން ވެސް އިއްތިފާޤުވާ ކަމެއް. އަދި ހަމަ އެއާއެކީގައި މާލޭގެ ކުރިން ކުރީސިޓީ ކައުންސިލަކުން ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން އެބަ ވާހަކަފުޅުކުރައްވާ. ދެން ހަމަ އެއާއެކީގައި މާލޭގެ މަގުމަތީ ޓްރެފިކްޖެހުމާ ވާހަކަ ވެސް ހަމަ ހުރިހާ މެންބަރުން އެބަ ދައްކަވާ. ގަރާޖު ވިއްކައިގަތުން ޓެކްސީސަރވިސްތަކުން ވެސް ހަމަ އެންމެން އިއްޔެވެސް ވާހަކަފުޅުކުރެއްވި. އެހެންވީމާ، މިގަޑީ އުޅޭ ސުވާލަކީ، ދެން މި ހިނގާ ބާޒާރު ކޮރަޕްޝަނަށް ފުރަގަސްދެވޭނެ ހަމަ އެއްވެސް މަގެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ފެންނަން ނެތީތޯއޭ؟ ޓެކްސީ ޕަރމިޓުގެ ތެރޭގައި މިކަން ހިނގަމުންދާކަން ދުވެރިޔާއެއްގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އެބަ އެނގޭ. އެކަމަކު މިކަމަށް ހައްލުހޯދުމުގައި އެއްވެސް މުއައްސަސާއެއް ދައުލަތުގެ ތެރޭގައި ނެތީތޯއޭ؟ މިއީ މިއަދު އުޅޭ ސުވާލުތަކެއް. ރިޔާސަތުގެ ރައީސް؛ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ގަވާއިދު ބޭނުންކުރެވޭނެ ކަށަވަރުކޮށްދޭނެ އޮތޯރިޓީއެއް ބޭނުންވޭ. އެއް ވެސް އޮތް ތަނެއް އެބަ. މިހާރު ހަމަ ޓެކްސީ ހިއްކުމަށް، ސްޓިކަރު ތަރައްދުކުރާ ވަރަކަށް އެ ތަންތަނުގައި ދަރުޖަކަށް ޕާރކިން ތަރުތީބުކުރުމުގެ އެ ދަރުޖަކަށް ރެޖިސްޓްރީކުރާ ގޮތްތަކުގައި ގަވާއިދުތަކަށް އެބަ ހުރި. އެހެންވީމާ، އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް އެބަ ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ. ރަނގަޅު ގޮތުގައި މިކަން ކުރާ މީހުން ވެސް އެބަ ތިބި. އެހެންވީމާ، މިފަދަ އިސްލާހުތަކާ އެކުގައި ރަނގަޅު ގޮތުގައި މިކަން ކުރާ މީހުންނަށް ވެސް އެބަ ހުރަސްއެޅޭ. އެހެންނަމަވެސް، ނުރަނގަޅު ގޮތުގައި ނާޖާއިޒު ފައިދާ ހޯދައިގެން މިކަން ކުރަން އޮތް ދޮރު ބަންދުކުރުމަކީ މިއަދު މި ބޭނުންވާ މި ވަގުތު މިކަން ކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުވެ ތިއްބަވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާއެއް. ރިޔާސަތުގެ ރައީސް. ދެން މިކަމާ ޚިލާފުވާ ކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްދޭން ކަރަން. އަޅުގަނޑު ގެނެވުނު ބަދަލުތައް ގޮތުގައި މާލޭގެ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއް ސަރަހައްދުތަކުގައި ސްޓިކަރ ތަރައްދުކުރާ ރައްޔިތުން ވިއްކާފައިވާ ބޭނުންކުރާކަން. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިވެފައިވާ ހަމަޖެހި ކަމަކު ވެސް ބޭނުންވާން. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކާ އެއްގޮތަށް މާލޭގެ؛ ގަރާޖު މާލެ ޓާރމިނަލްގެ ކަނުކަން ތަރައްޤީކުރުމަށް، ޔާ ޒުވާނުންތަކެއް ބޭނުންވާ އެބަ ރިޔާސަތުގެ ރައީސް. 2009 ވަނަ އަހަރު ހަދާފައި އޮތް ގާނޫނަކުން ގަވާއިދުން ބޭނުންކުރުން އެކަ ދީއްބަވާ ބަދަލު އެ ގަވާއިދު ހިމެނުނު ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިގެން ކުރިއަށް ދާ ދަތުރުފަތުރުތަކުގައި އެކި ސަރަހައްދު، މިއީ މާ ކުރީގެ ސަރަހައްދު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މިއަދު ސަރުކާރުން ކުރަންވީ ކަމަކީ، ގާނޫނުގެ ދިމާގޮތް ކަނޑައަޅާފައި، އެ އުސޫލުތަކެއް، އެ ސިޔާސަތުތަކެއް ގެންނަން އެބަޖެހޭ. ރިޔާސަތުގެ ރައީސް؛ ގާނޫނުން ބާރުދީގެން ގަވާއިދު ހަދައިގެން އެ ގަވާއިދު ގާނޫނުގެ މައްޗަށް ބާރު

އުސޫލުތަކެއް އެބަ ޖެހޭ ނަޝްރުކުރަން. މިއީ ވަރަށް ކުރީގެ ކަންތައްތަކެއް. މި ކަންތައްތަކެއް އެބަ ޖެހޭ ނަޝްރުކުރަން. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ކުރަންޖެހޭ ކަމުގެ ތަފާސްހިސާބު، މުއައްސަސާތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަމުގެ ތަފާސްހިސާބު، މަސްއޫލިއްޔަތު ތަފާސްހިސާބު، ބޭނުންވާ ދާއިރާތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ކަނޑައެޅި ތަފާސްހިސާބު މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، މި ތަނުގައި ކަނޑައެޅި ތަފާސްހިސާބު ނުކުރާކަމަށް ބުނެފައިވާ ކަންކަން ކުރަމުން. އެހެންވީމާ، މިއީ އަނެއްކާ ބަލަހައްޓަން ޖެހިފައިވާ ބޮޑު ކަނޑައެޅުމެއް. މި ކަމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ކަނޑައެޅުމަށް ބަލާއިރު އެއީ ޖެހޭ ކަނޑައެޅުމެއް، އެހެންވީމާ، މި ކަނޑައެޅުމުގައި ވާހަކަ އެއް ޖެހޭ ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ގަވާއިދުތަކެއް، ސަރުކާރުން ގެންނަ ތަރައްޤީގެ ގަވާއިދުތަކުން ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ މިންވަރަށް ކަނޑައެޅޭ ގަވާއިދުތަކުން ކުރާ ކަމަށް ތަނުގައި ކަމަށް ކަމަކީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަރުކާރުން ޖެހޭ ހިސާބުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ހިމެނޭ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މި ކަހަލަ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ބަލަން ޖެހޭ އަލީގައި. އެހެންވީމާ، މިއީ މިކަމުގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ހާސިލުކުރެވިދާނެ ބޭނުން. ކުރިން ކަނޑައެޅުމުގެ އިޙްތިރާމްކުރާ ބަޔަކު ކަމަށް، ކުރިއަށް ދާނެ ސަބަބަކީ އެހެން ކަނޑައެޅުމެއް ކުރެވުނު. އެހެންވީމާ، އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ނިންމާލަމުން ހަމަހަމަ ސަރުކާރު ކުރިއަށް، ރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާތަކުގެ؛ އެހެންމީހުން، ކަނޑައަޅާ، ވަކިވާ، ވައިގެ މަގުން ހިނގާ ހުރިހާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރަހައްދަކުން ބަ ކުންފުނި އެބަ ބަލަހައްޓާ މަގުބޫލު ޚިދުމަތް ހިންގަން. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމަށް. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. މާފުކުރައްވާ! އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމަށް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްބާރުލުން ދެއްވުމަށް ފުރުޞަތަށް އެދުނީ. ކޮންމެވެސް ދިނަ މައްސަލަތަކެއް ބަޔާންކުރަމުން ވެސް އެބަ ހުރި. އަދި ވަކިން ހާއްސަކޮށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން. އެއީ ހުއްދަދިނުމުން ދިމާވާ ފަސޭހަ ޚިދުމަތާ، ކުރިއަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ މައްސަލައިގާ ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުން ރަނގަޅުކުރެވޭނެ މައްސަލަތަކަށް ވެސް ދެކެވޭ ވާހަކަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ސަމާލުކަމެއް ދޭށޭ. ކުރިއަށް އޮތް މަސައްކަތްތައް ކުރިމަތިލާ، ކޮންޓްރެކްޓް މިހިރީ ދަތުރުފަތުރާ ވެސް އެކަށަގެންވާ ބަދަލުތަކެއް މި ބޭނުން. ސިޔާސީ އޮތް ބަދަލު ސަރުކާރާ ގުޅުވައި، އެ

ތުރާފުމު އުޅަ ކުރިވިގެންދާ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މިހާރު މި ވަނީ، ކާރު ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުއްދަދިނުން، އެކަން ކެންސަލްކުރީ؛ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާ ހަވާލުކުރެވުނު. އެހެންވީމާ، އެއީ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީން ކުރާ ކަމެއް ނޫން. ހާރިސަގައިގެން ވެސް ނަހަމަ އެ ވިޔަފާރި ހުއްދައެއް ދޫކުރެވެނީ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން. އަދި އެ ހުއްދަ ދިނުމުން ރަޖިސްޓްރީކުރާނީ ގޮތަށް މި އޮތީ. އެކަން ކުރުވިޔައި މި ވަނީ ގަވާއިދަކުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑު މީގެ ކުރިން ގަވާއިދު ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކޮށްކުރިއިރު ފާހަގަކުރެވުނު، މި ދެންނެވި އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ އޮތް ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ހިނގައިދާ ބައެއް ގަވާއިދުތަކާ ގާނޫނުން ފުރިހަމަ ޖާގަ ލިބިގެން ހިނގައިދާ ގަވާއިދުތަކާއި ބެލުމުގެ މަސައްކަތަކީ އެ ކޮމިޓީން ކުރަމުންދިޔައީ. މިހާރު އޭގެ ސްޓޭޓަސްއެއް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ. އެހެންވީމާ، އެ ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، އަދިވެސް މި ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ހިނގައިދާ ގަވާއިދުތަކާ އެއީ، ގާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން ހިނގައިދާ ގަވާއިދުތަކާއި ބަލަންޖެހޭ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަ އެހެންމެ ޓެކްސީވެސް ކަނޑައެޅިފައި، ޓެކްސީވެސް އެއް މިންވަރަކަށް ލިމިޓް ސަސްޕެންޝަންތަކެއް ގެނެސްދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދާ ހިސާބަށް މާލޭގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައި އެބަވޭ 11765 ހަމަ ޓެކްސީ ފުރުޞަތު ވިޔަފާރި. އޭގެތެރޭގައި ބޮޑު ބައެއް ކާރު. ހަމައެކަނިވެސް ދެ ހާސް ކޮވިޑްސަމަޔުގެ މާލެއަށް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައި އޮތީ. މިއީ މާލެއާއި މި ސަރަހައްދަށް ބުރަވާނެ ބޮޑު އަދަދެއް ކަމުގައި ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މާލޭގައި ޕާކިންގއަށް؛ ގަޑިގަޑީގައި ޕާކިންގ ބޭނުން ކުރުމުގައި ބޮޑު ދަތިތަކެއް ފާހަގަކުރެވޭ. ބަޔަކު ހެން މަގުމަތީގައި ދެ ފަހަރު ވެސް ޕާކިންގއަށް ޑިއުޓީގައި އިންސާފުވުން. އަދި ކޮންމެ ދުވަހަކު ފުރުޞަތު ނަގާނެ އެ ވިޔަފާރިތަކާއި ނަގައިގެން ގެނދެވޭ ފާސް ދަށަށް ވެސް އަދި އެއީ ކުރެވޭ ޕާކިންގު ބަދަލެއް ވެސް ނޫން. ވަކި ސަރަހައްދުތަކެއް ޕާކިންގަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ، އެ ސަރަހައްދުތަކުގައި އެކަމަށް ތަނެއް ނެތް. އެހާ ޓެކްސީ ކަމަކަށް ނުވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ހުރިހާ ހިސާބަކުން ތަރައްޤީވަމުންދާއިރު، ޕާކިންގކުރުވައިވާއިރު ޕާކިންގުގެ ފެސިލިޓީތަކާއި ގުޅިގެން ޕާކިންގުތައް ހުސްވެގެން ނުދާ. ހަމަ މިހާރު އެއް ސަރަހައްދު ވިޔަފާރި އަންނަނީ. ބޮޑުއަށްދަމުން، ބޮޑުވަމުން، ފުޅާވަމުން އަންނަ ސަރަހައްދު އެހެން ސަރަހައްދުގައި ވެސް މި ވަރަށް ބޮޑުވާން. އެހެންކަމުން، އެ ސަރަހައްދުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ބިލް ވިޔަފާރިތަކުގައި. ޓެކްސީ ވެސް ކަނޑައެޅުމުން ވިޔަފާރި ރަޖިސްޓަރީ ވެސް ކުރަނީ. ހަމަ އެހެންމެ ގިނަ ބަޔަކު ދަތުރުކުރުމަށް ދަތުރުވެރިން ޓޫރިސްޓުން ގުޅައިގެން ޓެކްސީގައި ދުއްވުމުން، ވަރަށް ކޮންމެ ގަޑިއެއް ބޭނުން ދުވަހު. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންމެ ރާއްޖެ އެހެން ދަތުރުތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑު ކަންތައް ބަދަލުވަމުންދާ، ވަރަށް ގިނަ ބަރާބަރު އެއީ ނިސްބަތެއް ވެސް ގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުރިހާކަމެއް ދިރިއުޅުމާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ފަރާތުން، އެހެން ސޯލާ ގޮތަށް ކާރުތަކުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ބެލެނިވެރިކަން ވެސް ގަވާއިދުން ގަބޫލުކުރަން

މިއަދު ސައިކަލުގައި ނޫނީ އެހެން ޓްރާންސްޕޯޓް ވެހިކަލްގައި ސަވާރުވުމީ ކޮންމެވެސް އިތުރު ބާރަކު ނުލަފާ ދަތުރުކުރުން ވެސް މިއަދުގެ ހާލަތު އޮތް ގޮތަށް ބަލައިލާއިރު އިސްލާމް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް، ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ހިތާން ގޮތަށް ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންގެ ކަންބޮޑުވުމެއް އެބަ އޮތީ، އެ ބޭނުންގެ. އެއީ މާލޭގައި ގެދޮރު ނެތް ބައެއް މެންބަރުން މާލޭގައި ކާރުތަކުން ގެންގުޅޭ ހުރިގޮތަށް އެ ވިދާޅުވާ ހުއްދަތައް ނަގަން، ދޫން ތިބެންޖެހެނީ އިތުރު އަޅާލި، ހަމަ އެކަށީގެން އަދަދުތަކެއް. ހަތްދިހަ ހާސް ރުފިޔާއިން ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާއިން އެއްވެސް ތާކަށް ދޭނަރުދީ، އަދި އެއީ މާޗު ދަރުން ދަރުމަށް ދައުލަތުގެ އެއްކަލަ ގޮތުގައި އެނގެންނެތް ކަމުގައި ވިޔަ ނަމަ، އެއީ ސިޓީ ކައުންސިލަކަށް ކަމުގައި ވިޔަސް، އަދި އެހެން އިދާރާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލު ކުރެވޭ ހަމަޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި 1775 ކާރު އެއް ގަރާޖަށް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ވާހަކަ. މީގެ ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގައި ކަންކުރަމުން އައި ގޮތަކީ، އެމްޓީސީސީއެއް ދިނީ. ސަރުކާރު އަމާޒުގެ ޓެންޑަރެއް އެއީ ކާރު ރަޖިސްޓަރީކުރަން. އެމްޓީސީސީ މީގެ ކާ ސަރުކާރުތަކުގައި އެކަން ކުރިމަތިވުމުގައި އޮތް ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އެ ޓެންޑަރ އެ އަދަދަށް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައި ނޫން. އެމްޓީސީސީ ހިމާޔަތް ރަޖިސްޓަރީ ނުވެސް ކުރެވޭ. އެއީ އެމްޓީސީސީއަށް ދެވޭނެ ރަނގަޅު އެއް ގުޅުމެއް. އެ ހިސާބަށް ބަލާއިރު ސަރުކާރު ހާސް އަހަރުގެ އެ ދަޢުވާގައި ހުސްހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރު ހާސް އަހަރުގެ އެ ބިލަކުން ނުކީ ޕުރޮޕޯޒަލް ނަގަމުގެން ކުރުމުގައި ވަނީ ނަމަ، މަސައްކަތް ނިމޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ބަލަންޖެހޭ ކުރުމުގެ ކުރުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ޖުމުލަ ހައްލަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެކޭގޮތުގައި، އެއީ އިތުރު ޕާރކް ނަގައިގެން ކުރުގައި ވިޔަސް، މިކަމަށް ކަނޑައެޅޭ ޖަރީމާތައް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ހުއްދަ ދޫކޮށް އިންތިޒާމްއް ހަމަޖެހުން ކަމުގައި ވިޔަސް، މިހާރު ކަސްޓަމްސް ހަރަދު ކަސްޓަމްސްއިން އޮޅުން ކަމުގައި ގަބޫލުކުރަން. އަދި މި ދެންނެވި ބަޔާނުގެ ދަށުން ބަޔަކު ބަލާއިރު އިޢުލާން މުޤާބިލުން ވެސް ފެނުނު ފަރާތަށް ދަރަނިވަން. އަދި އެހެން ނިއްޔަތުގުޅޭ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަރުނީވަމުން ބޭނުންވާ، އެމް.ޓީ.ޕީގެ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މާލޭގެ ޕާކިންއަށް އެކު މަސްއަލަ ހައްލުކުރުމަށް ބަޔަކަ މިހާރު މި ހިސާބަށް ވެސް އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި 7 ސަރަޙައްދުން މިހާރު އެޑްވާންސްކުރި، މަޖިލިސް ކުރިމަތިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ފުރުސަތުތަކާއި ޚިދުމަތްތައް ހަމަޖެހިގެން ރާއްޖޭ ވެސް، ނަފާވުމަށް ވެސް ތިޔަބޭފުޅުން އެބަހުރި ވަކި ސަރަޙައްދު ހުސްކޮށްފައި، ފުލުހުން ހުސްކޮށްދިން. އެހެންވީމާ، މާލޭގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުން އަދި ހުސްކޮށްދޭން އެކި ސަރަޙައްދުތަކުން ފުލުހުން ރާ ހުސްކުރަމުން އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ވެސް ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށް ކަމެއް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން ރަނގަޅުކުރަމުން ވެސް ފުރިހަމަކުރުމަށް ދޭ އިސްލާހުކުރުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ؛ ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ނިޒާރަށް.

ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ބައެއް ނުކުތާތައް ފާހަގަކުރަން ބޭނުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މިއީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެވަނަ ފަހަރަށް ހަމަ މި އިޞްލާޙު މިގޮތަށް މި ގެންނެވީ. ކުރީ ފަހަރު ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ފުޅާކޮށް ބަހުސްކުރެވިގެންނުވާތީ، މިއީ މިކަމަށް އެއް ހައްލު ކަމަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުންނަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އުނދު ވެސް ގަބޫލުކުރާނެކަމަށް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ފަހަރު ވެސް މިއަށް ފެށިގެން ހަމަ އެ ގޮތް. ބަދަލުތަކެއް މިއީ މިއަށް އެކި ފުރިހަމަ ހައްލު ކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާނޫނީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފުރަތަމަ ކުރިއަށް ފަހަރަށް، ދުނިޔޭގެ އެހެން ގައުމުތަކުގައި ވެސް ކަންކަން ހިނގާ ގޮތް ކޮށް. ކުރިއަށްދާ ގައުމުތަކުގައި، އަދި ކުރިއަރާފައިވާ ގައުމުތަކުގައި ވެސް ކަންކަން ހިނގާގޮތް ބަލާ ކޮށް. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ދިމަދިމާލުން ކުރިއެރުންތަކެއް ބަލާ ހުރިހާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވީ ކަމެއްގައި ދުނިޔެ ގައުމުތަކާ ބަލާއިރު ބަލައިލަންވީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ރައީސް ގޮތެއް ނޫން. މިއަދު ގައިގެ އެކި ފަރާތް، އެއް ރަސްމީ، ބަދަލުތަކުގައި ވެސް އެ ރަނގަޅު ކުރިއެރުންތަކުގެ ކަމަކީ ކަންކަން އޮޅުން ކުރެވިފައިވާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުޅުމާލޭގައި އެ ކާރު ސައިކަލް ކަމެއްގައި މީހުންނަށް ކާރު ތަކެތި ހިފާގެން ދުއްވާ ކޮށް. ކާރު ސައިކަލް އެބަ އޮތް. އެހެންވެގެން ބަދަލުގެނައުމުގައި ހުޅުމާލޭގައި ރަސްމީކޮށް ވެސް. އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ ފެނޭ ފަހަރެއްގައި ޖަލްސާގެ ސައިކަލާއި ގާޑިޔާ ކާރު ރަޖިސްޓްރީވެސް؟ ކާރުން ހުއްޓުވާ ކަމަކަށް ބޮޑެތި ނުރައްކާ ގެނެސްދީ ރާއްޖޭގެ ސަލާމަތް ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭ ކަމަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް. އަޅުގަނޑު ދެކެނީ، އާދެ! އެއީ ކާރުން ކަން އެކަމަށް ކުރީ. ކާރުން ހުޅުމާލެއަށް މީހުންނަށް ނަމަ. ކާރުގެ ސަރުކާރުތަކުގެ ސިޔާސަތުގައި އެކަމަށް ބޭނުން ހުޅުމާލޭގައި މީހުން އާބާދީކުރުމަށް. އެއީ ދަތުރުފަތުރު ވެސް އާސާނީ އުފެއްދުމަށް. ކަމަކީ މަގުތަކުގެ ދަތުރުފަތުރުކުރާ އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީވުމާ ކަމަށް ދުވަހުން ހުޅުމާލޭގައި އެކަމަށް އާބާދީކުރުމާއި ވަރަށް ބޮޑު ޒިޔާދަ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހުޅުމާލެއާއި މާލެއާ ބްރިޖަކުން ގުޅިފައި، އެ ޚިދުމަތްތަކުން ފިޔަވައި، މާލެއަށް ދަތުރުކުރާ ސައިކަލު ތަކެތި ބޮޑު ހުޅުމާލެ ދިޔ، ހުޅުމާލޭގައި ވެރިކަން ކުރެވޭ އެއް މީހުން ބަޔަކު. އެހެންވީމާ، މިއަދު ހުޅުމާލޭގައި ހުރި ކާރު ސައިކަލް ހުއްޓުވާ ކަމަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަކީ އެއީ ހުޅުމާލެއަށް ކާރު ހުއްޓުވާ ކަމެއް ނޫން. އަދި ކާރު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެކަމަކާ ވެސް އެކަން ދެކެނީ ކޮންމެ ކަމަކާ

އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ފުރަތަމަ ސޯޝަލް ހައުސިންގ ދުނިޔެއް އެކުލަވައިލާއިރުގައި ނުވަތަ އުފައްދާއިރުގައި އޭގައި ވެސް ދުނިޔޭގައި އެބަ ހުރި ހަމަތަކެއް. އެ ތަންތަނަކީ އަމިއްލަ ޕްރައިވެޓް ކުންފުނިތަކުން މިހެން ދިރިއުޅޭނެ ކަމަކަށް ނޫން އެ ތަންތަން ހަދައިދީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަވަސް އާބާދީވެގެން މި ދާ ހިސާ ސަރަހައްދު ވެސް ވަރަށް ބަރުއިލިމާ ދުނިޔޭގެ އެންމެ ފުރާގެ، އެންމެ ޖަމާނީ ގޮޅިވެ ފްރައިވެޓް ކުންފުނިއް އެބަހުރި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފަ. އެއީ ފުދިގެންދާ ނުވަތަ ފުދުންތެރި ބަދަހި ތަސްހީލުތެރިކަމާއި ހުރި ތަކެއް ނޫން. އެއީ ސޯޝަލް ހައުސިންގ ދިނުމަކަށް. އެ ތަންތަނާ އަމިއްލަ ފްރައިވެޓް ކުރު ރަޖިސްޓަރީކޮށް، ފްރައިވެޓް ގަލުދި ހުންނާނެ ކަމަށް ދަކުވާން އެ ތަންތަނާ ދިރިއުޅުމަށް އެއީ، އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔެ ގަބޫލުކުރާ އުސޫލެއް ނޫން އިޤްތިޞާދީ ރަނގަޅު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދޭތަ ބޭފުޅުންގެ ކިބައިން އެދެން، ފްރައިވެޓް ކުރެއް ރަޖިސްޓަރީކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ މިއަދު އެކި އުސޫލަކާ، ގަވާއިދު ދެއްކުން. ދެން ބައެއް ބޭފުޅުން ދެކޮޅުތަކުގައި އަދި އިޤްތިޞާދީ ފުށުބަރު ވެސް އެ ފޯރުކޮށްދެވޭ ފަދައިން، އެއީ މަޑުމަޑު ކަމެއް އެ ބޭފުޅުން އެ މިދަލުވަނީ. އެހެން ފޮއްޗެއް ނަންގަވާފައި ސަރުކާރުން؛ ތެދެއް! ސަރުކާރަށް އާމްދަނީ އެބަ ލިބޭ. ފޮއްޗެއް ނަގައިފިއްޔާ ސަރުކާރަށް އާމްދަނީއެއް ލިބޭނެ. އެކަމަކު މުޅި ހުރިހާ މަގެއްގައި އުސޫލެއް، ހަމައެއް ނެތި ފޯރުކޮށްދެން ދިނުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއީ ހަރުދަނާ ނޫން. ހައްލަކީ ކުރިން ކުޑަކުޑަ ކަންތައްތަކެއް. އާދެ! އިޤްތިޞާދީ ފުށުބަރު ފޯރުކޮށްދެވޭނީ އެއް ފުރުޞަތަށް އަޅުގަނޑު ތަޢާރުފުކުރަން. އެކަން ހުއްޓުވާލެވޭ، އާންމު ކަމާ ގުޅޭ ހިސާބުކުރެވިފައި ނޫން. ކަސްޓަމާ ހިސާބުން ވެސް އެކިގޮތްތަކުން މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޢިނާޔަތް މި ދެއްވި އިމްތިޔާޒުތަކާ ކަރުދާސް. އެހިސާބުން ހުއްޓުމެއް ނޫނީއެއް މިއަދަށް ހައްލެއް ނުދެވޭނެ. އެކަން ހައްލުކުރުމަށް ކުރިން ކުޑަކުޑަ ކަންތައްތަކެއް. އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިކަމަށް މިކަމަށް ހައްލެއް. ފޯރުކޮށްދޭން ފަސޭހަވާނެ ތަރައްޤީ. މިހާރު އެކިކަހަލަ ސަރުކާރު. އެހެންވީމާ، ފޯރުކޮށްދޭން ފަސޭހަކުރާ ވެސް ބޭރުގެ މުއައްސަސާތަކުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު ވިސްނުން ވެސް ބަދަލުގެނެސް، އަދި ކުރިން ކުޑަކުޑަ ކަންތައްތަކެއް ގާނޫނުގެ ގޮތުން ހައްލެއް އެ ކަމުގެ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ކަން ފެށުމަށް، އެ ތަންތަނާ ރަނގަޅު އާދަޔާ ހިލާފު ކަމަށް ވެސް ކުރިން ގޮސް ކުރިއަށްދާނެ ގޮތުގެ ފުރަތަމަ ދާއިރާ ކަމަކަށް. އެކަން ފުދޭނެ ހުރިހާ، ○ އެހެން ކަމަށް ގާނޫނުގައި ބަދަލެއް ގެނެސްގެން ހުރިހާ ނޫން. އެ އިމްތިޔާޒު ދިނުމަށް ވެސް އެކަން ނިންމުމަށް ކަމަން އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ. މިހާރު މި ފޮނުވައި މި ފާހަގަ ކޮށްލަން ހަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ބިލަށް ތާއީދު ކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. އަދި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ ބުރު ދެވަނަ ސްޕީކަރަށް؛ ކުރިން ކުރުކޮށް ކަނޑައަޅާފައި ރަނގަޅު ދީފައިވާ އިނގޭތޯ ކަމެއް ނޫން. އެއީ މާލޭގެ ބިމުގެ ޖާގަ އޮތް އަހަރުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ.

އެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެ ކުރިން ކޮމިޓީ ދިރާސާ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ގެންދިޔަތަން ފާސްވާއިރަށް ވެސް ބިލާ ކުރިން ކޮމިޓީއެއް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުން. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަން، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ ތަނަވަސް ވަކިން ވަޒަންކޮށް ބަލައިގެން ކަމުގެ ވާހަކަ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އިޤްތިޞާދީ ކުންފުނި.

މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް ހުށަހަޅުއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރާ ހުށަހެޅުއްވުމެކޭ. އާދެ! ގަވާއިދު ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން ،މީސްމީހުންނަށް ކާރު ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން، ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ނޫނިއްޔާ ގަވާއިދުގެ ސިޓީ ދިނުމަށް ނޫނިއްޔާ ކާރު ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެންނުވާ ގޮތަށް ހުރިހާ ކަމެއް ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން މިއީ ވަރަށް ފަހަތަށް އައިސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނަނީ ނޫނެކޭ. އެހެން މި ދަންނަވާނީ، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އިމްޕޯޓުކުރާ ހިސާބުން ފުރިހަމަ، އިމްޕޯޓް ޚަރަސްކަނޑާ ދުވަސް ހިސާބުން ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ވިސްނައިދޭން. އޭގެފަހުން 100%، 200% ޖެހިދާ ނަގާފައި ސަރުކާރަށް އާމްދަނީއެއް ކޮށްފައި އައިސް މި ރަޖިސްޓްރޭޝަންދައްކާއިރު މި ބުނަނީ، އާނ! ކޮބައިތޯ ސަރުކާރަށް ސަބްސިޑީ ނުދީ ވިއްޔާ އޭގެ އެންމެ ވަރަކަށް މަސްއަލަ އެސެސްމެންޓް އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީއެއް؟ އޭގެ މާނައަކީ ދުރުގެ ދުނިޔެވަރެއް އަނބުރާއެކަހެރި. އެހެންކަމުން ސީ ވަރުދިނަސް ސަބްސިޑީ ކޮބައިތޯ؟ އެ ސަބްސިޑީ ވެސް ހިފައިގެން ދުރަށްދާ މި ބުނަނީ ކޮބައިތޯ ގަވާއިދު. ގަވާއިދު ނިޒާމް ރަޖިސްޓްރީއެއް ނުކުރެވޭ. ކަރުދާހަކުން އެއްވެސް ނުލިބޭ. އެހެންކަމަކު ވެސް ސަރުކާރުން ޗާލު ގަނޑުވީ އިނގޭތޯ. އެއީ ބޮލުމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. މިހެން މި ދަންނަވީ، އިމްޕޯޓު މުދާ ވިއްކުމުގެ ޚަރަސްކަނޑާ ދުވަސް އިމްޕޯޓު މުދާ ވިއްކުމުގެ ހުއްދަދޫކުރާއިރު، ސަބްސިޑީދޭ ފަރާތްތަކުން، އެކަން ކޮންމެ ވެސް މި ތަނަކުން އިމްޕޯޓުކުރިޔާ 100% އިން، 200% އިން ޖެހިދާ ނަގާފައި، ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ލިބެމުން އައިސް އަނެއްކާ ބޭނުންތަކުން ގޮތް މި ވަނީ، ކޮންމެވެސް ގަވާއިދެއްގެ ސިޔާސަތު ކޮންމެވެސް މިހާރު ގެނައިމާ، ދުރުން އެބަ ހިލާ އެހާބައިކޮށްލާފައިކަމާ، ޢާންމު ދަރުމަށް، ޢާންމު މަސައްކަތް .އެހެންނޫން، އަޅުގަނޑުމެން، މިހެންނޫން، އެހެންނޫނު ހާލަތެއްގައި ފޮނުވާ ވާހަކަ ދައުލަތައް ސަރުކާރަށް އެ ބަދަލުވާނު އެބަ ހުއްޓޭ. ދައުލަތަށް ހިއްޕޭ އެއްބާރު ނެތި. ކޮންމެވެސް މިހާރުގެ ޖާގައެއް ވަންނަނީ އެއްބާރުލުމަކާއި ވަކިކަމެއް ސިޔާސީ ނުލިބިއާ ގޮތްތަކާއި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ނަމަވެސް. މިހާރު އެ ވިޔަފާރިވާ ގަވާއިދު ދިޔައީ ހުރި ބަންބަޔަން ނިސްބަތުން ބަޔަކަށް ލިބިފައި ހުރި އެހެން ކަހަލަ ސަލާމަތްތައް، ހަރަކާތްތަކުން ފަށައިގެން. އެހެންވީމާ، މިއީ ޚުދުމުޚުތާރު ކަމެއް ނޫން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރިއަށް ހުރި ނިންމުމުގެ. އެއްކޮށް ކަމާ ޕޮލިސީ ޚުދުމުޚުތާރު ކަމެއް ނޫން. އިމްޕޯޓްކުރަން ހުއްދަދޫކުރުމުގެ ހިސާބުން، ކިހާ މި ޖެހުން. އިރު ބޯދާރަކަށް ދާއިރާގެ ދެން މިއީ ކުރިން ނަގާ ހުއްދަތަކުގެ ޖެހުން

ދައުލަތަށް އެބަ ޖެހޭ. ޖުމްލަ ދައުލަތުގެން 200% އިން ދެ ވައްތަރެއިން، ތިން ހަތަރު ވައްތަރު ތަފާތުވާއިން، ފަސްހަ ވައްތަރު ތުރުޤާ ޖުމްލަ ދައުލަތާގައި މުދާ ނުހުރިހާ ދުން އާދި ކަރުދާސްޗެކްބާރުކުރާނެ އެ ބޮޑުނުބޮޑުކުރާވ ގޮތަށް އަޅުވަލެ، ކަނޑައެޅިގެން ސަރުކާރުން ޖަހައިގަންނަނީ ދައުލަތުގެން. އެހެންވީމާ، އެ ކަހަލަ އަނިޔާއެއް މީހުންނަށް ދޭކަށެއް ހުރުސްވާނެ. އެ ވިޔަފާރި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅައި، ސަރުޖީފެއް ބިޔާޓްކަން ތެރެތެރޭން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އިތުރުވާނެ ބޮޑެތި ގޮތްތަކެއް ފުރުޞަތުތަކަށް ފުރިހަމަ އަންގައިދީން ޝާއްޔަސަން ފިބޮއާއީސްކޮށް ނުފޫޒް އެ ވިޔަފާރި ހުރިހާ ކަމަކަށް. އެކަމަކު މީހުންގެ އަސާސީ ހައްޤެއް އަދަދު ފަހަރަކީ ކަނޑައަޅާކަށް ނުޖެހޭ. ހަމައެކަނި ވިޔަފާރި ކަމަކަށް ވެސް ހިއްސާކުރަން ވާޖިބު ދިވެހިންގެ އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި، ތަނަވަސްކަން ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބާރުތަކާގެ ހައްޤުތަކެއް ފާހަގަކުރަމުން. އެ ވިޔަފާރި، އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާގެ ބާރުތަކެއް އަދި އެހެން ގޮތްތަކުން މިހެން ވެސް އެ ފާހަގަކުރި ޤާނޫނު ދައުލަތުގެ ތަފާތު ބާރުތަކަށް މަތިވެރިކަން ހޯދަން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ވިޔަފާރިވެރިން، އެހެން ބޮޑު ކުރުމަށް ޝަރުޢީ ތަނަވަސްކަން ކަނޑައެޅުމަށް ޤާނޫނީ ބާރުތައް ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ.

އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކުރީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޟާއަށް. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

<u>މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މި ޤާނޫނަކީ ތަންފީޒުކުރުމުގައި ހުސްދަރުތަކެއް ނުވަތަ އޮޅުންބޮޅުންތަކެއް ގިނަ ޤާނޫނުތަކެއް ފެނޭނެ. ވަރަށް ގިނަ ޤާނޫނުތަކެއް އެގޮތަށް އެބަ ހުރި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތީ، ޤާނޫނުގެ އެއް މާއްދާއަށް އިސްލާހެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ހަމައެކަނި މި އިސްލާހުގެ ސަބަބުންނެއް ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މައްސަލަ ހައްލުވާ ކަމަކަށް. އެހެން މި ދެންނެވީ، މާލޭގައި މިސާލަކަށް އިމާރާތްކުރާއިރުގައި ކުރެހުމެއް ކުރަހަންޖެހޭ. އެ ކުރެހުމުގައި ވެސް ޕާކިންގްއަށް ޖާގަ ހަމަޖެހޭ ގަވާއިދު. އިމާރާތުގެ ހަތަރުކަސް ބޭރު ނުވަތަ ދިހަ ބުރި ނިމުނީމާ ދޮރުން އެ ގަރާޖަށް ވެއްދި ކާރު ނެރެވޭތޯ؟ އެއީ ޢާންމުގެ އަމިއްލަ ވެރިކަމް އެ ގޯތީގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެ ގޮތަށް އެ ގޯތީގައި ބާއްވަންވާނެ، އެ ގޯތީގައި ބާއްވަން އެ ކުރުމުގައި ފާރަވެރިކަމް އޮންނަ ގޮތަށް. ދެން އެ ގޯތީގައި ވަނީ ހުރިހާ ހިސާބަކަށް؟ ދިރާސާކޮށްފައިން ފެންނަނީ އެ ތަން ފިނާރަހާކުރަން ވާނީ ކޮއްޗޭ. ގޯތީގެ ޖާގައަކަށް ވީ ހިފެހެއްޓޭތޯ؟ ނޫނިއްޔާ ރަސްމީ ބޮލަށްބާރު ވަރުގެ ކުރިއަށް. ގޯތީގެ ޖާގަ އިންތިޒާމު ކުރުމަށް ވެސް ހަމަ ދަތިވޭ. ޖުމުލަކޮށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އެއް އިސްލާހަކީ ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މައްސަލަ؛ ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ ތަނަކާ ހުރިހާ ކަމެއް ފުރިހަމަވާ ގޮތަށް ޤާނޫނު ހެދިފައިވާ ކަމަށް ވެސް. އަދި ހަމަ އިސްލާހުގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގައި ހަމަ ހުރިހާ ކަމެއް ދިމާވާ ގޮތަށް. ޤާނޫނުތައް ހެދުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އަޅުގަނޑުމެން އަދި މިހާރު މިދިޔަ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހުރިހާ ކަމެއް ބަލަން ތަރުތީބުން ކުރަންޖެހޭ. ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑުމެން ގޮސް ސަރުކާރަކުން ވެސް ހަމަ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަނީ ވަރަށް ބޮޑު ގާނޫނީ ޖަވާބުދާރީ، މާލީ ބޮޑެތި ޚަރަދުތަކާ ޖެހިގެން ބޭރުގެ އިތުރު ކަމަށް 100% އިން 200% އަށް ފެށިގެން 400%. ބޮޑެތި ރަނގަޅު އެއް މިހާރުގެ ހަމަ ޖާގައެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރުން ދެއްވާފައިން ނުވަތަ އެނގޭތޯ ފުދުނުވެރިކަމުން ދިފާޢުގެ ސަރުކާރުން ފުރުޞަތަކީ؟ ބޮޑެތި ރަނގަޅުގައި ވެސް މަޖިލީހުން ވެސް މި އަށް

ދަނީ އެގެވުން. އަދި ނޫޅެނަސް ފެންގަނޑު ބޭޗެވޭ. އޭނަގެ ދަރިފުޅު ގޮވައިގެން ސްކޫލަށް ނުވަތަ އެހެން ތަނަކަށް ދާންޖެހޭ ޒަރޫރަތެއް ހުރެންޖެހޭ ވަގުތެއްގައި ވިއްސާރަ ދުވަހެއްގައި އޭނަގެ ފުދުންތެރިކަން އެހާސިބަށް ދިޔައިމާ ކާރެއްގައި ގެންދެވޭނެ އިންތިޒާމެއް ނެތީމާ؟ މާލެއަށް ބޮޑުޖެހުން ވިޔަފާރިވެ، ފިހާރަތް ވިޔަފާރިވެ ނުކުޅެދުންތެރިން ކުންފުނިތައް މި ގޮސްސަނީ ބަދަލުވެއް. މިއަދު ނުކުޅެދުންތެރިން ގެނެވިދާން، މިހާރު އެކި އަދަދު އަނބުރާ އިތުރު 400% އަށް ބޮޑުކޮށް. ކާރުޓެކްސީ މިހާރުގެ ހަރުގެއް ނެތީމާތޯ؟ މާލޭ ޓެކްސީ ފިޔަވައި އެހެން ޓެކްސީތަކަށް ނުވަތަ މުދާ އެޅުވުންތެރިޔާ 30%ގެ ޑިސްކައުންޓެއް ދީބާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ނެއްޓުން. ހަމަ އެ ޓެކްސީގައި ޖެހިލުމުން ދީން އެ ފިހާރަށް، ނުވަތަ އެ މުދާ އެ އަރުވަނީ އަސްލުކާޑުގެ އެހެން ދީނެވެދާނެ. އަދަދެއްގެ އަދިވެސް އަސްލުކާޑުގެ އެ ބޭނުން މާލެއަށް. އަސްލުކާ އެއްގެ ޑިސްކައުންޓު ލާޒިމަށް އެޅުވުން ލިބޭނެ. 30% އަދާކުރެވި. އެ ޑިސްކައުންޓު ލާޒިމް އެޅުވުމާ އެ 30% އަށްވުރެ ބޮޑުވޭ. ފިޔަވަޅުތަކުގެ އަދި އަސްލުކާޑުގެ ވަރަށް ބޭސް މަސްލަހަތުގައި. ހަމައެކަނި މާލެއަށް ޑޮކްޓަރުންނާއި، ޑޮކްޓަރުން އިތުރުކޮށްފާ، ފިޔަވަޅުތަކުގެ އަދި ބޭސްފަރުގައި މި ކަންތައް އިތުރު ވެސް އެއްވަނަ ދުވަހުގެ ޖެހުން ނިމުމުގައި އަހަރަހަށް އެހަ ޖެހޭ. ތިންވަނަ ކަމަކީ އިންޖީނުތަކުގެ ބަދަލު، އަދިވެސް ހަމަ ކުރިއަށް ދަނީ ތަރައްޤީގެ ވެރިކަމުގެ ބަދަލުވުމުގެ ބޭނުންވާ ވެސް، ހުރިހާ ވެސް މި އަނބުރާގެނެސް ހަމަ މާލެއަށް. ކުރިއަށްގޮސް ގޮތްތަކުގެ ތަރައްޤީ ނުކުޅެދުންތެރިން އެހަ ފެހިކޮށްކަން، ޚިދުމަތެއް ދިނުމައި އެހަ ހުރި. އެހެން މީހުންވެސް، ކަންކަން ތަރައްޤީކުރެވޭ ކާނަހާތޯ؟ ކާމިޔާބުކަމެއް؟ ތަރައްޤީކޮށް ބަދަލުވެ ބަދަލުކުރަން، އަދިއެކީ ހެޔޮދޮކަމަށް ކަމަކަށް ނުވަތަ ތަރައްޤީކުރުމުގެ އެހީތެރިކަމާ އެކުގައި މާލޭ ފުދުންތެރިކަން ހުރިހާ ބަދަލުވެއްޖެ، ތަރައްޤީކޮށް ބަދަލުވެ ބަދަލުކުރާ ކަމެއް ނިންމާލާ ވެސް، އެއީ އަހަރެމެން ހަމަ ދޭތެރެ އެކަމަކު ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ މައްސަލަ. އަހަރެމެން، ދި އަހަރެމެން ވެގެން އެކަ ހުރި. ކަންކަމުގެ މިނިސްޓްރީއަކުން ކަންކަންގެ އެ ހުއްދަ ދަތިނުވެ. އަހަރެމެންވެސް ވަގުތުގައި އެކުލަވާ، އެ ތަރައްޤީކޮށް ބަދަލުކޮށް އެ ތަރުގެ ހުއްދަތައް ނުވަތަ އެ ކުރިއާގެ ހުއްދަތައް ލިބޭނެ އެ ތަނަށް އަދިވެސް ތަރައްޤީކޮށް ކުރިއަށްދާނެ ގޮތް ކަމަށް ދަނީ ހުއްދަދީ. ހުއްދަދީ ބަދަލުވާނެ ނަގަދާއި ކުރިއަށް އަދިއެކީއަށް. ބެލު މިހާރު ތަރައްޤީކޮށްގެން ހުއްދަތަކުގެ ޝަރުތުތަކެއް އުފެއްދުމަށް އެދި ވަކިން ކުރެވޭތޯ ބަލާ. ހަމަ އަދި އުފެއްދުމަށް. އެހެންވީމާ، މިހެން ހުރި ކަންކަމުގެ ހުއްދަކަމެއް ދީފައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާތަކުގެ ގޮސްގެން ވެސް، އަދި ބަލައި އެހެން ގޮސްގެން ވެސް އެކަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ގެ، ތާއީދު ހައްލުވާނެ ހުއްދަދޭ ގޮސްގެން. މިގޮތުން ތަރައްޤީކޮށްގެން ބޭރުގެ ޢިލްމީ ތަރައްޤީ، ތަރައްޤީކޮށްގެން ބޭރުގެ ނުކުޅެދުންތެރިންގެ ކަންތައް ތަރައްޤީގައި ނުކުޅެދުންތެރިން ފުރުޞަތު، ނުކުޅެދުންތެރި ހަމަހަމަކަމާއި ދުނިޔެއާގެ އިސްލާމްދީނުގެ ކަމާ ބޭނުން. ދުނިޔެއާގެ އިސްލާމްދީނުގެ ވެސް ބޭނުންވޭ. އެ ދުވަހު ވެސް ނުކުޅެދުންތެރިން ދުއިސައް، ކުރިއަށްގެ މުޖުތަމަޢުގައި ދަރަޖަގެ ޚާއްޞަ ތަރައްޤީ އެއް ޚާއްޞަކުރަން ސިޔާސަތު ބޭނުވީ، އަނބުރާ ޚާއްޞަކުރަން ސިޔާސަތު ނެތީ. ކާމިޔާބުކަމެއް ތަރައްޤީކުރެވޭ ކާނަހާތޯ؟ ބޭނުންވާ ދުނިޔެއާގެ އިސްލާމްދީނުގެ ވަރުގަދަކުރުން، ދުނިޔެއާގެ

އިސްތިޢުމާލުކުރުމާ މިހާރު ގެއްލުން ލިބެމުން. މިއަދު ތަންފީޒުކުރުވޭތޯ އެކަން؟ ކިހާވަރަކަށްތޯ ތަންފީޒުކުރުވޭ؟ އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އެކަން ވެސް ތަންފީޒުވާ ތަނެއް. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ގަޟިއްޔާ ސިޔާސީ މައްސަލައަކަށް ވެސް ބަޖެޓުގައި ދާއިމީ ހައްލެއް ބޭނުންވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އިޤްތިޞާދީ ޤާނޫނު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް ހަމައެކަނި މި އަހަރުން ބަދަލުގެނެސްގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ މިކަން އުނދަގޫ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަދި ހައްލުކުރެވޭނެ ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑުގެ ދެކުމުގައި މި ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި އިޞްލާހު ހުށަހެޅޭގޮތް، ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވިގެން، ވަރަށް ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރެވިގެން؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަރައްޤީވުމުން އަންނަ ފައިދާއެއްކަން ހަރުދަނާގައި ބަހައްޓައިގެން، އަދި މާލީ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ 187 ވަނަ އެބަ އޮތްކަން ވެސް، އެ ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން ވެސް ބޭނުންވާ ކިޔަވަންޖެހޭ ކަމެއް ހުރިހާ ޝަރުތާއި، ދައުރުތަކުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ވެސް ތިބެންޖެހޭ ފުރުޞަތާއި ފަސޭހަކަމާ އެކުގައި، އަދި ނުހަނު ބޮޑު ހިތްވަރު ވެސް ތިބެންޖެހޭނީ ބޮޑުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ، ވިސްނުމުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ އަދުލު ހިފުން ޖުމްލަ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް މި ޤާނޫނަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމަށް. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

<u>ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްކަލަ ދަތުރުފަތުރުގެ ގޮތުން ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ އިސްތިހާރަކީ؛ އެ މަސްރޫފް ބަޖެޓުގައި މި އިސްތިހާރު ދިރާސާ ވަރަކަށް މި ކުރަނީގެންދޭ. އެހާ ވެސް މިކަން އިސްތިހާރުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާކަމާ، މި އިސްތިހާރު ކުރަނީގެންދާ ވަޒަންކަމުގެ އެ ކުރައްވަމުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި އިސްތިހާރުން ހާސިލުވާނީ ބޮޑެތި ޖަރީމާގެ ކުރިމަތިލުން ހުއްޓުވުމަށް ގެނެވިފައި އޮތް އިސްތިހާރުގެ ގޮތުގައި. މިހެން މި ދަންނަވަނީ، މި ވަގުތު ގަޑީގައި ސިޔާސީ ފަރާތްތައް އެބަ ނަގާ އެކި އަދަދުތަކެއް އިސްގޮތް. ޗިޓިބުދު ނަޝީ. ޗިޓިބުދު ނަޝީ، ބަޣާތް ގޮތް، ބަޣާތް ފަޤާއިތް ނަޝީ، މި ހިސާބާ ޖަޒީރާ. ގަބާޖެއް؛ އެ ވިޔަފާރިވެރިން އެކަމް ހުސް މިހުން އެ ގަބޫލުގައި ހަދު ރަނޖިސްޖަރީޝާހެން އެބަ އޮޅޭ، ބަޔަކު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މިގައި ގަބޫލުއްގެ ރަނޖިސްޖަރީޝާހެން ޓާރިފުކުރަން އެ ބާރަށްގަނީ

ކޮންފަރެންސް މިކަން ޢާއްމުކޮށްދެވޭތޯ އައްޔަދަށް. ގަވާޢިދާކަން އެކަމެއް ހާސް ކާތަށް ނުވަތަ އެކަމެއް ސަބަބުކަ ކާތަށް އެބަ ރަޖިސްޓަރީކުރެއް. އެ ގަވާޢިދު ގެންގުޅޭ މީހާ އެ ނާޒިމާއިލް ފަހަރު، ނޫނިއްޔާ އެ ހުރިހާ ފައިސާއެއް ކާކު އެތެރެކުރާ ނުކުރި ކާކު ރަޖިސްޓަރީކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުން މި ހުށަހެޅީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިކަން މި ކުރަނީ ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ތިބި، ދުނިޔެތަފައިގެން ތިބި ވަރުގަދަ މީސްމީހުން. މިނިސްޓްރީތަކުގެ ބޭސްތި ބައިބައިގަން، ވަޒީރުން ފުންމަތިގެ ބޭސްބަތަކުން. އެހެންވީމާ، މިކަން ނުހުއްޓުވޭނެ މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، މިކަން ބަދަލުކުރެވޭނެ މި އުޅެނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިދެން؛ މިއީ ކުރިޔަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު މި އިސްލާހު މި ޤާނޫނު. އެއާއިއެކު ބަޔާންކޮށްގައި މި ރާއްޖޭގައި، ވަކިން ހުއްޓާލާފައި ހިނގާ ސަރުކާރުތަކުގައި މި ޤާނޫނުގެ އިންޒާރު، އެހެންވުރެ ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތަކީ ހަމަތަކެއް ނުވެއް. އެ މަސައްކަތަކީ ހަމަތަކެއް އަންނަން އެބަ ޖެހޭ. މިހާރު ބަޔަކު މި ކުރާ އިސްތިޢުމާލުން އެ މަސައްކަތަކީ ހަމަތަކެއްދެން ގާތުގެ ސަރުކާރުގެ ފަރާތް ބޭރުގެ ޖަޖުންނަށް ދޭށެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތް ބަޔަކު ބޭރުގެ ޖަޖުންނަށް ދަށުންގައި، ބަޔާންކުރައި އަޅުގަނޑުމެން ނުބައި ބައިވެރިވާ މަސައްކަތުގެ ހަމަތަކެއްގާ ތިބޭ. އެއީ މަސައްކަތްކޮށްދޭ ގާތްކުރާ ވަކިވަކިން ސަރުކާރު ދަށުން، ބަޔަކު ބޭރުގެ ޖަޖުންނަށް ދިން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް ނުވާނެ ތިބޭ ދުވަހު؛ މި ގޮތަށް ސާފު ދުވަހު، ވަކިން ޖަޖުންނަށް ދިނުމަށް މި ސަރުކާރުގައި ޤާނޫނުތަކުގެ އެތެރޭގެ ނުކުރީ. ކަނޑައަޅައިގައި ބޭނުންކުރާ ޤާނޫނީ ނޫސްބަޔާނު، ބަރާބަރަށް ކަނޑައަޅައިދޭ ފަރާތްތަކާއި ސަރުކާރުތަކުގެ ހަމަތަކާ ސަބަބުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން. ނަތީޖާ، ގާނޫނީ ދުސްތޫރު ސަރުކާރުތަކާ ކަމަށް ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ހަމަތަކާ ސަބަބުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން. މި ފަރާތުގެ ސަރުކާރުގައި ހުރިހާ، ދަޢުވާ ކުރިއަށްދާ ހަމަތަކާ ސަބަބުން ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ޖަޖުންގެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ސަރުކާރުގެ ވަރަށްބޮޑު ބާރުތަކުން ބޭނުންވާ އެއް ނުކުރެ. މާލޭ ސަރުކާރުގެ ކަނޑައަޅައި ހުރިހާ މީހެއް ބަދަލު ގަވާއިދު، ސަރުކާރުގޮތުން މިއާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ފަރާތުގައި ގާތްކުރާ ކަމަށް އެއްމެ ގާތް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިން 10 އަހަރު ފަހުން މަޖިލީހުގައި އިސްލާހު. މިހާރު ގާނޫނީ މަޖިލީހުގައި ފަސް އެ މަސްޢަލަ ފެންނަނީ. މަޖިލީހުގައި އިންސާފުން ދިރިއުޅޭން ގޮތުގެ ސަރުކާރު ގާތް އުސޫލުތަކަށް؛ ހިނގާބަލާނަމަވުރެން ގޮތުގެ ގާތް އުސޫލުތަކަށް ސަރުކާރުގެ ދިނުމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިނިސްޓަރުކަން ލިބޭ ގޮތަށް. ގެނައިއްޔާ ސަރުކާރުގެ ދިނުމުން، އެ މިނިވަން ގޮތުގެ ފަސް މަޖިލީހުގެ މަގުމަތިން ކަމަށް. މަޖިލީހުގެ މިނިވަން ގޮތުގެ ސަރުކާރުގެ ހިފަނި އިނދިޔާ ސިވިލް ސަރވިސްގައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެހެން ޖިނާއީ ފަރުދުންގެ އެއް ދެއްކު އެއީ ދަރިން ފަސް. އެހެން ފަރުމަ އެއް ދެއްކު. އިނދިޔާ ސިވިލް ސަރވިސްގައި ފަސް ސަރުކާރުން ފެނޭ މިޢްރާޖު ފާލަމަށް. ސަރުކާރުގެ ގާނޫނު މިނިވަން ގޮތުގެ ފަސް. ދުވަސް ބަހައްޓާ ބަޖެޓް، ބޭބޭ ނަގައިއް ކޮންމެ ސަރުކާރުން ފަޅުވި ބަޔަކު؛ ސަރުކާރުގެ ހިނދަކު ގާތް ވަޒީފާ. މިނިސްޓަރާ ގާތްކުރު ފަހު އެއް ބަސް؛ 1.3 މިލިއަން ކަރަންޓުގެ އެއް ބަޔަކު ބަސް. ސަރުކާރު ކޮންފަރެންސް

ވަރަކަށް އަޑުއިވިފައި ހުރި. މިއީ ހާލު ބޮޑު އަޑުތަ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ބަސް ގެންނަން ތިބޭ ހާދަރުކުރާވާ އަޑުގަނޑެއް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތެއްގައި މާލެއަށް ސަރުކާރުއްސާ ބަލާ ގެނުވާ ކަމަށް ވަނީ، ސަރުކާރުއްސާ ބަލާ ގެންނަ ކަމަށް ވަނީ، މިހެނަސް ކަސްބަޖަމްޢިއްޔާތްތަކުގެ ކުރިއަށްގެންދާނީ؟ މި ރަށަށް، މާލެއަށް ގެނުވާ ފަރާތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފަރާތުން ކަސްބަޖަމްޢިއްޔާތްތަކުގެ ސަބަބުން ވަނީ، އެހާ ބޮޑު ކުރަނީ އަނެއް އުޅަނދުފަހަރު ކުރަންކޮށްގެން ގެނުވާއިރުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ކުރަމުންދާ ބޮޑުސިޔާސަތު ޖަހާލާއި. އަޑުގަނޑު ކުރިން ފެށި ދަނޑުވެރިން، ކުރަމުންދާ ޖީއޯ ބޯހިޔާވަހިކަމާ މި ދޮ ގޮތުގެ އަޑުގަނޑުކަން ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ފެށި ނުނިގޭ. ޖީއޯ މަޤުބޫލާ، ކުރަމުންދާ ބޮޑުސިޔާސަތު ތިބި އަޑުގަނޑުގެންނަން މި ފެންނަނީ. ބޮޑުސިޔާސަތު މި ކުރިން ޖީއޯ ދިނުމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮޑުބޮޑުސިޔާސަތު، އިންޑިޔާއަށް ސަރުކާރުގެ ތަރުކާރީ އެތަ ވާހަކަ މި ދަނޑުވެރިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މާލޭގެ މަސްތަކަށް ހަމަގައި ބޭނުން ކަމަށް ވަނީ މިނިސްޓްރީ މި ތަނުން ބަލައިލާއިރުގެ ކުރިން ދަރަނިވެރިވާ ބާޒާރު ކަނޑައަޅައި އެކަ ފަހު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދަނޑުވެރި އާއްމުވެރިއާއި އެކަ ހަމަ މިނިބާރު ބޮޑުކަމާ. އެހެންނަމަވެސް، މިނިބަރަށް މިހާރު އެންމެ މަސްވެރިން ރަނގަޅު ހޯދަން ވަރަކަށް ޖަހާލުމުގެ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ގެ، ދެން ރައްޔިތުން ނޫނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާލޭގެ އެއްވެސް މަސައްކަތް މިހާރު ޕްރޮޖެކްޓުތަކުން ގެނެސް ވެސް. އެއްގޮތަކަށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް މި ހުރިހާ ޕްރިންސިޕަލް ޖަހައިލުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭ ފަރާތުން ބަލައިލާއިރު މި ކުރިން ޕްރިންސިޕަލް ދެކޭތީ. އެކަމަކު ސަރުކާރުގެ ކުރިން ގެނެސް ދަނޑިވަޅު ހެދުން ގެނޭ ދާއިރާގައި މި ސަރުކާރުގެ ބޮޑުކަމާ އަޑުގަނޑުކަމާ، ކުރަމުން އެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން. މަސައްކަތް ކުރެވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއް ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓުތައް ފެނޭ؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަސްވެރިކަން ނިންމައިލުމާ ހަމަ ގޮތެއް ނުވެ. ސަރުކާރުގެ ވަނީ ނޫނޭ މިހާރު ދަނޑުވެރިކަމާ ހުރި މަސައްކަތް. އެވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްކުރި ހުރި މިހާރުގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މިހާރު ފަރާތުން އެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދާހަމަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގެންދަން މިހާރުގެ ނިސްބަތުން ހިންގާފައިވާ ގޮތުން ހުރީ. ގެންދަން މިހާރުގެ ދަރުމަ ނިމުނު ދަރުމަފިލާ ހުރިވަ. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އިޖުރާ ދިރާސާކުރަން ދަރަވާކަން ހުރީ. މަސްމަހި މި ޖާނުބޭ ސަރުކާރުގެ ކުރިމަތިލާ ހުރި ބަދަލުކުރީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕްރިންސިޕަލް މަސްހުރިވާ ގޮތަށް ދިޔައީ މަޖުބޫރުވާން ހުރީ. ހުރިގައި ފަހުދާއިރާ، ކުރަން ކަމުދާވެސް ވަރަކަށް ޕްރިންސް ޕެނަލްޓީގައި ބަޖެޓުގައި އެ ޕްރިންސިޕަލް ވަގުތު. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޑުގަނޑުތަކުގެ އެއްގޮތަށް މިސާލަކަށް ސަރުކާރުގެ ދިރާސާކުރާ ފަރާތުން ވެސް ޕްރިންސިޕަލް ހިއްސާކުރަން، އެ ޕްރިންސިޕާލު ގޮތަށް ވެސް؛ ދެން މި ވިދާޅުވަނީ، އަޑުގަނޑުގެން ތަރުޖަމާކޮށްދޭން އެބަ ޖެހެއެވެ. ހިންގުމަށް މާލޭގެ އެއްކޮޅުގައި ސަރުކާރު ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަޑުގަނޑުގެ ޕްރިންސިޕަލް ވިޔަފާރިކުރަން ދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ މާލޭގެ މަސްތަކުގެ ވާން އެއްވެސް ޓެކްނިކަލް ނޫޅޭ ދަރުމަ ގަސްތަކަކުން. ޖިންސާއިތަކުގެ ހަމަޖެހޭ ބަރަކާ ވެސް އެކަ ތިބީ. ބޮޑު މަސްތަކު ދިރާގައި ޖުމްލަ ވެސް އެކަ ޚިޔާލުތަކެވެ. އެހެންކަމުން އަޑުގަނޑުކަން ނޫނޭ އެޖެންޑާކުރާ

ތަނެއް. ބޮޑު ޖޯޑިއެއް އަޅުގަނޑުމެން މަގުމަތީގައިކަން ފެނިގެން ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބައެއް މަގުތަކެއް އެބަ ހުރި؛ އެކިވަޒީފާތަކުން، މާލޭގައި މިހާރު ބޮޑު ޖޯޑި ތަރައްޤީ ނުކުރެވޭ. އެހެންކަމުން ކަމަކަށް ވާނީ، އެ ތަރައްޤީގައި ތޮއްޖެހިފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން ބަޔާ ޕާކިންގ އާ ބޯޓު ކަރަންޓު ނުކުރެވިގެން އެ ތަނަށް ފުރުޞަތު ދިނުމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ހަމަޖެހިއްޖެ އެންމެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ. އެންމެ ނުރައްކާތެރި ކަންކަން ދިމާވާ ވިލާގެ ތަރައްޤީ ކުރާނެ ގޮތް، މި ސަރަހައްދުގައި ހިނގާ ބޭނުމަކީ ހަމަ އެހެން ތަނަކަށް ދާ ފަހަރު، ސަރުކާރުން އެކަމަކަށް ފުރުޞަތު ލިބޭ ނުވަތަ އެހީތެރިކަމަށް ތާއީދުކުރަން. އެއީ ގެއްލުން ތަކެއް އެކަމުން، ބައެއް ތަނަކުން ވަޒަންކުރާ ތަނަށް ހިމެނޭ މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތެއް ނެތް. ކަނޑުތައް ހިފާފައިވާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ތަރައްޤީގެ ރާއްޖޭގެ ތެރެއިން ހިސާބުތަކަށް މި ސަރަހައްދުތަކުގައި މި ތަނުގައި ހަމަ ބިނާކުރަމުން ދާ ކުންފުނިތަކުން ކުރާ މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ކަމަށް ގެންދާނެ ހަމަ އެކަމަށް ތަރައްޤީ ދެނެގަތުމަކީ ވެސް ގެންދަން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށްޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު މި ކޮމްޕެނިތަކަށް، ނިޔަމަކުރާ ދައުލަތުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް ވިސްނުންފުޅާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ތާއީދުކުރަން. މި ވިސްނުންފުޅުގައި މިހާރު އެންމެންގެ ތާއީދު ހަމަ މިއީ ހަމަހަމަކަމުގެ ތަސައްވުރު އެއީ ހަމަ ޤައުމީ ތަރައްޤީ ރަނގަޅު ސިޔާސަތުތަކަށް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ކޮމްޕެނިތަކަށް ފާހަގަކުރަން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކޮންމެވެސް ތަރައްޤީގެ ސިޔާސަތުތަކާއި، މި ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީ ސިޔާސަތުތައް އެއީ ވަރަށް ކާމިޔާބު ސިޔާސަތެއް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށްޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ދަތުރުކުރަމުންދަނީ ސައިގެ ވަގުތަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި "މިނި" އެ ބަހާ ގުޅޭގޮތުން ވިސްނުވި. އެ ބަސް އުފެދިގެން އައީ މިނި ސްކާޓުން ގުޅިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ދެން ބައްދަލުވާނީ 11:00 ގައި.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:02 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ)

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ ހުސްދުރުން ދަންނަވައިގެ ކުރިއަށްގެންދިޔަ އިބްތިދާއީ ބަހުސް. ނޮޅިވަރަމު ދާއިރާގެ އިއްޔަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު. ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޔަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒިހާދު.

<u>ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒިހާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޔަތްތެރި ރައީސް. ނޮޅިވަރަމު ދާއިރާގެ އިއްޔަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ، 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިސްލާޙާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވަން އޮތީ، ބަޔަކު ގޮތުގައި މި އިސްލާޙުގައި އެއް މަޤްޞަދަކަށް މި އޮތީ، މިހާރު ބޭނުންކުރެވޭ ގަރާޖު ސިޓީގެ ސަރަހައްދުން ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި ވަކި ބަހައްޓަން ވެހިކަލްތައް ވާތީ، އެކަން ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުން، އެ ނިޔަތުގައި ލާފައި އޮތް އިސްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް، މި އިސްލާޙު މި ގޮތުން؛ މިހާރު މި އޮތް މަގުން ހައްލު ކުރެވިދާނެ ނަމަ، އެކަމަކު ދިމާވެދާނެ، ދެން ކުރިމަތިވެދާނެ މާ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް ހުރިހާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ހިތުން މިވަރުގެ އިސްލާޙަކާ ގެންނަވައިގެ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ފެނޭ ހަމަ ކުރިއްޔާމުން ގަވަރމަންޓުން، ގަރާޖު ސިޓީ ކިޔާ އެއްތަނެއް ތަރައްޤީކުރައްވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މި އިސްލާޙު މި ގޮތަށް ފާސްކޮށްފި ނަމަ، ހަމައެކަނި ބަދަލުވެގެން މި ދަނީ، ގަރާޖު ސިޓީ ހުރި ހިސާބު. މި ޓަރމިނަލް ހުއްޓުވަނީ ކަމަކު ވީ ނަމަ، ކުރިން އެ ވިލާސާ ސަރަހައްދުން އައި ވެހިކަލް ބަހައްޓަން މިދެން ހިނގާނެ، ނުކުންނާނީ ނަތީޖާއެއް ކަމަށް ފެންނަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި މަސައްކަތަކަށް، ވުޖޫދު މަސައްކަތް ހައްލުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ދިރާސާކޮށްފައި ވާ ހަމަ ވަކި ގޮތެއް ލިބިދާނެ.

ނަސްތަވައިންލެވި މި ޙާލު، މިކަން ކުރާނެ ނުވަތަ ކުރަން ކުރޭނެ ފަރާތްތައް ނެތިގެން. ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ރާއްޖޭގައި ހުރި ހުރިހާ ގޮތްތަކުން ދަތިތަކެއްގައި ވެސް ދިމާވާ އަސްލު ބޭޒް މައްސަލަތައް، ޑިޖިޓަލައިޒް، ބެލެހެއްޓުމާއި، ތަސްދީޤުކުރުމުގެ މައްސަލަ މި ދިމާވަނީ. މާލޭގައި ގެދޮރު އިމާރާތްކުރުމުގައި ބިލްޑިންގ ކޯޑެއް އެބަ އޮތް. އެ ޕްލޭންކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އެ ޕްލޭންވީމަ ނޫނިއްޔާ އިމާރާތެއް ނުހެދޭނެތީވެ. ހަމަ އެހެން އިރުޝާދުތަކާ ބެހޭ ހުރިހާ ގޮތަކުން ވެސް ދިރާސާކުރި، މާލޭގައި އެބަ ހުއްޓޭ ބައެއް ގޮތްތަކުގައި ސަރަހައްދަކު ސަރަހައްދަކު، ބަހަ ސަރަހައްދު ކުރު އެއް ގެއެއްގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވޭ. ހަމަ ހުއްދަތައް ދިނުމުގެ އެ ގަވާއިދު ސިޓީގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ ކަންކަން. މިއަދު ނޫނީ ހިނގާ ކަންކަމެއް ނުވޭ. މިކަމުން ހައްލު؛ މި ގަވާއިދު ސިޓީ އުފެއްދުން ވަރަށް ފަސޭހަކަމެއް. މި އިޢުތިރާފް ލިންކުގެ ޑިޖިޓަލް ވޮޗާ އެކު ގަވާއިދު ސިޓީ ބޭނުންކުރާ ގޮތް ހޯދިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއާ ގުޅިގެން ދެން އަންނަނީ ހުރި މައްސަލަތަކަކީ ހައްލު އެބަ ބޭނުންވޭ. އެކަމަކު ޙަޤީ އެންމެ ރަނގަޅު ހައްލަކީ މިހާރު ފަހަރެއްގައި މި އެޖީ ފަހަރަކު ބޭނުން ބޭނުންހޮލޯ ޕްރޮޖެކްޓެއް. ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ތަރައްޤީވެފައިވާ ވެސް ފަހަރަކު ޕްރޮޖެކްޓްތައް އެވޭ. އަޅުގަނޑު ވެސް ތަފާސީލުކުރާނެ، ވަރަށް ފަރާތް ދީ ފަރަކުރެވޭގައި މި ފަހަރު ޕްރޮޖެކްޓްގެ ބޭނުން އަޅުގަނޑު ކޮށްދޭން. ވަރަށް ފަސޭހަ އިޢުތިރާފް ކުރެވޭނެ. ހަމަ އެއާ އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރެވޭނެ މިހާރު އެ ސިސްޓަމް އެބަ އޮތް ގެނެވުނުކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުގެ ވާރުތައި ފަރާތްތަކުން މިއަދު ވެސް އެ ކަންބޮޑުވޭ، އެ ސިސްޓަމް ދުވެދެއްޖެހުނީމާ ގެރިން ވީހެ ބޮޑެތި ބައެއް ސަރުޖަހާ ބާގާ އަގާ ގުދަ. ސަރުޖާ ވެސް ހަމަޖެހިލައިގައި މާލެއަށް ބޯހިރު ބޮޑު. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތަށް ބޮޑު ބަޔަކުން، އަދި މިއަށްވުރެ ކުދި ބަސް ވެސް އެބަ ހުރި. ދުނިޔޭގެ މާކެޓުން ލިބޭނެ އެބަ ހުރި މިއަށްވުރެ ކުދި ބަސް ވެސް. އެހެންވީމާ، މިއީ އެކަށީގެންވާ ބަސް. މާލޭގައި މި ހުޅުމާލޭ ހިމާ، ކޮންމެވެސް ބައިވަރު މީހުން ޢަމަލުކުރާނެ ކުރާނެ. އާއްމުކޮށް ހުއްދަ ބޮލުވެސްގެ މަސައްކަތްކުރަނީ ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އަސާސެއް ފުރިހެން އަންނައިރު ކުރާނެ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން. ހަމަ އެހެން، މިގެ ކުރީގައި ވެސް މިގޮތަށް ގެންނަސަ ހުރި ބަހާއި ބަދަލުތަކުން އަސަރުކުރާ ފަރާތްތަކާ އެބަ ހުރި. ރާއްޖޭގައި ހަމަ ގަދައަށް ކުރި އެއް މަސައްކަތްތަކެއް، ރަނގަޅަށް ކުރި އެއް މަސައްކަތްތަކެއް މިއަދުގެ މަސްވެރިކަން ހުއްޓުވާލާ، ދޫން އިތުރު މަސައްކަތްކަން އެއްބަސްވުމަށް ދުވަސްކޮޅެއްގެ ނޫޅުލޭ. އެކަން ޖޫރިއަލާ ޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކަމާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އެކްސްޕެރިއަންސް ލިބިގެން ކުރެވިއްޖެނަމަ ދަނޑިވަޅު ނަމަ، އެކްސްޕެރިއަންސް ލިބިއްޖެ ނަމަ، މިހާރު މި ދިމާވާ މައްސަލަތަކަށް ވެސް ހައްލު ލިބޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މިހާރުގެ ހާލަތަކީ، މާލޭގެ އެކަ ހުރި މާލޭގެ މަޤުބޫލުކަމުގައި ޕްރައިވެޓް ސްކޫލް ވިއްސަވާ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެކަ ގިނަ، މިހާރު ވެސް ހަމަ ހިނގަނީ އެއްބަސް ގަސްތު ސިޓީގެ އެސްޓޭބްލިޝްމަންޓު ވިއްސަކަނަކަށްވުރެ ހުރި ވިސްނާ ދިރުވެށި މާލޭގެ ކޮންމެ ތަނަކުގައި ވެސް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ފުރިސަތަ އެކަ ޢާންމު ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި އިސްލާހުން މިހާރު މި ގެންނަ ބަދަލުން ވެސް

ހަމްލެއް ނުގެނެވޭނީ ޖުމްލަތަކުން ޓާގެޓްކުރަމުން މި އެއް މަގުން ދާ ބާޖު ބަދަލެއް މިއަދުންނެއް ނުހުއްޓޭނެ. ހަމަ އެހެން މާލީ ޕޮއިންޓުހަމަކަން މި އެކޮ ވަރުގަދަކަން ވެސް މާ ބާޖު ހަރުދަނާ މިއަދުން ނުލިބޭ. އިސްރާއީލަށް ގޯސް ގޮތަކަށް ކަމަން އަދުގަނޑަން ބޭނުން ތަފާސްހިސާބެއް ކަމެއްވެސް. ދެން މީގެ އަހަރު ކަމަށް، މި ގޮތުން ވެސް އަދި މީގެ ކުރީން ހެދުމުގައި ހުރި ވެރިކަމުގެ ބާރު ދިނަ ގޮތުން ވެސް ހެދުމުގައި އޮތީ؛ ގާތުގައި އަމާޒުކުރުމުގެ. ގާތުގައި ހަމަލު ހޯދަން ހެދުމުގައި ހުރިނަ؛ މިހެން ހުރިނަ ގޮތުންތަކުގެ ސަލަމަތް، ރައްކާތެރިކަމުގެ ފުރިހަމަކަން ބޭނުންވާ؛ އަސާސީގައި އަދުގެނބޭ ތަނެތްކުރުމުގެ ކުރިން، ދި ހުގެ ކުރިއެރުމުގެ އަސާސީ ދަރިއްޔަތް މުއްސަނދިކަން ހޯދައިގެން ޖީވެނުގެ ތަފާތު ކުރިއަށް އަމާޒެއް. އަސާސީ ކަނޑު ގާޔަތު ހިސާބެއް ބާޖުދިނީ. ކާޔާއި އަސާސީ ބާރަކާއި ނަންބަރު ބަދަލުކުރުމަށް. އެއީ ބަޖެޓުގެ އުސޫލުތަކަކަށް ޓަކައި ސަރުކާރެއް ކަމުގެ ބަދަލުތަކެއް ބާޖަށް ހަރުގަދަކުރުމުގެ. ކާކު، މި ވެރިކަން މާލީ ގޮތުން ކުރީގެ މުޅި ހެދުމުގެ ކަމަށް ވާތީ. މިހާރު އެބަ ކާކު ބާޖުތަކެއް. ހަމަޖެހިފައި ތިބޭ ދަރުމަވަންތަ ރައްޔިތުން ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު. ދެ ދަރިން ގޯތިއެއް އެކީ މިހާ ސަރުކާރުގެ ކަމުގައި. ދަނޑުވެރިން ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ކޮބައި ބަދަލެއް ވީހާވެސް ދުވަހު ބިނާކޮށް ތަފާތު ކުރާ ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތަކުން ތަރައްޤީ؛ ދި ތަރައްޤީ އެއް ދަރިން. ދަރިން އެއްވަރެއް ސަލާމަތްކުރުމުގެ ރަނގަޅު މަސައްކަތް، ދަރިން ދެ ދަރިން؛ މަޤާމު ހިނގާ ދަރިންނަށް މަޖުބޫރު ކަރުދާހެއް ކުރިން. ކާރިޘާ ނަފްސާނީ ބާރެއް ބާޖު އަސާސީ ބަދަލުސީގައި. އެކަމަކު ބަރާބަރު މިހާރު އެ ބަޖެޓުގެ ބާރުސްޓެނުގެ ހަރުގެ ހަމަޖެހުމުގެ ނިސްބަތުން ގެނެސް ދިނުމަށް ހެދުން ކުރިން. އަސާސީ ބަޖެޓު ބާޖުކުރުމުގެ ހިދުމަތް ކަމަށް ވާތީ، މިހާރު ފުރިހަމަ ބަދަލުކުރުމުގައި ގަވާއިދު ކޮންމެ ބަޖެޓުގެ ކުރިން ގޮސްގެން. ކުރިން ބަދަލުކުރުމުގެ ހުރި ތަފާތު ބަދަލުތަކެއް، ފުރިހަމަ ފުރިހަމަކުރުމަށް ބަދަލު ކުރިއަށް ބަޖެޓުގެ ފުރަތަމަ ކަމުގެ ހިފެހެއްޓުމުގައި ކަމެއް. މި ބަޖެޓުގެ ރައްޔިތުން ބަދަލު ކުރުމަށް ޓަކައި ބަޖެޓުކުރުމުގެ ކަމުގައި ހިސާބުގެ މުހިންމު ސަރުކާރާއި ބައިވެރިވާ ބަދަލުގެ. ހަމަ ދިރާސާކުރި ހަރުދަނާ ދަނޑިބަރު، މި ސިޔާސަތު ދޭ މަސައްކަތެއް. ދިމާވާ ހަފުތާގެ ބިނާވަން ވެސް ބަލައިގެން، ދި ސިޔާސަތު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކަމުގައި ކުރިން ބާރަކަށް ކުރުމުގެ ބަޖެޓު ބަދަލުގެ ދިމާވާ ހުރި ފަށައިގަނެފައި އެ މަރުޙަލާ ނިމި، ބަޖެޓުގެ ކަމަށް ދަރުމަ ވާހަކަ ދެއްކެވީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމް މެންބަރު. ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމް މެންބަރު ޢަލީ އަޙްމަދު ރަޝީދު.

ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމް ރައީސް. ބަހުސްކުރެވޭ، މިއީ މާ ކުރިން ވެސް އިސްލާހުކުރެވިފައި އޮންނަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި. އިޙްތިރާމް ރައީސް؛ މިގޮ ސަރުކާރުން ދެމިހުނަމުން މާލީގެ ގާނޫނުތަކަށް ހިނގާ ބައެއް މަސްއޫލިއްޔަތު

ލިބުމުންދާނަން މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ހާމަކަން ބޮޑުކޮށް ފެންނަން މި އޮތީ. އެހެންކަމުން، މިކަމަށް ހައްލު ހޯދުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ކޮންކަހަލަ ވާހަކަތަކެއްތޯ، ހުރި އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ނަފްސާ ސުވާލުކޮށްލަން އެބަ ޖެހޭ. ހައްލެއް ހޯދާ ކަހަލަ ވާހަކައެއް ނުދެއްކޭ. ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ވަރާތާޖެހިގައި ހުރި ހުރިހާ ވާހަކައެއް އެބަ ދެކެވޭ. އެ ބަލަން ވަންނަނީ ކިހާ ފެހިސާރާއިކާއި، އެ ބަލަންޖެހޭ ތަޖުރިބާކުރެވިފައިވާ ރިޔާސަތު ކުރުމާއި، މި ހުރިހާ ވާހަކައެއް އެބަ ދެކެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ހައްލު ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި އެބައި ރައްޔިތުންތަކައް ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ފެނިފައި ހުރިހާ ކަމަކާއި މިކަމުގައި އެކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދިރާގަ. އަހަރެން ވެސް ސަރުކާރުން ނޫނީ މި މަޖިލިހުން އިސްވެ، ނޫނީ ކަމާ ގުޅޭ ފަރާތަކީ ތާރީޚުން ވެސް އެ ވިޔަފާރި ކުރި ކަމަށް ވެފައި ނޫނީ ކުރި ދިރާސާކުރި ކަމަކާއި ދޭހަވެގެން ފައިސާ ކަހަލަ ކަމެއް ކިޔަނީ. ސަބަބަކީ ސަރުކާރު ކަނޑައެޅޭ ގޮތަށް ކަމަކު ހާމަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަމަލުތަކަށް ދަރަނިވެރިވާ މުވައްޒަފުން، ޕެންޝަން ނުލިބޭ ފާހަގަކުރެވޭ ކަހަލަ ފުށުއަރާ ކަމަކާއި ޕާޓީ ދިމާކުރި، މީހުންނަށް ބަދަލުކުރާ ކަންކަމެއް ސަރުކާރުގެ އިސްވެރިން ޖާގަ ދީ ގުޅިގެން ވެރިކަމުގެ ބޭނުމަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ އެއްޗަކީ. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ކަމެއް ބައިވަރު ފައިސާ ބޭސް ކަމެއް އަޅުގަނޑު ބުނަން. އެ ކަންކަން ޕަބްލިކް ކަރަންޓު ދަނޑުވެރިކަމާއި، މިއަދު ޕަބްލިކް ދިނުމާއި ސަރުކާރުގެ ދިރުމަށް އެތައް ކަމެއް ސަރުކާރުގެ ބަދަލު. ސަރުކާރުގެ ޑިޕާޓްމަންޓަށް ހިނގި ކޮލެޖުތަކުގެ ނަމަކަށް މިބޭފުޅުން ކަމުގެ ކަމަށް ވެސް ހަވާލުކުރެވިފައި މި ދިޔައީ. ކޮންމެ ކަމެއް ވެސް މި ހުރިހާ އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ހިނގާދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުގެ ވަރަށް ބޮޑު ފުރުސަތެއް ހުރި ވަރަށް ރައްޔިތުންނާ ހަމައެކަނި ދެކޮޅު ހިތްވަރު ހެޔޮ ކަމެއް ކުރަމުންދާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދަން ފާސްވެ ހިނގާދިޔައީ. ހަމަކަން ބޮޑު ކަރަންޓު ހިނގާދާނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ދެމަފިރިއަކު ކުރުވީ ތާރީޚު ނޫނީ މިހެން ވިދާޅުވި ފަރާތްތަކުން ވެއްޖެ ޖީވަންތަ ކަމަކަށް މި ފަހަރުގެ ކުރީގައި ސަރުކާރުގައި ސަރުކާރުކަން ހުރި ތަނަކަށް ބަލާފައި ކޮންމެ ކަމެއް ދޭން ފެށީ. ވަރަށް ބޮޑު ސަބަބުތަކަށް މިކަމާ މިހެން ކަމުގައި އެކަމަކު ކުރިއަށްވެސް، ކުދިކުދި ކަނޑައެޅުމުން، ފުޅާކޮށް އެކަމަށް ބަލާބަލާ ޖެހުނީ ވާތަކަށް ބޭނުމެއް އޮތް ބައެއް ކަމެއް ދަނީ ކުރެވެމުން. ޕަބްލިކް ފެށުނީ ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަވާލުކޮށްފައި، ފަހަރެއްގައި ހިންގުމަކީ ކިހިނެއް؟ މީގެ ފަރާތުން ބޭރަކަށް ހިތްވަރު ދިނުމަކީ ވެސް އެކަމަކަށް. ސަރުކާރުގެ ނަން ދިއުމަށް. ނަމެއް ދިއުމަށް. ހިތްވަރު ލިބިގެން މިވާ ކަހަލަ ކަމަކަށް ސަރުކާރު ކަމެއް ހިނގާ ދިޔައީ ދުނިޔޭގެ އެހެން ރާއްޖޭގެ ވާހަކަ ދައްކާ، ސިފައިން ކަމުގެ ވެރިއަކު އޮތް ދުވަސްވަރު ސިފައިންގެ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާ ވެސް އަހަރެމެން ކުރަމުން މި ދަނީ.

ރައްޔިތުންގެ ކޮބައިތޯ؟ ދިވެހި ރައްޔިތުން އުޅެންޖެހޭ ހާލަތު ކޮބައިތޯ؟ މިކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުންތޯ. ރަނގަޅުވާ، ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންގެ، ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުތަކުން އަދިއްސަ ހަމަ ހުރި އެއްކަލަކުން، ހުސް އެއްކަލަކުން އަދިވެސް ހުރަހެއްނާޅާށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުރު ވާހަކަތައް ހަނދާންކުރަން އެބަ ޖެހޭ. ނިދާފައި އޮވެ ދައުރު ވާހަކަތައް، ނޫނީ ހާޒިރުވާ ވެސް ދައުރު ވާހަކަތައް ހަނދުމަ، ނޫނީ ހުވަފެނުން ވެސް ބަލަން އެބަ ޖެހޭ ތިމާ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ގޮސް ދައުރު ވާހަކަތަކާ ކޮބައިތޯ. ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންނާ އަރައި ހަމަކޮށްދެއްވި ދައުރު ވާހަކަތަކާ ކޮބައިތޯ. މަސްވެރި އާއިލާތަކަށް ރަނގަޅު ގޮތް ހޯދައިދޭނަމޭ. މިހާރު ވެސް ތިން ހަފްތާ ވޭތުވެއްޖެ، މަސްވެރިންގެ ކަންތައް ނުކުރެވި ބިލުތަކަށް ފައިސާ ދައްކަން ނުލިބޭ. ތެލުގެ ނުލިބޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން ކަން ސަރުކާރުގެ މިއަދު ހުސްވެފައިވާ އަދިވެސް ރައްޔިތުން ބޮއްސާލަނީތޯ؟ ނުޖެހޭނެއްތޯ. ރައްޔިތުން މިހާރު އެ ބަލަނީ އާ ވެރިކަމަކާ ދިމާލަށް. އާ މިސްރާބަކަށް ދެން ރައްޔިތުން ބޭނުންވަނީ. އެކަން ކުރާނީ 2023 ގައި ރައްޔިތުން. ޕީއެންސީ ވަރަކަށް ސަރުކާރުގެ ނަމުގައި، އެހެން ކަމެއް ނޫން، މިފަހަރު ވަރަށް އުފާވޭ. މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިވެ، ދިވެހި ރައްޔިތުން ފުދުންތެރިވެ، ފައިސާ ވަދެ، ޖީބު ފުރިސަމާލުވެ، ހެދިފުރިގަތުމާ ހަވާ. މިއީ ކޮންކަހަލަ ވާހަކަތަކެއްތޯ؟؟ މި ފެތުރިދާނޭ އިއްޒަތް ދައުރު ވާހަކަ މިއަދު ހަނދާންނުކުރެވިއްޖެތޯ؟ ދިވެހި ރައްޔިތުން އުޅޭ ގުނބަ ބައެއް ނޫނޭ މިއީ. ގުނބަޅިރުވައި ބޮޑު ބައެއް ނޫނޭ މިއީ. އެހެންވީމާ، މަސްޖިދު ޕީއެންސީގެ ވެސް ސާފުވޭ. ރައްޔިތުން މި ދަންނަވަނީ، އެކި ދުވު އެއް ސިޔާސަތު ފުނޑާލަނީ ސަރުކާރުގެ ވަރަށް ނުބައި ހޮޅުންތެރިކަމުން. ޕީޕީއެމްގެ އެ ވަގުތު ވަޢުދުތައް މި ހުސްކަލަކީ؟ ދިވެހި ޖުވާނުން ތިބީ ނިދާފައިތޯ؟ މި ވާނުވާ ނޭނގެނީތޯ؟ ނޫން. އެބަ އެނގޭ، މިހާރު މި ކުރައްވާ ކަންތައް ފަރުސާތަކުގެ ދައިރާގައި. ޕީ.ޕީ.އެމް ސަރުކާރުގައި ނުވާނެ ވޯޓު، ނުވާނެ ވޯޓު، ރައީސް ޔާމީނުގެ ތަރައްޤީގެ ހިސާބުތަކުގެ ތަޤުރީރުން ދައުލަތުގެ އެމަރުޖެންސީ ތަރައްޤީކޮށް، އަދި މި އޮތް ކައުންސިލް މި އޮތް ރަސްމީ ހުވަފެނުގައި ވެސް މިއަދާ ބޭސްކިޔަވަހައްޓައި ފުރުސަތު ހުރުމުގެ، ދުވަ ރަށްތަކުގެ އެމަށް ބައިވަރު އެމަރުޖެންސީތަކުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ފުއްސަރިވެގެންނާންނަކުގެ ފެނި ސިޔާސަތު ލިބިދިޔ އޮތުމާ މި ސަރުކާރުން އަދިވެސް ޔައުމީ ކުރުއްވި؟ އެ ވާހަކަ އެ ހެދި ބަޔެއް ބެނިއާ ބެނި މި ބޯފުޅުގެ އިސްތިރީގެ މިނިސްޓަރު ފެއްޓެސް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ވެސް ކުރުވޭ ތިން ނާންނަނީ ޔައުވުގެންތޯ؟ ރައީސްއޮފީހުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުކަން ނުކުމާ ދައުލަތް. މި ބޯފުޅުން އެކަމަކު ހިތްވަރުދެއްވިއްޖީ. މި ބޯފުޅުން މި ތަންގައި މި ދެންނެވިކަން ގަބޫލުގެ ވާހަކަ؛ މި ބަލު އަދި ވެސް މިއަދު މި ފެންނަ ގޮތުން ބަލައިގެން ދައުލަތުގެ ވާހަކައިގެ ނޫން، ޖާނާ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ވާހަކައިގެ ނޫން. މި ކަހަލަ މުސްކުޅި ވާހަކަ ދައުލަތުގެ ދުވަ ފަސޭހަކޮށް މި ހިފަހައްޓާނީތޯ. ކަންބޮޑުން ތިރާއިގޭ ވެސް މުސްކުޅި ވާހަކަ ދައްކާލަމުގެން ހިފަހައްޓާނީ. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ވަގުތުވެސް އެ ކަހަލަ ސަރުކާރުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ނާންނާނެ ހިފަހައްޓަން މިއަދު މި ބޯފުޅުން ކައިރިއަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް އުފާކުރަން މި ދައުލަތު

ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ. ރައްޔިތުން ހިތްވަރާ އެކީ ދަންނަވާނީ މި ސަރުކާރުން ސަރުކާރުންވީ ވަޢުދުތައް ހަނދާންކުރާށޭ! ހަމަ މަސްވެރިން ސެޕްޓެމްބަރު ރަނގަޅުކުރުމަށްވަން މަސައްކަތްކުރުމަށްވާނޭ މުޅި ސިޔާސީ ސަރުކާރުން ފުރިހަމައިދީފައި އުޅަނދުގެ ހިތާމަކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްގިނަ މެންބަރު. އިސްދޫކަލައިދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްގިނަ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު.

އިސްދޫކަލައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްގިނަ ރައީސް. ޙަޤީޤަތުގައި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްގިނަ މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ގަވާއިދުގެ މައްސަލައަކީ ރައްޔިތުން ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ދެކޭން ނުކުތާއެއް އެބަ އޮތް. ގަވާއިދު ސިޓީއެއް ވެސް އަދި އެހެން އެއްޗެއް ވެސް ބޭނުންވާގޮތުގެ ކުރިން ރައްޔިތުންނާ އެބަ ޖެހޭ ވިސްނުން ބަދަލުކުރަން. ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ރައްޔިތުންނަށް ބަދަލުކުރަން އެބަ ޖެހޭ. ވިސްނުން ރައްޔިތުންނަށް އެހެން ޤައުމުތަކުގައި އިންސާނުން ދިރިއުޅޭ ގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުމާއި، ރައްޔިތުންގެ އަޚްލާޤު، ސިފަތައް ރަނގަޅުކޮށްދެން ނުކުޅެ އަދި މިހެން ބިލެއް ހުށަހަޅައިގެން ގާނޫނެއް އަދި ގާނޫނުއަސާސީ ވާނީ ރައްޔިތުން ވެސް، އެހެން ލިބޭނެ މާނަފާއެއް ވެސް އޮތް ކަމަކަށް ރައްޔިތު ނުދެކެން އިޙްތިރާމްގިނަ ރައީސް. ރައްޔިތުން މި ފާހަގަކުރި ނުކުތާއަކީ އިޙްތިރާމްގިނަ ރައީސް، ރައްޔިތުން ދައުލަތުގައި ދާ ސަރުކާރު އަނެއް މިހާ ސިކުންނަ ދުރާލާމިޞާލީގައި ބަހައްޓައިލާފައި ރައްޔިތުން އެބަ އެޖޭ ދުވާލުދާ ހަމަޔަށްދަ. އެޖޭ ވެރިމީހާ އިންސަނި ނުނިކުމެ. ދިހަ ބޮޑުއަހަރު ގެއްލިފައި، އެ ދިހަބުރި އިމާރާތްގެ ވެރިފަރާތްގެ ކާރު ވެސް މި އޮންނަނީ މަގުމަތީގައި. މިއީ އެ ފަރުމާ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ފަރުމާބެލުމުގައި ގޯތިއަށްފަރުމާގައި ފުރުޞަތު އެދިއަހަރު އެނޫނީ އެ ރަށަށް ވަންނާނެ އިންސާނުން އަންނަ ކަމަށް ވަނަޖާ ދުއްވާ އެއްޗަކީ ވެސް ހުންނާނެ ކަމަށް ބަލައިގެން ފުރުމާކޮށްފައި ހުންނަނީ އެ ފަރުމާތައް ރައްޔިތުންގެ މި ފަރުމާ ދިއްލަމީ. ގެއްލި އަހަން ދިނަސް އަދި ވިލާރޫ އުޞޫލުން ރަށްކަށް އަހަން ދިނަސް، ގޮދަނޑެއް، ފިހާރައެއް، އެހެން ކަމެއް މި ހުންނަނީ. އެހެނެއް ނޫން. އެހެން ހަދައިގެންނެއް ރައްޔިތުން މި ދައުލާ ވަރަކައިކަނެއް އަޚްލާޤުގެ ފަރުމާގެ ނުގެނެވޭނެ. ރައްޔިތުން މި ކުރާ ރަސްމީފާޑެއް ވެސް ރައްޔިތުންނަށްކަން ނުލިބޭނެ. ހަމަ ބޮޑު ބިޔެއް ހިއްކާފައި ހަމަ އެ ރަނގަ ކާރެއް، ގަރާޖަށް ރަޖިސްޓްރީކުރަން ވިޔަސް މާލެ ސިޓީއަށް ދަންޖެހޭ. ޕްލޭނިން މިނިސްޓްރީއަށް ދަންޖެހޭ. އެމް.ޓީ.ސީގައިން، ޓްރާންސްޕޯޓް ބޭރުލައިގެން ނޫނިއްޔާ ކަންތާ ގޮތަކަށް ނުވޭ އަދިވެސް އެންމެނިން. މި ކަންކަން ފުރިހަމަކުރަނީ އެކީގައި އިޙްތިރާމްގިނަ ރައީސް، އެބަ ޖެހޭ ރަނގަޅުކުރަން.

ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގެ އަދުވަސްވެ ބަލައިލިއިރު، މިހާރު ރަށްކާއަށް ވިޔަފާރި އެތެރެކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ ފަސް އަހަރު ދުވަހުގެ ޖެކްސާ އެއްކޮށް އާދަ ކަސްޓަމްސް ކްލިއަރކުރެވޭން އަންނައިރު އާނަ އެހެން ކްލިއަރކުރެވޭ. އެ ވަންނަނީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަރިސާތަކަށް އެ ފަރިސާ. މިއަދު މި ފަރިސާ މި ދަނީ، އާދެ ދިރިއުޅުމަށް މިހެން ބޮޑުކޮށްގެން ގެނެސް ބޮޑުކޮށްފައި އޮތަ ހުރި މި ފަރިސާއިން. ގެނެސް؛ ދިހަ ބޮޑު އިމާރާތްތަކުގެ ގެނެސް. އެއީ އެ މީހާ ދިރިއުޅުމަށް ކުރާ މަސައްކަތެވެ. އާދެ މި ޤައުމުގައި އޮތް ފަސޭހަތަކުގައި ކުރެވޭން އޮތް ގޮތަކަށް ކުރާނެ. އާދެ މި ޤައުމު އޮތް ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، މި ދޮރު މިއަދު އަދުވަސްވެގެން ބަންދުކުރަން އުޅެނީ ކަމަށް ވަންޏާ ނުވަތަ ގާނޫނުން ފަސް ހަފުތާ އެންމެން ދުވެ ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ބިލުން ހުރިހާ ގޮތަކުން މި ގޮތަށް ކުރަނީ. ބޭނުން މި އުޅެނީ އެހެން ކަމެއް ކުރަން. އެއީ އެކަން އެންމެރަނގަޅަށް. އާދެ މި އޮތް އޮތީ ދުވަހު ގޮތުގައިވާ އެސްޓޭޓުގައި ހަމައެކަނި ވެސް ނޫން އުޅެނީ. ބޮޑު ބަހެއް ވެސް ނޫން. ކުރާ ކަމެއް ވެސް އެހެން މިހަކު ހުރިހެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ހައްލެއް ނަންނަންގާ މި ކަހަލަ ކަންކަމަކަށް. ދުނިޔޭގެ އެހެން ބަންގާ އޮތަ އެހެން އެ ދުއްވާލިމަ؛ މިހާރު ފަސްޓްރަކުން ފަހަރަށް ބޭނުމީ ބާރަކު ދުއްވާ ސަރުކާރުގެ ސްކީމް، ވާހަކައެއް ދުއްވާ އަޑުގަދަކުރަންޏާ ބަންދުވާނީ. އެ ބޭނުމެއް ވެސް އަދުވަސްވެގަންނަކަން ނުވޭނެ. ފުރިޔަނުމް ނުދީ. އެހެންވީމާ، އަދުވަސްވެ މި ދަށްނަމާ ވާހަކައެއް، އެންމެން ހިނގާށެ؛ އަދުވަސްވެގެން ސިޔާސީ ލީޑަރުނާއި، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުންނާއި އަދި ކޮމިޓީތަކުންނާ އެންމެން އެއްބާރުލުން ދޭގެން މިހިރަ ޤައުމީ ބޭނުމެއް މައްސަލަތަކަށް ހައްލެއް ގެންނަން، އަދުވަސްވެގެން ހިއްލާ ބަލާފައިވެސް އެއްކަލަތީކަކުރައި އަދުވަސްވެގެން ޤައުމުގެ ގޮތުގައި، ރައްޔިތުންގެ ގޮތަށް އަދުވަސްވެގެންނަށް އިސްލާހުކުރެވޭން ހުރި ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް ކަމަށް ކަމެއް އަދުވަސްވެގެން ގެބަލުކުރެވޭ. ފިހާރަތްރަން އެބަ ހުރި ބާރަން. ތަރިކަން އެބަ އެނގޭ ހަމަ ޙަޤީޤަތަކީ މި ދަނީ. ހަމަ އެހެން އެއްވެސް ހިނގާ މިހަކަން ވެސް އުނދަގޫ ގޮތަކަށް ނުވެ. އަދި އެ ޙަޤީޤަތުގައި ބާރަން ނިކުމެ ހުރިހަ މިހާކަން އުނދަގޫ ގޮތަކަށް ވެސް ނުވެ އެ ބޮޑުބޮޑު ޖެހިލުންތެރިވުމަކީ ވަރަށް ހާލަތު ވެއްޓި، ޤާނޫނީ ބޮޑުބޮޑު ހުރިހާކަމެއް. ރައްޔިތުން ހުރިހާ. އެކަމަކު އަދުވަސްވެގެން ގޮތާ މަޝްވަރާ؛ މިހާ ބޭނުން ނޫން އަދި އެކަށީގެން ލިބޭ ބޭނުމެއް ގެނައުމަށް، މި މާލެ މި އޮތީ ބޮޑު ރައްޔިތުންނަށްލިބޭގެން. އެހެންނަމަވެސް، ކަންކަން ރޫލައިގެން މަޖުމަޖުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ބޮޑު މިންވަރަކަށް ރައްޔިތުންނަށް އޮތީ އަދުވަސްވެގެން ވިސްނަން ކޮންމެ. އަށްއެއް ދެ ދޭ ދުވީ މާލޭ މަޖުބޫރު ވިއްކައިލާފައި ބޮޑު އަދުވަސް. އެހެން ނަތީޖާ ކިތަށް ފައިސާގެ އެއްވެސް ބޭނުމަކާ އެބަ ބަހަރުވާތީ؟ އެޗް އިނީ މިއަދު ޕީ.ޕީ.އެމްގައި ޕީ.އެން.ސީގެ މާރަދު. އަދުވަސްވެ ނުދަންނަވަން، އެ ބޭފުޅުންގެ މެޖޯރިޓީ އެޗް އެއީ. ދުދި މާލޭގެ މަޖުބޫރު ވިއްކައިލާފައި އެ އެއީ. އެކަމަކު މި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން އެބަ ކަންބޮޑުވޭ. އަދުވަސްވެގަތަން ނުނުގެ ހިޔާ ނަމުގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، މިދަންނަވާ އެއްބަސް، މިދަމުން ހުރި ކަންކަން އަދުވަސްގެ މުޅިމާދުރިއްޔަން ޤައުމުގެ މަޖުބޫރު

އުޅޭތަން ކޮންމެހެނެއް ދެމިގެންނުވާނެ. ހަމަތަކެއް ހުންނަންވާނެ. އުސޫލުތަކެއް ހުންނަންވާނެ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޕާރސަލްޕްރޮޖެކްޓް އެކަން އެނގެންވާނެ ކިހިނެއްކަން މި ކުރީ. އުޅޭތަން ކުރެވޭނީ. އެކަމަކު ހަމަ ގަރާޖު ސިޓީއަކަށް ވާހަކަ ހަމަ ބަހައި ދެއްވިއަސް މިއަދު މި ބޯޓުވެރިންނަށް ރަނގަޅުގޮތް ވަކިއެއް ނޫން. ތަނެއްގައި އިމާރާތެއް ކުރިއަސް ރަސްގެއްވިހިއްސަ ބަނދުކުރެވިއްޖެއްޔާ މި ބޯޓުވެރިންނަށް ކަމެއް ރަސްގެއްވިހިއް ނޫން. 60 އަހަރު ވަންދެން ހުރި އިންޖީނުގެއެއް ބަދަލުކުރިއަސް މި ބޯޓުވެރިންނަށް ކަމެއް ރަސްގެއްވިހިއް ނޫން. މަސްވެރިކަމަށް ޚާއްޞަ ތަނަކުން ހަދަމުންދާއިރު ވެސް މި ބޯޓުވެރިންނަށް އެކަން ވެސް ރަސްގެއްވިހިއް ނޫން. ރައީސް ޔާމީންގެ ވާހަކަ ވިދާޅުވިމާ އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ؛ އަޅުގަނޑު ބޭނުމީ ނޫން މިޔާ އުޅޭތަން ޖަރީމާ؛ އެހެންނަމަވެސް، ރައީސް ޔާމީން ރަސްގެއް ނިންމަވާފައި އޮތް އެއަރޕޯޓް މި ރަށްޖެހުމަށް ވެސްނަމަވާ! ރަސްގެއް އެބަހުރި. ގެރަލް އަޅާފައި، ވާހަކަދެއްކި އިމާރާތްތަކެއް، ފުލުހުން އަޅާފައި އެބަހުރި. އެކަމަކު އެ ނަމެއް ޓާނަން ސަލާމަތްތެރިކަން މިއަދު ވެސް މިއުޅެނީ. ތިޔަ ބޯޓުތަކުން އަރައިގަތް ކަނޑުމަތީގެ ކަންކަމުގައި ހުރި ކަންތައް ހުރި ގޮތް، ހުރި ގޮތް އިއްޔެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސަލާމަތީ. %12 އިން ޓެކްސްނަގަނީ. 10000 ރުފިޔާ ލިބޭ މީހާ، 80000 ރުފިޔާ ދައްކަންޖެހޭ މަހަކު. އަދި އާންމުކޮށް އެ ތަނަށް ވަޑައިގެން 3 މަހެއް ރުފިޔާ ފައްދައިގެން. މިހާ މި ބޯޓުތަކުގެ އިހުސާސްތެރިކަމޭ؟ އާދައިގެ އެމް.ޑީ.އާރުގައި އެޅޭ މަސައްކަތްތެރިޔާ މުވައްޒަފަކަށް 4 މަހެއް ރުފިޔާ 24 ގަޑިއިރު ދައްކާފައި، 80000 ރުފިޔާ ދައްކާ ގޮތަށް މި ބޯޓުތަކުން ފުރާން ހަދާފައި ބޭސްސިޔާ ޗިޓުފުޅެއް ހަދާފައި ވިއްކާފައި އޮތީ. އަނެއްކާ އެ ރަސްގެފާނުގެ އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެންޖެހެނީ. މިހާ މި ބޯޓުތަކުން ކަމެއް ހަވާލުކުރިމާ ޒިއްމާން ކޮންފަދަ އޮތް ކަންތައްތަކެއް ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އަދި މި ބޯޓުތަކުން މިއަދު ތެދުވެ ވިދާޅުވަނީ، މިހެން ހެދީމަތޯ، އެހެން ހެދީމަތޯ. ކަންތައް ގަބޫލުކުރި އެކަން؟ އެހެންވީމާ، މިދަންނަވަނީ މިހެން ހުންނަ ކަންކަން މިޑޮލަރު. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ މާލޭ ސިޓީ އޮތީ މި ބޯޓުތަކުގެ ފުޓުބޯޅަދަނޑަށް. ދެކި މާލެ އެ އޮތީ ވިއްކައިލާފައޭ. އެހެންވެ ނުހެދޭނެ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު؛ މި ގަރާޖު ސިޓީ ވެސް އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ، މި ގަރާޖު ސިޓީ ދިރުން ވެސް ނުވާނެ. އެކަމަކު މި ކަންކަން ހައްލުކުރެވޭނެ ކޮންމެވެސް އިންތިޒާމުތަކެއް، ނިޒާމުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން އޮވެގެން ޤާނޫނީގޮތުން ހައްލުވެއް ނުވާނެ. ފައިމަކު، ރަށްތަކެއް ޕްރައިވެޓައިޒްކުރިއަސް އެ ރަނގަޅު؛ މިސާލަކަށް ކުޑަކުއްޖެއް ސިޓީ ހަދަނީ، ތިނަދޫ ސިޓީ ހަދަނީ، ފުވައްމުލަކު ސިޓީ ހަދަނީ، އައްޑޫ ސިޓީ ހަދަނީ. މިހާރުއްސުރެ ފަހަރެއްގެ 50 އަހަރަށް، 30 އަހަރަށް ޕްލޭނެއް ހުންނަންވާނެ، މި އައްޑޫއަށް 2060 ވަނަ އަހަރު އެބޭރުކުރެވޭނެ މިންވަރެއްގެ ކާރޫ، ސައިކަލް މިހާކަން. އެ ޕްލޭން އެއްގަމަށް މަސައްކަތްކުރާ އެ އަހަރު އަންނަނީވާއިރަށް އެކަން ހުންނާނީ އަޅުގަނޑު ނިމި ހިނގައި ގޮއްސަ. އެއީ ދުނިޔޭގެ އެކި ފެއްމަތަށް ތަރައްޤީކުރަމުން އަންނަ ގޮތަކީ. އަޅުގަނޑު މިއަދު ނިޒާމުތަކެއް ބަލައިލާއިރު ތަރައްޤީވާފައި އެ ހުންނަނީ 100 ދުވަހުކުންނެއް ނޫން. އެ ތަންތަނަކީ ޕްލޭނެއްގެ ސަރުކާރު އަހަރުގެ އެތަނުގެ މުއައްސަސާތަކާއި އެކާ ތަޢުލީމު އެދެނަށް

ހުންނަ މިހާ ޒަމާނަށް ބަލައި ވިސްނުންތެރިކަމާ އެކު އެކަން ކުރިމަ މިއަދު އެ ޒަމާނުތަކަށް އެކުލަވާލައި އެ ހުނަރުތަކެއް. އެހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ އުމުރުތަކަށް ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ފެށޭ ތަރިކަ ކުރިއަށް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކައިގެންނޫ ފުރާނި، ނުކަޅާއް ނުފޫހިފިލުވާ، މިހެން ހަމަ ކިޔާލިޔާތާ ތިއްބާ މަސްވެރިކަމުގެ މުސްތުން ގޮސް އާޖެފިރާތާ ގެއްލުމެއްގައި ބަޔަށްޖެހިގެން އެ ޖުވާފެތީގައި އެ މުސްތުން ނިމިގެންދަނީ. އަހަރަކަށް ފަހު އަހަރަށް ހަމަ އެހެން ނިމިގެން މި ދަނީ. ބޮޑެތި ހުކުރުދުވަހު އާދޭ އެއްފަހަރު ކަހަލަ މަސްވެރިޔަކަށް ނުގެންނަންހުރުމުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވާހަކަ އެބަ ދައްކާ. ބަޖެޓުގައި މާލީއަހަރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް މައްސަލައަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަގަމު ޕްރޮޖެކްޓް ހުރިފަރާތްތަކުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިންގަޕޫރާއި މި ދިވެހިރާއްޖެ މިނިވަންވީ ހަމަ ދާދި އެކުއެކީގައި. އ.ދ.އިން ސިންގަޕޫރާއި ރާއްޖެއާއި ހަމަ އެކީ ގޮތުގެ މާސްޓަރ ޕްލޭން ހަދައިން ހަމަ އެއް ބަޔެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ބަނި ކިޔާ؟ އުދުން! ތިމަންނަމެން ވާ ކޮޅޭ. މި ބޫލުމެއްގެ މަސްވެރިޔާއާ، މި ބޫލުމެއްގެ ހިތާމައާ ބޫނުމާ ސާނު. އަޅުގަނޑުމެން އެ މިހެން ފޮނުވައިދީ. ހަމަ އެ ބަލާ ދިރާގޭ ސިންގަޕޫރަށް. ކޮންމެ އެ ތަންތަނާ މާސްޓަރ ޕްލޭނާ ހަދައިދިނުމުގައި، އޭރު ސިންގަޕޫރަށް ބަޖެޓުގައި ރާއްޖެއަށް ވުރެ މާ ގިނަގައި އޮތް ޒަމާނު. މިއަދު ބަޖެޓުން ރަނގަޅު. އަޅުގަނޑުމެން ބިސް މި އެއް މައްސަލައަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވުރެ މާބޮޑު، ތަފާތުތަކުގައި އެހެން ބަދަލު ނަތީ ކަމަކަށް ދިއުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހެދިފައި ސިސްޓަމް ތަރައްޤީކުރަމުންދިއުމުގައި އެންމެ ކަމަކީ ޕްލޭނިންގ ނެތުން. މިއީ ބަޖެޓެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު މި ދާއިރާ މަސައްކަތްކުރާ ތަފާތު ވަށާ. ތަފާތުވެގެން ސަރުކާރުތަކުން ފިހާރަތަކަށް ބިމާގެ ވަގުތު. ރަނގަޅު! އާއި އިޤްތިޞާދަށް ފިހާރަތަކަށް ދިނަމާ. މިކަން ވާނީ މިހެން. އެހެންނަމަވެސް، އާދޭ މަޝްވަރާކުރަން ޖަހައި އެއްފަހަރު ސަރުކާރުކުން އެކަށީގެންވާ ކަން މަސައްކަތްތެރިންގެ ކުރިމަތިން؟ ކާބަޔާ ޕްރޮޓީނު؟ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަށުކަށް މާލިއަދާ ތަރައްޤީކުރިއާ. ތަރައްޤީކުރިއާ ބޮޑާއިރު، ކަންތައް ސަރުކާރުކުން ވެސް ހަމަ އަތްޕުޅު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކާބޯތަކެތި ސިޓީއަރ އަނބުރާ ބޭނުންވާނީ ކޮބާ؟ ބަޔާމަން ހިނގާ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަން. ޕްރޮޖެކްޓް ދިނުމަށް، އެއް އަހަރު ދަށުވިގެން މި ތަނަށް މިހެން އަތްތަކާއި

ގިނައިން. މިކަން ވާނީ އެހެން. މިއީ ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ތަނެއްގައި ވެސް މިކަން ވާ ގޮތް. ހާހުން، ދެ ހާހުން، ހަތް ހާހުން، އަށް ހާހުން ފެށިގެން އަގުވެއް ދޭގެ އަދު ދަރަނިވާ މި ތަނަށް މާކެޓުގައި ދޭގެ އަގަށް ބަލާއިރުގައި މި ތަނުން ނޫން ތަނަކުން ބިލްޑިންތަކުގައި އަދި ނުހޯ އަސާސީ ގިނަ ޚިދުމަތްތަކެއް ލިބޭކަން. އެހެންވީމާ، މި ތަނަށް މީހުން އަންނާނެ. އެހެންވީމާ، ބިލްޑިންތަކުން ވާހަކަދައްކާ ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ތަރައްޤީގެ ވިސްނުމާއި، ނުވަތަ ތަރައްޤީން ބޭނުންވާ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ތާއީދުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މިކަން ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތަކަށް އަބަދު ވެސް ވާހަކަދައްކައި ބައްޓަންކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތައް ހަދަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ތަރައްޤީން ހާއްޞަ ވިޔަ ދެންބަދުން. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެބަ ޖެހޭ ތަރައްޤީންނަށް ކަންކަން ވިސްނައިދޭން. އަދި ހަމަ ބޭނުމާ ކޮންމެ ކަމަކަށް އެންމެންނާއި ވާގޮތައި މި ތަނަށް އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖާގައި ދިރާސާކުރަން ހުރިހާ ބަޔާންކުރި މައުލޫމާތު ވެސް؛ ހަމަ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައިނުދޭ ގޮތަކަށް ކަންކަން ފިޔަވަޅުތަކާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ގެއްލުމާ މައްސަލަތަކެއް ހުއްޓުމުގެ ނުކުރެވޭން. ބިލްޑިންތަކުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީ ސިޔާސީ ދިރާސާގެން މި އެއް މައްސަލަ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަށްކަނީ އެއް ގޮތުން ނުވަތަ ގެއެއްގައި އިންނަ ކޮޓަރި، 20 ފޫޓު 10 ފޫޓުގެ ކޮޓަރިއަކަށް ނުވަތަ 200، ގާތްގަނޑަކަށް ސްކެއަރ ފޫޓުގެ ކުޑަ ތަންކޮޅަކަށް 100 ހާރު، 200 ހާރު ދައްކަ ވަރަކަ. މި ވަރަކަ ދައްކާތީ އެވަގު ދުވަސްވަރު ވެއްޖެ. ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި ޖަނަރަލް ހޮސްޕިޓަލުގެ ވަރަކަ. މިއަދު މި ދައްކަނީ މާތް ސޯޓި. ހަމަ އެއް ޓެއްކާ މި ޖެހިނީ. ހަމަ އެއް ގޮތަކް މި ހެދީ. ވަކި ޖަނަރަލް ހޮސްޕިޓަލް އެކަން ނަގައި މާލެ ސިޓީއަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ވަކި ވީ ބަދަލުކުރުމުން ނުވޭ. އެހެން މި ވަނީ އިއްޖޭޓޮމިސް ތަރައިގެ، ބިލްޑިންތަކުގައި ޑޮކްޓަރުންގެ ނިޔާވުން މި ގެއްލުމުގައި ނެތިބަލަ. ކޮންމެ މިހާރަ އެބަ އެކަތި މިނިސްޓަރިގައި ހުރި ބާޒާރުގަ ވެސް އަދި ސީދާ ކާޑިސްނުވެސް ހުރި ބާޒާރު ވެސް މި ޖަރީމާ ތިމާލޯނަކަން އެބަ ހިނގާކަން. މި ކާރިޔާތް އެބަ ފެންނަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ޖަވާބުދާރީވާކަން ނިޔާވުން ސަރުކާރުގައި އަޅުވެސް ދިރުމުގައި މި ގާޑުގައި ނެތިކަން. އެހެންވީމާ، ސީދާ ކާޑިސްނުވެސް ވެރިޔާ އަދި މިނިސްޓަރ ވެރިޔާ އެ މީޓާ ބާޒާރުން އެކަން ކުރަނީ. 3000، 4000 ރުފިޔާ ދިޔައިރު ދައްކަވަން. ހާރުގެ ހުރިތާ މި ދުނިޔޭ 70000 ރުފިޔާ. ދުން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަރުން މިސާ ހަމަ އަދަދަކު ތިން ބަރަން ދައްކާނެ މި ވަރަކަ. ދައްކައިފާ މިހިސާބުން އެ ކަންތައް އެ ނިމުނީ. އެކަން އެ ކުރާ މިހުން ހުރައި، އެ ނިޔާވާގެ ފޮރުއިން އެ މީހުންނާ ދޮޅުބޭ އަޅާން ޖެހޭނެވޭތޯ، އެހާން ޖެހޭނެވޭތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިލްޑިންތަކުގައި ނުދެއްކޭ. އިއްޖޭޓޮމިސް ތަރައިގެ؛ މިއީ ބިލްޑިންތަކުގައި މި ވަކިވާގައި މިފަދަ ކުންޏެއް ކުރާ މީހުން ތަކަށްރުކޮށް އެކަން ކުރުމަށް ފެށުމުގެ ދަތިކަން މި ތަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް ޖީނާމާއެއް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ބިލްޑިންތަކުގައި އެކަން ހުއްޓުވުމަށް ޖަވާއި ހަރުދަނާ ޤާނޫނުތަކެއް ނެތިއްޔާ. އިއްޖޭޓޮމިސް ތަރައިގެ؛ އަޅުގަނޑުމެން ދުން ވިސްނާވަން މި ޖެހޭނީ ހުރިހާޤާނޫން. ބަލައި ބޭރުގެން ވިދާޅުވި، ހުރިހާކަމު ގޮތީ އެއްގޮތް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ހަދާފާ. އެހެންނަމަވެސް،

އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ހުޅުމާލެ ވެސް ރާއްޖޭ ބަޔަކު ގޮތުގައި އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ނުނިމި. ހުޅުމާލޭ ފޭސް 1 އަދި ފޭސް 2ގެ ބައެއް މަސައްކަތް އަދިވެސް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، ސިންގަޕޫރުގެ އެއްފަދަ ސިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެނެވޭ ސަރަހައްދު. އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ކުޅި ސަރަހައްދެއް. އެ ސަރަހައްދުގައި ހުރިހާ ހަނި ގޯތިތަކާއި އެއްކޮށް، ފޭސް 1ގައި އަދި ފޭސް 2ގައި ގުޅިން ޓަވަރު ވެސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ވެސް އެބަ އެބަހުރޭ، ފަހުން ހުރި ސިޓީގައި ވެސް ނަމޫނާ އެއްވެސް ވަރުގެ ޕްލޭނެއް. ސިންގަޕޫރު ގޮތަށް ސަރަހައްދު މި ކުރަނީ، މީގެ ގާތްގަނޑަކަށް 70، 80 އަހަރު ކުރިން ހަދާފައި ހުރި ތަންތަން އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބޮއްޖެގައި ދޮރު އިމާރާތްތަކާ މި ހުރި ބަންގުލާތަކުގައި ވެސް؛ ހާއްސަކޮށް ހުޅުމާލޭ ފޭސް 1، ފޭސް 2 ވެސް ހަމަ މަސައްކަތް މިހިރީ ކުރިއަށް އޮތް ދިހަވަރަކަށް އަހަރުގެ ތެރޭގައި ބާރުބޮޑުވެގެން ގޮސް ހަމަ ނިމިގާތަށް ދަނީ މަސައްކަތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޕްލޭނެއް ހަދާފައި އެ ޕްލޭނާ އެއްގޮތަށް ފުޅާކުރުމުގައި އާބާދީ އިންތިޒާމުކުރުމަށް މާލެއަށް ތޮއްޖެހުނު ކާރު ނިސްބަތަށްވުރެ، އެއަށް ބޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ޖެހުނީ މަސައްކަތް ވެސް ހަދަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަޔާތުގައި އެކަށް މައްސަލައަކީ، ބަނަކަށް ފާހަގަކުރަން. ހަމަ ގިނަ ބޭފުޅުންނަށް ފާހަގަކުރޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރުޞަތު ޖަންގައްޔަށް ވެސް އެބަ ހުރި. އެ ފުރުޞަތު ޖަންގައްޔަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހިގެން ހުންނަ ދިމާދިމާކަށް ވެސް، ހުޅަނގުކަށް ވެސްނުގުޅޭ ހިނގާފައި. އިއްޔެ ކޮޅުން ދަށްބިޔެސް؛ ބޮޑަށް ޒާތީ އުޅުއްޖެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ދެވޭ ބައިގޭހުގެ ހަމަ ހިނގައިގާތްވި މަސައްކަތް ދެވެންޖެ އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ ހިނގައިގާތް. އަޅުގަނޑު ވިސްނާފައި ބާރުދާވި ނުވޭ. އެކަމަކު މި ފުރަމާލެއަށް 2 ކިލޯމީޓަރު ހަމަނުވާ ކުޑަ މަސައްކަތް. މި މާލޭގެ އެއްބަޔަކު އަތުއް މަސައްކަތް ހިނގާފައި 20 މިނެޓުން، 25 މިނެޓުން ނުދާވާ އެއްވެސް މަސައްކަތް ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރު އޮފީސްތަކުގައި އުޅޭ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް އަދި ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގައި އުޅޭ މުވައްޒަފުން ގޮސް ޖެހުމާ ޕޮއިންޓަށް ނުދޭ؟ ވިދާޅުވެދާނެ ހިނގައިގެން ދެވޭނެތޯ. އެކަމަކު އެ ބޭރަށް ހިނގާ ދޭން އެ ރޫޓަށް އެބަ ދުވާ އެންމެ ގިނަވެގެން 15 މިނެޓުން ހިނގައިދާނެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދު ހާލު ހުރި ގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެބަ ޖެހޭ ޓްރާންސްޕޯޓް ހަމައެކަނި ޖެހުނީ. އަޅުގަނޑުމެން ޓްރާންސްޕޯޓް ހަމަ އެކަނި ޖެހުނު، އަޅުގަނޑު ބޭނުން ފުރަތަން ނުލާ، ފަސްގަނޑު ހުސްނަ ގަވާއިދު ނުލާ، އަދި އެއްދެވުން ހުސްނަ ފަސޭހަތަކުން ނުލާ ޖެނެރަލް ނުލާ. އަޅުގަނޑުމެން ޓްރާންސްޕޯޓް އެބަ ޖެހޭ ޖަމާއާގެ ވިސްނުމާއި، ޖަމާއާގެ ޕަރަފޯރމަންސް، އެ ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ފިކުރުން، އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ތޯރާ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެބަ ޖެހޭ އެ ކަންކަން އަމިއްލައަށް ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް 1 މިނެޓުން، 2 މިނެޓުން ދާނެ ޕެންޕާސަން ސަރުކާރުގައި ނުލަތަ ފުރާތެއްގައި ނޫނީ ނުދާނެ ކަހަލަ ވިސްނުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ރިޔާ ކަމަށް ވެސް ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި މި ކާރު ބަސްގަޅު ގޮތުގައި ނުލަތަ ޕަބްލިކު ގޮތުގައި މި ފުރަތަމަފުރާތަށް ނުހަމަނުން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު.

<u>ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދޭ! ވަރަށް އެހެން ކަހަލަ ވާހަކަތަކެއް މުޅިން ވެސް މި ދެކެވުނީ. ވަރަށް ދެރަ ދުވަހެއްތޯ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރަށް ވީތީ މިއަދު، ކޮލިޝަންގެ އެންމެ ބޮޑު ޕާޓްނަރު ސަރުކާރު ފެއިލްވެއްޖެ ކަމަށް ބުނުން މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުގައި ވެސް. އަދި އެ މަސިންޖާނަށް މަސްވެރިކަން ކުރިއަރުވައިދީ ސަރުކާރުން މިޔޫރަޕަށް ދޫނިވާވަރުގެ ފެސިލިޓީސް ދިނުން ކަމަށް. ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ގޮތުންނުވާކަން. އެހެންވީމާ، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ކޮލިޝަން ވެސް ގެއްލިއްޖޭ. އެ ކޮލިޝަނުގެ ހަރަކާތްތަކުން އޭރުގައި މަސައްކަތްކުރެވުނުދުވަސްވަރު އަބަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގަޑުކުރީ، މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރިވެރިއަކަށް މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތް؛ މާނައަކީ ވިލާ ގުރޫޕުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ދިނިމަތޯ މިހެން މި ވީ؟ ޝުކުރިއްޔާ ކޮމިޓީގައި މި ތަންތަން ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުން ޓުއަރިޒަމްގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓަށް ގުރޫޕްތަކުން ވެރިޔާއެއް މި ސިނާއަތް ފުރަބަން މި އުޅެނީ؟ މަސްވެރިންނަށް ފައިދާވާގޮތަށް މި އުޅެނީ؟ ދިން ބޮޑެތި ސާސްޓޭނަބަލް ވިޔަފާރި ހިނގާ! މި ވާހަކަ ދަށުން ދިޔައިރު ފަރުބަދަޖެހުން ބޮޑެތި ސާސްޓޭނަބަލް ފުރުސަތު ހޯދުމަށް މި ވިސްނާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްވެސް ކަހަލަ ޕްރޮޖެކްޓެއް ނުހުރޭ. ކޮންމެ ކަމެއް ވެސް ޢިނާޔަތްތަކެއް ކުރެވިގެންވާނެ ކުރާނެ މި ދެކޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގަނޑުކޮށްދެނީ މަސްވެރިންނަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތްތަކާއި ކުރިއެރުމުގެ ކަމެއްކަން. އެކަމަކު ރައްޔިތުން އެކުލެވޭ ސަރުކާރެއްގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަ ހުރިހާ ސަރުކާރާއި އަހަރުގެ 100 ޕްރޮޖެކްޓް ހުރި ކަމެއްގައި މި ފެކްޓަރީތައް އެންމެންނަށް. ދެވޭނެ އެއްވެސް ޕްރޮޖެކްޓް ބޮޑުވެރިކަން. އެއީ ސާސްޓޭނަބަލް ބޮޑެތި ވިޔަފާރި ވެރިކަމެއް، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ވެރިކަމެއް، އެއްވެސް ކަހަލަ ޕްރޮޖެކްޓެއް ނެތް. ކުރުމުގެ ކަމެއް ކުރުވިގެން މި ދިޔައީ އިންޑަސްޓްރީގެ ތެރެއިން މަސްވެރިޔާ ރައީސް ޢާލިމުގެ މަސްވެރިކަމުގައި. އެކަ މަސްވެރިކަމުގެ ސަލާމަތްވާ، ދިރުމަށް ނުކުމެދާނެ ބޭރުގެ ވިޔަފާރިވެރިން އެ ދުވަހު ފަރުވާ ދޭން. އެއްގޮތަކަށް ފާސްކުރާ އިޤްތިޞާދީ ވަރަށް ނުކުތުމުގައި ހުރި ދިޔައީ. ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް މަސްވެރިކަން ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް އެކަމުގެ ރަށްރަށުގެ ބޭރަށް ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަމެއް ދީ ރައީސަށް. އަޅުގަނޑު އަބަދު ވެސް ހަރަކާތްތެރިވާން ފާސްކުރި އިބްރާހީމް އެ ވާހަކަ ބޭނުންކުރާނެ ގަނޑުވަރުގެ ފާއިދާ ވެސް، އަދި ބައި ކުލީނާތައް ފާއިދާ ހަރަދުކުރި ބާއްވާ ގުޅުމުގެ، ފާއިދާ ދަރިން ޖާގަ ދިނުމުގައި އަޅުގަނޑު ޤައުމުގެ ފާއިދާ ބައިތަކުގައި ބޮޑު ސަރުކާރު ބައިވެރިކުރަން އެ ބާރުގެން ނިކަމެތި ވަރަށް ހަރުދަނާކޮށް.

ޤާސިމް އިބްރާހީމް ހުރިހާ މިލްކުވެރިކަމެއް ނަގަނީ ކޮންމެ ކަމެއްގައި މި ޤައުމުގައި. މިއަދު ވެސް ފެނިގެން މި ދަނީ އެ ކަންތައް. އަދި ކޮންމެ ތަޢާރަފު އެބަ ދެއޭ، ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް ޖީޖީދައްކަން. އެއީ ޕާޓީގެ ނޮމިނީ، ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ތާރިދީ އަދުގަނޑު. އެކަމަކު ޖީޖީ މި ދުނިޔޭ ޤާސިމް އިބްރާހީމަކަށް. މިއަދު މި ފެންނަނީ އެ ވަންޖަހު. އަންނައުކާވެސް ޤާސިމް އިބްރާހީމް މި ވިދާޅުވަނީ، އަހުރެން ރާއްޖޭގެ ވެރިކަމެއް ބޭނުމެއް ނޫން. ކޮއްތާއްޔާ ޤާސިމް ބޭނުންވެގެން މި ދުވަނީ އެކަށައަޅާފައިވާ؟ އަޅުގަނޑު މިހެން މިދަންނަވާލަފާހަގަކުރީ ޤާސިމް ކަހަލަ އިއްޒަތްތެރި، ރައީސަކަށް ވީހާވެސް ދެކެވޭން، އެބޭ ވީހާ، ރައީސުގެ ކުރިއަށް ނެރެއްދާނަ ކަމަށައްޔާ އަދި އަޅުގަނޑު އަވަސް ވާރިސްގާވާއި އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް އަޅުގަނޑުގެ ޑިވޮޒިއާއި ވިދާޅުވިއޭ، ޤާސިމް ވިދާޅުވިއޭ، މި ފަހުން ބިމަންހަނދުން ކޮންމެހެން ބޭނުންވާނެ. އޭރުގައި ޤާސިމް ހުސްނުވި ޖުމްހޫރީގައި. އަޅުގަނޑު އެ ފަހުން ރިޔާސީ ކެނޑިޑޭޓަކަށް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް އަރިހުގައި ދެންނެވީމަ ވިދާޅުވި، ހަމަހުޅުމާލޭގެ ވިޔަފާރީ. މިއަދު ޤާސިމް އެ ރައީސަކާ ދިމާލަށް ގޮތްތެރިވާނީ، ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ބައިބައި ޤާސިމް ނަންނަރަވާ ސަރުކާރުން އަދިވެސް ޤާސިމު ނުލައި ނުވާނެ ކަމަކު ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ދެކޭގޮތަށް އިރުކަޅިއަންނަނިވާ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ހިސާބުތައްހުރީ ކަމަށެވެ ދެކޭ ދެވަނަ އަޅުގަނޑު ބަލަންޖެހެނީ. އެއީ ޤާސިމާ ދިމާވެގެން ދެން އަނެއްކާ ރިޔާސަތުގެ ނޮންނޮށްނާތިލާއި، އަދި މައްޗަށް ދިމާވެގެން އަނެއްކާ ރިޔާސަތުގެ ނޮންނޮށްނާތިލާއި، މި ބަޔާންތަކުން ހުޅުވާލާއްވާކަމާއި، އަދި ދައުލަތުގެ ވިޔަފާރިތައް ވެސް ޤާސިމް ބުނާ ގޮތަކަށް، ޤާސިމްގެ މީހުން ދިމާވެގެން ހަރަކާތް ކުރިމަތިން ވިލާކުރިޔާ ގައުމުގައި ވިޔަފާރިތައް މިޤަތަން އޮފީހަކަށްހެއްގެ؟ ރިޔާސަތަށް އަޅުގަނޑު މި ވަރަކަށްކަމާރަޖިއްސީ. އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގައި ވެސް ތަފާތުކުރަނީ. ބަދަލުދިނުމުގައި ވެސް ތަފާތުކުރަނީ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަކަން ސާފު؛ އެއްވެސް ފަރާތެއް؛ އިންސާފުންނަން އެންމެ ފުރަތަމަ މުހިންމު ކަމެއް، ވިޔަފާރިވެރިއާއަށް ވެސް ގެންނޭވާނެ އެބަ ދެއޭ. މިއީ ދުނިޔެ ވަރަށް ވަގުތީ ތަރައްޤީއާ ގަރުދޫ ނޫން ކަމަށް ވެސް މިފަދައިން އަޅުގަނޑު މި މަޖިލިސްގައި ވާހަކަދައްކަންޖެހުނީ މި ރާއްޖޭގެ އަންނަނިވި ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ހައިހޫނު ސާފުވާންޖެހޭނެއީ. މި ރާއްޖޭގައި އަންނަނިވި ރައްޔިތުންނޭ! ހައިހޫނު...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް.

<u>ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ސުވާލުއާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްގޮތް ދަތުރުފަތުރުގެ ގޮތުންނަމަ ހުރަސްނެތިފައިވާ އިސްލާހާ ދެކޮ ގޮތުން ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަރަށް ގިނަ ގޮތްގޮތަށް ފާހަގަކުރައްވައިފި. މި އިސްލާހަކީ މި މަޖިލީހަށް ދެވަނަ ފަހަރަށް ހުށަހެޅި އިސްލާހެއްކަން ވެސް އެންމެންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެބަ އެނގޭ. އަދި ހަމަ އެއާއެއްކޮށް، ގިނަ ބޭފުޅުންގެ ފާހަގަކުރެއްވި މި ކަންބޮޑުވުމަކީ، މި ކަންބޮޑުވުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް ކަމަށް ސިފަކޮށް، މި ކަމަކީ ހައްލުވާންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިފި. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމަޔަކީ މި 85 މެންބަރުންގެ؛ 87 މެންބަރުންގެ މަޖިލީހަށް އެކުލެވޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި ދެކެވުން އަންނަ ގޮތް. މިއީ ހަމަގައިމު ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ދެކެވުނު ވާހަކަތަކާއި، މި މަޖިލީހުގައި ކަންކަން ކުރަމުންދާ ގޮތާއި، މި ކަންކަމަށް ރައްޔިތުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމަގައިމު ވެސް ރައްޔިތުން ބަލައި، ވެސްނަމަ، ދިރާސާކުރަމުންދާ ކަންތައްތައް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅުނީމާ، އެ އިސްލާހު ހުށަހަޅާ މީހާގެ ހައިސިއްޔަތުގައި، މިންގަނޑެއް، އާންމުގެ ދަރަޖައިން ބާލާފައި އެ އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރުމުގައި ނުކުރުމުގެ ވިސްނުންތަކެއް ގެންގުޅޭ މަޖިލީހެއް ކަމަށް ވުމަކީ، މިއީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. މިހެން އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ހުރި ދަންނަވާލަންޖެހޭ ސަބަބަކީ، ކުޑަކުޑަ ދާއިރާގެ މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މި ތަނަށް ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހުތަކެއް ހަމަ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅައި، އެ އިސްލާހުތަކަކީ ކުޑުކުދި އިސްލާހުތަކެއް ކަމަށް ވިދާޅުވި އިސްލާހުތައް މިއަދު ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮސް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ތަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ. އަދި ހަމައެއާއެކު މި މަޖިލީހަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އިސްލާހުތަކުގެ ގޮތުގައި 3 ފަހަރެއްގެ މަތިން މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައި ހުރި އިސްލާހުތައް ވަގުތުން ފާސްކުރިކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކަންކަމަކީ ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެނގޭ، ރަނގަޅު ގޮތުގައި މާނަކުރެވެން ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި އެބަ އެނގެނީތޯ، އެ ވިސްނުން އުފެއްދި މިހާރުގެ ސަޤާފަތް. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ހަމަގައިމު ވެސް ވަރަށް ދެރަވާ ކަމެއް. ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ހަޤީޤަތަކީ، މި އެއްގޮތް ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ގޯލުތަކުގެ ދަށުން ވިއަސް، އަދި އެކަމާ ގިނަ ގޮވާލުމުގެ ދަށުން ކުރެވިގެން ވިޔަސް، މި ކަންބޮޑުވުމަކީ ހަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަންކަމާ ވެސް ގުޅޭ ކަމެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމާމެދު ރައްޔިތުން ވެސް އެއް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އިހުސާސް ކަނޑައެޅިގެން މަޖިލީހުގެ ހާލަތު ފާސްކުރެވިފައި ހުރި ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާތައް ހަވާލުކުރެވިފައި ވެސް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް އެބަ އެނގޭ ބަޖެޓު މައްސަލަ. މިއީ ގާނޫނީ މަޖިލިސް. މި ތަނުން ޤާނޫނުތަކަކީ ހަމަ ދިރިއުޅޭ، އެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ގަވާއިދު ހަދާ ބާރުދިނުމާ ގަވާއިދުތަކެއް އެބަ ހެދެމުންދޭ، އެ ޤާނޫނުގެ އަސާސެއް ގޮތުގައި ބަލައިގަނެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ފުށުއަރާ ބަދަލުތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިކަހަލަ ގޮތަކަށް ކުރުމުން؛ ޝަރީޢަތުގެ ނަޒަރެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ތަސްދީޤުކުރެވޭ ހަރުދަނާ މުޤައްރަރު ނޭދޭ. މިއާ

ތިބެގެން އަޑުގަނޑުވެސް މި ފާހަކަ މި ދައްކަނީ. މިއީ ރައްޔިތުން ހުރިހާ ދިމާލަކުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް ބޭކަލުން އުފައްދާފައި އޮތް އަންގަ ބަޔޭ މަޖިލީސް. އެހެންވީމާ، މި މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން އަޑުގަނޑުވެރިން މިއަދު މި ޕާޓީލީޑަރުގެ މައްސަލަ، ނުވަތަ ގަރާޖު ސިޓީ ބޭޒު އަޑުގައި ފަދަ ބަޔަކު ފިލުވައިގެން ފަދަ ބަޔަކު ނާޖާއިޒު މަސްލަހަތަށް ހުށަހެޅުނު ކަމަށް ހިތަވަރުދިނީ ކޮބައި އަޑުގަނޑުވެސް އެންމެން ފާހަކަދައްކައި އެ ކަމަށް ހައްލުހޯދައިދޭނަ އެ ކުރުވަނީ ކޮންކަމެއްތޯ؟ އެންމެންނަށް ފެނޭ އެބަ އެނގޭ މިއީ ހަމަ ބޭނުން ސިޔާސީ ޖަލްސާއެއްކަން. ތަންފީޒުކުރަން ބޭނުންވާ ގާނޫނުތައް އެބަ ހުރޭ. ހަމަ ބަރުލަމާނަށް މިހާރު ފެނޭ މަޖިލީހުގެ ޝަރުޢީ ބާރުން ފުރިހަމަކޮށް ހުށަހަޅާފައި ހުރި ބިލުތައް ޖެހޭ ތަނަވަސްކޮށް ތަސްދީގުކުރަން ބަޖެޓުގެ ކުރިމަތީގައި. ތިބަ! ޓެކްސްތަކާ ފެނޭ ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްދޭ ބައެއް. އެ މީހުންނަށް އެ ލިބޭ އާމްދަނީގެ ލިބެން ކަމުގައި ވިސްނަމުން، އަދި ބޭނުން ބައި ތިބޭނެ ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި. އެކަމަކު މިއަދު އަޑުގަނޑުވެރިންނަކަށް ނުފެނޭ ޓެކްސް ގެރިއެރުވުމުގެ ހައްސާސްކަމުގެ ސަބަބުން އެއް ކަމެއް ފެނޭ މި ރާއްޖޭގައި ކުރިއެރުމުގެ އޮތް ތިޔައް. އެހެންވީމާ، ގެރެޖު ސިޓީ ހަމަ ވިއްކާނެ ގޮތަކަށް ދައުލަތް ބޭނުންވާ ކަމަކަށް ދައުލަތުގެ މުދަލުތަކަށް ބެހޭ ސަޕްލައިގެ މަސްރަފު ހުށަހެޅި ޑިސްކަޝަނެއް އަޑުގަނޑުވެސް އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ. ހަމަ މި ބާކީގެ ކަމެއް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް ދައުލަތުގެ މުދަލުތަކުގެ ލާރި ބޭނުން ކުރުމަށް ފެނޭ. ވާ ކަމެއް ހަރާން. އެކަމަކު އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި މަޖިބޫރުކުރޭ. މިކަހަލަ ސިޔާސަތުތައް މި ރާއްޖޭގައި އޮތްހާ ހިނދަކު އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ހަމަހަމައިމު ފެނޭ އަޑުގަނޑުވެސް މި ކަންތައްތަކުގައި އުޅޭ ކަމެއް ހައްލުވެދާނެ ސަބަބުން. މިއަދު ދައުލަތު ވިޔަފާރި ދައުލަތް ދައްކާނެ އިޤްތިސާދީ ބަޖެޓު ފޯރުކޮށްދޭ ފައިސާ ޓެކްސް ގެރިއެރުވުމުގެ އަޑުގަނޑުވެރިން ފާހަގަ ސިޔާސަތު ހިމެނުނު ދެނެގަނެވޭ ސިޔާސަތު ދަރިންތަ؟ ގެރިއެރުވުމާ ހުރެގެން އެބަހުރިތޯ ހަމަ ފާހަގަ ސިޔާސަތު ދަށުވެ؟ އަޑުގަނޑުވެސް އެބަ ޖެހޭ ދައުލަތުގައި ޓެކްސް ވެރިކަން ހުއްދަދިނީ ކަމަށް ވަރަށް ޓެކްސް ގެރިއެރުވުމުގެ ޓެކްސް ބަޔަކު ބަލައިބަލާ އިންތިޒާމުތަކެއް ފެނޭ މާލޭގައި އޮތް ތިމާވެށްޓާ ހަމައެކަނި ހާލަތުތަކުގެ. އެންމެން އިނގޭތި ދިމާލުކުރީ، އަޑުގަނޑުވެސް މިއީ މާ ބޮޑު ސިޔާސަތު، ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކުރިން ކަމަށް. އެކަމަކު އެއަޑުގަނޑުވެރިން ނުވާ ގޮތުގެ ލާރިތަކުގައި ސަރުކާރު ބަރާބަރު ދަޅާއިރު ޖަހަނީ ވެސް. ކޮންމެ ފަޅުރަށް އެބަ ހިފާ ފަޅުރަށް ފަހި ކަމަށް ވަނީ ބޮޑު ސިޔާސީ ޖަހައިލެވުނީ ކަހަލަ އަޑުގަނޑުވެރިން ބާރުލުމަށް ހުރިއެއް ގޮތުގައި ގެރިއެރުވުމުގެ ސިޔާސަތު ކަހަލަ އަޑުގަނޑުވެރިން. ބަލާ! ރައްޔިތުންގެ ފަޅުރަށްގެ ޓޫރިޒަމް ޝަރީކުންނަށް ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްދިނުމަށް ބަޔައް ނުވެއްނު؟ ދެން، އެހެން ފަހުމުކުރުވެއި ތިޔަބައި މީހުންނަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، ކުރަން ބޭނުންވާ ބޭނުންވާ ކަމެއް އެބަ ކުރޭ. މި ފަޅުރަށް ރައްޔިތުންގެ ފަޅުރަށްގެ ޓޫރިޒަމް 4 ފުރުޞަތު އެއްބައިގައި އުޅެން ސަލާމަތީ ހިދުމަތްތަކުން މަޖިބޫރުކުރީމާ، ކޮންމެ ރައްޔިތުންގެ ފަޅުރަށްގެ ޓޫރިޒަމް އެއްކަލަ ޖެހިލާ ފުރިޔާކަށް އެބަޖެހުނުމަށް ބޭކަލުން އެ އިސްލާހު ހުރިހާއެއް މިހާރު އަޑުގަނޑު. ދެން ކިހާ އެއްކަލަ ކިޔާ! އެ އެ އިސްލާހު ފުރުޞަތެއްގެން

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ބިލު ތަސްދީޤުކުރަން ފޮނުވާ އަނބުރާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބިލު ފޮނުއްވާލެއްވުމުގައި މި ދެންނެވި ކަންތައްތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދެއްވައި ވެސް ނެތް. އެކަމަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހަމަ ބޭނުންވާ އެއްޗަކީ ކަންތައް އެގޮތުގައި ހަދައިދީ. އެކަމަކު އެ އިސްލާހުގައި އޮތް އެއްޗަކީ ބަލައިނުލެވޭ. ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 5 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެއްކަލަ ޖެހޭ ފުރުޞަތެއް، އެ ވިއްކާލިއަސް މިހާރު ދިނަސް ދައުލަތަށް ޖެހޭ ދައްކަންޖެހޭނެ ކަމަށް. މިއީ ގާނޫނުގައި ބައްޓަންކޮށްފައި އޮތް ގޮތަކީ؛ އެކަމަކު އެއްއޮވުމުގައި ނުބެލޭ. އެކަން އަލުގަނެގެން ކުރަން މަޖުބޫރުވި ސަރުކާރު؛ މިހާރު ވެސް ބަލައިލަފައިވާ! ސަލާމަތީ ހުރުމަތްތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ހިމާޔަތް ހޯދައިދެވެން މި އަންނަނީ ގޭ ތެރެ ވަނީ ގޮތަކަށް ހުރިގެން، ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ކެމެރާ ހުރިގެން، ހަތަރުފުރާޅު އެއްކޮށްގައި، ދެއްވާ އެއްކޮށްގައި އުޅެގެން. ދެން، އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، ދައުލަތަކުން އެންމެ ހަރުދަނާކޮށް، އެ މީހާގެ ޖިންސާގެ ދަރުން އެ ކަންކުރުމަށް ބަލައި އެ ކަން ކުރިމާ ތަފާތު ގޮތްތަކަށް ވާހަކަދެކެވި، މި ތަނަށް ވަންނަން އަންނަނީ ތަޤާރީރުތަކެއްގައި ހިމާޔަތް ކަންތައް ދިނުމަ ދުވަސްކޮށް އަދުގަނޑުފެންނަން ހިނގައްޖެ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މި މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ވެސް މިހާރު މި ހަރަކާތްތަކުގައި އޮތް މައްސަލައަކީ ހުރަހެއް މިހާރަކީ ނުބަލާ މި ކަންތައްތަކުގެ މި އިސްލާހުގެ ތެރެއިން ހައްލުކޮށްދެވެން ޖެހޭނެ ކަމެއް ހުރިހާ ރިޢާޔަތްތަކެއް ހުރި ނަމަ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު ސަޢީދު.

މާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދުގަނޑު ދެންމެ ހިސާބު މި ޖަހައިލީ، ދެންމެ މަރިބަޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިތާ އިންނެވިމަ އަހައިލާފަ. ބަހާބަރު 12 މަސްދުވަސް މި އޮތީ އިންތިޚާބާ ދާތްތެރޭގައި މި ސަރުކާރު ނިމެން. ދެން އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން 12 މަސް ފަހުން މި ސަރުކާރު ނިންމާނެ. މަޖިލީސް؛ މި މަޖިލީސް އެބަ ދައުރުތަކަށް ބާކީވެގެން މި އޮތީ އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި 4 ނޫނީ 5 މަސްދުވަސް މި އޮތީ މަސައްކަތްކުރަން އިންތިޚާބުގެ ކުރިން. ދެން މިހެން އޮތޯ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފު އެ ވިދާޅުވި ވާހަކަފުޅު އެބަ ބޭރާ ކުރިޔަށް ތަރުސީލުކުރެވޭނެ. އެ ވިދާޅުވަނީ، ދެ ފަރާތަކަށް؛ ކޮމިޝަނުގައި މި ތިއްބަވަނީ 4. 4 ޖެންޓަލްމަން ކަމަށް މި ބުނަނީ. ދެން އަދިވެސް ނުހިމަނާ އިނގޭތޯ. އަދިވެ ހިލޭނާ 5 ޖެންޓަލްމަން މި ތިބީ. މިގޮތުގައިން ރައީސް މައްޗުނަށް 17 މިލިއަން ދިން ވާހަކަ މި އިންނަވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފު އެ ވިދާޅުވަނީ، ތަކުރާރުކޮށް. އެއީ ސަރުކާރު ބަދަލުކުރަން. އެއީ ބައްލަވައި ގެންނަން އެކަން ކުރި ކަމަށް

އެ ވިދާޅުވަނީ. މި އިންސާފު؛ ހަމަ ތަޙުޤީޤުކޮށް އެ ވިދާޅުވަނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް އިނގޭތޯ. ދެން، މިއަދު އެ ވިދާޅުވީ، ކޮލިޝަންގެ އަނެއް ޕާޓްނަރަށް ފޯސްކޮށް އިސްތިޢުފާދިނުމަށް ދިނީ ހަމަ އެހާ ވަރުގެ އަދަދެއް އިނގޭތޯ. ރިސޯޓުތައް ވިއްކާލާފައި ލިބުނު ހުރިހާ ޤަރުޟާއެއް ދިނީ ހަމަ ފޮރުވާލަން ބަދަލުކުރަން. ދެން ފޮނުވާލުމައި މި ހުންނަނީ އިހުމާލު. ނަމަވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކޮލިޝަން ޕާޓްނަރު، މިއަދުގެ ހާލު މިނިސްޓަރު އިހުމާލު. ނަޝީދު ރައީސް އިބާރާތް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ކަމާބެހޭ ޕާޓީގެ ސަރުކާރުގެ ހާލު މިނިސްޓަރު އިހުމާލު. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު މަޖިލީހުގެ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ؛ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން މި ވާހަކަ ދަންނަވާލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރަސްމީކޮށްގެ ދަރަނި ރައީސް ބޮލިވިޔާ އެބަދު. ކުރުކޮށްލާނަން ފިސާ ނުކުރޭ. މި ދަރަޖައަށް ނަގައިގެ ރައީސް އިހުމާލުގެ ހާލު މިނިސްޓަރު، އިއްޒަތްތެރި، އިއްޒަތްތެރި އިނގޭތޯ. އެބަ ގެންދޭ. މިއީ 3 ވަނަ ކޮލިޝަން ޕާޓްނަރު. 4 ވަނައަށް ހުންނާނީ، ރައީސް މައުމޫނަށް އިންތިޚާބުވުމުގައި މި ވަގުތު ދައުލަތުގެ ޚަޒާނާ، ފުޓުބޯޅައާ، ފުޓުބޯޅައި ޚަޒާނާ، މި ވަޒަނާއާ، ލިވަފްޕޫލްގެ ކޮޕީ ބަދަލުކުރާ ވަޒަނާއާ، މިނަރަލް ވަޒަނާތަކުގެ ދައުރުވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅެނީ، އަޅުގަނޑުމެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގޮނޑިގައި ބައިންދަން ބޭނުންވީ ތަނގައިން ބަޔާއި ނުބައި، ރިޔާޔަތް ވަޒަނާގައި ދައުލަތަށް ރިއާޔަތް ވާން ހުރިވަނީ ފޮނު ނުލާ، ހަމަ އުޅެން ހުށަ ގޮތެއްގައި މީހާއި ބައިންދާ ކަމަން ވަރުން، އިއްޒަތްތެރި ނަޝީދު ރައީސްގެ ފާޑުން މިއަދު ޓީ ކުރަނީ ވަރަން މާދު ފޯރުކޮށްދޭ. މިއީ ބައްޔަކާ! ޑިމޮކްރަސީ މި ރާއްޖެއަށް ނުގެނެވިގެން ކޮމިޓީތަކުގެ އުޅުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަޒަނާ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ދެން ހުންނަވާ ނަޝީދު ރައީސްގެ ފާޑުގެ؛ އިއްޒަތްތެރި ނަޝީދު ރައީސްގެ ފާޑުގެ ރައީސް، ރައީސް ނަޝީދު. މި މަޖިލީހުގެ ސްޕީކަރު. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަން ބޭނުންވާ ސަބަބު. ދުރަށް ގޮސް ގެންދަވާ ރައީސް އެއްޗެއްސަކީ ސިޔާސީ ދައުލަތަކަށް ބަލާއިރު ކޮށްލާއިރު، މުޅި ދުވަސް ސިޔާސީ ވަކިވުން ޖެހިގެން ވަރަށް ހެޔޮކަމެއް މިއުޅެނީ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވިޔަފާރީގެ ތެރޭގައި ނޫން. ވަޒަނާތައް ދައުލަތުގެ ހިސާބުގެ ރިޔާސަތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފާޑުކިޔާ ބޭބޭފުޅުން ދެކޭ ބޭނުންތެރިކަމުގެ މާލީ ވަޒަނާ. ދެން، 12 މަސްދުވަސް ފާހަނގަކުރާ ކަމެއްނެތި، އިއްޔެ ބައްޔަކާ! ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު މި ވިދާޅުވަނީ ހިސާބު؟ 40% އާމްދަނީ އިތުރުވެއްޖެ ދައުލަތަށް. ބަޖެޓުގައި މި އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ޖީބަ ދެމެހެއްޓުމަށް ޖެހޭ ޚަރަދުކުރަން. 40% އާމްދަނީ އިތުރުވި ކަންކަމަށް އެހެނަސް މި ބަޖެޓަށް، ފުރުޞަތުވެރިކަމުގެ އިނާމް ވީ. ޚިޔާލު ރައްޔިތުންނަށް އިނާމް ވީ. ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު އެކިވެފައިވާ ގަވާއިދުތަކަށް އިތުރު ޖެހޭތީ ޚިދުމަތްދެން އަޅުގަނޑު ބަދަލު ފޯރި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ޖީބަތަކަށް އެބަ ގެއްލޭ. އިތުރު ޖެހޭސާމާ ރައްޔިތުންގެ ބަޔަކަށް ނިކަމެތިވާން، އިޤްތިޞާދީ ދަތިތަކާ ރައްޔިތުންގެ އަތުގައި ހުރި ފައިސާ ދަރަނިވާނެ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި މި ގެންދަނީ އަނެއްކާވެސް ދައުލަތަށް؛ ސިޔާސީ ވަޒަނާތަކާ ޙަވާލުވާން. އެހެންވީމާ، ކިހިނެއް ހިނގާ ފިނޭންސް މިއީ؟

މިއީ ޑިމޮކްރަސީ ނުގެނެވިގެން، ކޮމަދުރުވެގެން ތިޔަފަރާތް ރައްޔިތުންގެ ގޮޅިގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަރުނަވަރީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގޮތަށް މި ކަން ދާ ކަމަށް ވަންޏާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދެނެއް އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް ބޭނުން ވެރިކަމެއް އޮންނާނެ ކަމަށް އަމިއްލައަށް ގުޅުމާއެކުގެން މި ވާހަކަ ދެއްކުން ވެސް ހަދަފިނި ދެއްކީ؟ ދެން ވިޔާނާ އިންތިޚާބާތުގަނޑު ބޭރުން. ހަދާފަ ހުރިވަރާ...

އާދެ! މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! އަޙްމަދު އަދީބު ދައުލަތުން ވަގަށްނަގާފައި ދިން ފައިސާގެ ވާހަކައާއި، އަބްދުﷲ ޖާބިރު ހަމަޖެހުން މަސައްކަތްކުރުން ބަޔަކު އީމާންތެރި މަސައްކަތްކޮށް ކޮންފައި ދިން ފައިސާއާ އެއީ ބޭނުން ދާވަދ. އެ ކަން އަޅުގަނޑު ނޫނިކަނުޑިޔަ. އަޅުގަނޑު އަދީބު ދިން ފައިސާއަކީ ދިންފައި ބޮޑު ކަމަށް ވަނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސައީދު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު އެ ވިދާޅުވާ ވާހަކަފުޅު އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށްލާނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު އެ ވިދާޅުވެސް، މި ސަރުކާރު ގެންނަން ތިމަންނަ ހަރުދަނާކުރީމާ މިހާ އަދަދުތަކުގެ ފައިސާ. ދެން، ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއީ ސަރުކާރު އައުމަށް ބަލައި ރައްޔިތުންނަށް ހަމަ މިހާރަށް ވިއްޔާ ވެސް އެއްކަލަ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މުޖުރިމުންގެ ގޮތުގައި، އެކަމުގައި އުޅުން ފާސިދުންގެ ގޮތުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ތިބި ދެ މީހުން. މި ބާވަތުގެ އެހިޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ގެނައިގެން ކަންކަމުގެ، އެ ބުނަނީ ރައީސް ބަލާލާ ނިންމާލިއްޔާ މިހާ އަރަރުތަކުގެ ހަދާލާ. މިއިން ހިމާޔަތެއްތޯ؟ މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވެސް 37 މިލިއަނުގެ ވާހަކަ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައީސް ސޯލިހަށް ޔާމީންގެ ވިދާޅުވުމުގައި މި އުޅެނީ ކުޑަކުދިން ގޮތް، ޑީ.ސީ.ސީއަށް ނުވަތަ މިކަމާ ބެހޭ ދައުލަތުގެ އިސްތިޢުމާލުގައި މިކަން ބަލައިދޭތޯ. އެ މަނިކުފާނުގެ ނަޒަރުގައި ރައީސް ސޯލިހުގެ ރޯދާމަހު ހުވާކުރި؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރަންވީ މި ރިޕޯޓުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވެސް މިކަން ބެލުން އެބަ ޖެހޭ އަމިއްލަފުރުޞަތުން އިސްލާހީގޮތުން ވެސް. ދެ ހުކުމްކުރި. މިދެ ދައުލަތުގެ ހިސާބުން ގޮތެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ ހިސާބުން ދައުލަތުގެ ސިޔާސީ މުއައްސަސާތަކުން ގެނައިމަ. ދެން މިވިދާޅުވެސް ޖޫރީ ބޮއަރަނިސްގެ ވާހަކަ. ޖޫރީ ބޮއަރަނިސްއަށް ހަވާލުކޮށް ސުވާލު އިތުރުވާ އެއްކަލަ ޖޫރީ ބޮއަރަނިސް. ޖޫރީ

ބޮރަކަންސަލީ ފެންޑިޕާޓަރު، ވަށްލަން. ފަހަރެއް ސަލާމް. އެއް މިދިއަހަރުން ދު މިދިއަހަރުން، ސަޕޯޓަ މިދިއަހަރުން ސަޕޯޓަ ބިދޭސީން ދަންނަވާ އެ އާރޯ އަދި ޖަރީ ބޮރަކަންސަލީ. ހުރެ ވަށްލަން އެމް.ޑީ.ޕީން. ނަމަވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރީގެ ގާތުން އިއްޒަތްތެރި. ދެން އަޅުގަނޑު އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާނެ ދިވެހިން ހިތްވަރުދެނީ؟ ސަރުކާރުން ސޮފްޓްސަރވޭ ބިލެއް ގެނައިމާ ނޫނީ މިފަހުން މާލެއަށް ކުރިއްޖެ މުޅިރާއްޖެ ވެސް ނުވެގެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލާއެއް ވެސް ނުވެގެން. ޕީ.ޖީ ޗުޅަރު ޝަކުވާއެއް ވެސް ނުވެގެން. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީން ސަރުކާރަށް ޕީޖީ ފުރުޞަތުގެ އެއްވެސް ހިޔާލު ނުވެގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެން ފަރު ރަޙްމާނު، ފަރު ދުސްތޫރާ އެމް.ޑީ.ޕީ ތިނެ ގޮނޑިން ވަކިކޮށް، ޝަރީޢަތް ރަޙްމަތް ގޮނޑިން ވަކިކޮށް، ކަން ރަނގަޅު؟ އެއްވެސް ރަނގަޅެއް ނުވޭ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް. އެއްވެސް ޑިމޮކްރަސީގެ ކަމެއްނުވާނެ ވެސް ނުވޭ އެމް.ޑީ.ޕީގެ. ހަމައެކަނި އެމް.ޑީ.ޕީން ފުރިހަމަ ވެސް އެއްކަލަ ބިރުން އަރުވާއި ރައީސް ގައުމީން އެކަށި. އެހެން އެއްކަލް އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް ނުވެގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ޒާހިރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަޔާ އެއްކޮށް ދަންނަވަން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެންމެންނަކީ ވަގުންތައް ނޫން. ހަމަގައިމު ވެސް މިއަދަކީ އެބަ ތިބި ވަގުން ނޫން ހަމަ ހިތްހަމަވޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ފަހު ގިނަ އަދަދެއްގެ މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކަވަން ތިއްބަވާތީ އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ކުރުކޮށްލާނަން މި ވަގުތު. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢުތިރާފީ މެންބަރު. މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިޢުތިރާފީ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢުތިރާފީ ރައީސް. މެންބަރު ހުށަހަޅާފައި މި އޮތީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް ގެނައުމުގެ ދަށުން އަނެއްކާވެސް އިސްލާހެއް ގެނެވޭތީ މި މަސައްކަތްކުރައްވާތީ. މިގައި އެންމެ ބޮޑު ޝަކުވާއަކީ މާލޭގެ ގަރާޖުތަކުގެ މައްސަލަ ނުވަތަ މާލޭ ސަރަހައްދުގައި ގަރާޖު ހުރި މިންވަރެއް މިއަދާ ހަމައަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެން، ކިހާ ގަރާޖެއް ކަމެއް ހުރީ. އެ ގަރާޖެއްގެ ދަތުރުފަތުރަށް އެކަށީގެންވާ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން. އަޅުގަނޑެން ސާފުވޭ، ހުޅުމާލޭގައި އެބަ ބަލަހައްޓަމުންދާ އެޗް.ޑީ.ސީން ވަރަށް ރަނގަޅަށް، އެޗް.ޑީ.ސީއަށް ވަކި ވެބްސައިޓްތަކާއި ނުވަތަ އެ މިހެން ގެންގުޅޭ ސްޓްރެޓަޖިކް ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުމާ އެބަ ވަރަށް ސާފުވޭ ރާވައިގެންކަން ގަރާޖު ހުރި ހުޅުމާލޭގައި. އެހެންނަމަވެސް، މާލެ ޒަމާނުއްސުރެ ބޮޑެތި ރިޔާއި އޮތް ސަރަހައްދުގައި މާލެ ސިޓީގެ ގޯއްޗަކު ވެސް ނެތިގެން ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހަމައަށް ގާޑީގެ ކުރިން ކުޑަސިޓީއަކީ ކޮށްއިކަމެއް ކަނޑައެއް ނޯވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ މަސްބޫނުކޮށްގައި ގޮތަށް އަހަރެއް ނަގާ ނަޑުކޮށް ދެވޭކަން. މަސްބޫނުކޮށް؛ ކުޑަކުދި މަސްބޫނުކޮށްގައި ގެންގުޅޭ ހަމަ ދެމިއޮތުމަށް މަސް. އެކަމަކު އެއަށް ވެސް ނުވަތަ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއް އަރާފައި ދެން ނުގެންގުޅޭން. މިހާރު މާލޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވެގެން މި އުޅެނީ ޓްރެފިކް މަސްއަލަ. އެކަމަކު ކަނޑައަޅަ ސަރުކާރުން ވެސް ބަދަލުވެގެން އަންނައިރުގައި ރައްޔިތުން އެބަ ހިތްވަރުގަނެ، ރާއްޖެޔާ އަލުން ދިރުވައިލުމަށް ހިމެނުނީ. އެހެންނަމަވެސް، ރާއްޖެޔާ އަލުން ދިރުވައިލުމަށް ހިމެނުނީ ނިޒާމުތަކަށް ގާނޫނީ އަސާސީއާ އެއްގޮތަށް ފެށިގެން ހަމަޖެހުމަށް އަހަރެމެން ހަމަހަމަ ނުކުތާތަކެއް ރާއްޖެޔާ އަލުން ދިރުވައިލުމަށް، މަޖިލިސް އަލުން ދިރުވައި ޑިޖިޓަލް ރާއްޖެއަކަށް، ހެއިލްތް މަރުކަޒުތައް އަލުން، މި ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ ފިޔަވަޅު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަދަލުތަކެއް ވެސް އިޢުތިރާފީ ރައީސް. އެހީތެރިކަން ސަރުކާރުން ހަމަވާން ރަނގަޅު އަންނަނީ. މާލެ ޙަޤީޤަތުގައި. އަދި އޭގެއިތުރުން ޚިޔާލުފާޅުކުރި ކަންތައްތަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. ސަރުކާރުގެ ކަންކަން ހަމަ. ރައްޔިތުން ބޭނުމީ ރައްޔިތުންނަށް ކަމެއް ކަނޑައެޅުމުގެ މާލޭގައި ދިރިއުޅުން ބޮޑުވަމުން އުޅެގެން. އެއީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ރިވެތި ދިރިއުޅުމުގެ ބޭސިކް ޔުނިޓް ނުވަތަ ވަރަށް ސަރުކާރުން ފަސޭހަކަމާއި ކަނޑައެޅިފައި ވާ ސަރުކާރުގެ ކަނޑައަޅަފައި ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ އެއް ބޭނުމަކީ، ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރާ ކަމާއި މުސްތަޤުބަލަށް ދެކެވެ. ވިޔަފާރި. ކުރީގެ ސަރުކާރުން އެޕްރޫވަލް ކަނޑައަޅާ ކުރި. ކުރީގެ ސަރުކާރުން، އެމް.ޑީ.އެފް، އެޗް.ޑީ.ސީ، އެސް.ޓީ.އޯ، ސްޓެލްކޯ، މި ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނާ ބައްދަލުކުރައްވައި:

މުވައްޒަފުންނަށް، ވެރިންނަކަށް ނޫނީ އިއުތިރާޒެއް ބަލައިފި، މުވައްޒަފުންނަށް މުޅި ރާއްޖޭގެ ކަންކޮޅުތަކަށް ނިސްބަތްވާ ބައެއް ކަމެއް. ހުރިހާ އަންހެނުންނަށް ފުރުޞަތުދިނުމަށް މާހައުލު ތައްޔާރުނުވޭ. އަސްލުކަމުގައި ބަލަނީ ތަކުރާރުކުރެވޭ. އެއްކޮށްލުން ތަކުރާރުކުރެވުން ބުނެލުމާއި އެ ބޮޑުތަކުގައި މިހެން ހުރިހާ ދައުލަތުން މާލެ އަޅުގަނޑު ގެނެސް، މާލެ އަޅުގަނޑު ބޭއްވީއެވެ. މިކަން ހިނގަމުން އަންނަނީ ސިޔާސީގޮތުން ބަދަލުތަކެއްގެ ސަބަބުން. ތަކުރާރު އުސޫލު ދަރަނިއެއް އެހެ.ޖީ.އާ ނޫނީ އެހެން މާލޭގައި ބޭރުވަރުން، އާދަމް ހިންގުން ނިޔާވުން، އެކަން ކުރިއަށްގެންދަން ހިންގުން ނިޔާވުން ނޫނީ މާދަމާ ތިމާގެ ވެރިކަމަށް އާދައިގެ މި ފުރުޞަތު ދިނުމުން ހަމަ ހިންގުން ހިންގުމުގެ ހިދުމަތްތައް ނޫނީ. މައްސަލަ ޖަލްސާގައި އާދައިގެ އާއިލީ އަތުވެއްޖެ. އެއްބަސްވެފައިވާ އަސްލުކަމަށް އެ ދުވަސްވަރު މިއުސޫލުން، ތަކުރާރު އުސޫލުން ޖެހިލުން ހިންގަން ރަސްމީ ސަރުކާރުގެ ރައީސުންގެ ތެރެއިން މި ފުރުޞަތު ގެންދަން މަސައްކަތްކުރި. މި ހުސްވާ ރާއްޖޭގެ ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގެ ސާފުކުރުމަށް ރިޔާސަތު ގެނެވޭނެ. ބަރަސްފަތި ގެއްލިފައި ވާ ތަކުރާރު ސަލާމަތީ. އަޅުގަނޑު ޗާރޓަރ ގެޔަށް، މިހާރު ހަމަ ސެކްރެޓަރީގެ އާއްމު ދޮރުތަކެއް ހިނގާ ނަމަ، ޕާޓީގެ ޖަމާޢަތް މި ސަރުކާރުގެ އަހަރު ފިނޑި ހަދާ. މާލީ ސެކްރެޓަރީގެ އާއްމު ދޮ ޒަމާނުން ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކާ ދިމާވުން. އާއިލާއާ ވަކިކޮށް ބޭނުންފުޅު ކުރެވޭ ސިފަތައް އެއްބަސްވުމެއްގެ ކުރިމަތިލާ ފަސޭހަ ވާނެ. ސަރުކާރުގެ ހަމަހަމަކަމެއް އެމް.ޑީ.ޕީ.ޖީގެ ބޭނުންގައި ކަމެއް ހިނގަމުންދާ ރަށްތަކެއް ވަނީ ހުރިހާ ތަނެއް ހިނގާފައި. ސަރުކާރުގައި ތަކުރާރުކުރެވޭ ފަސޭހަކަމަށް، ތަކުރާރުކުރެވޭ މާލެ ވަކިވާ ދެކޮޅު ސާފުކޮށް ދީ އިޤްތިޞާދީ ނަތީޖާ. އެގޮތަށް ސަރުކާރު ބޭނުންކުރީ ތަކުރާރު، ހުރިހާ ރަށެއް، ހަމަ ހިންގަން ރަށެއް ގެއްލިގެންވާ ޙަޤީޤަތަކީ.

ތަކުރާރުކުރެވޭ ހިނގާ ޖެހޭ ސިޔާސަތެއް. ވަކިވެ، ތިމާވެއްޓަށް ނުރައްކާ ދިނުމުގެ އަސާސީ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު މި ކަންކަން ހުރިހާ މީހަކު ހިނގާ ކުރިއެރުވުން. މި ވިސްނުން ބަދަލުކުރަން ހިނދުކޮޅެއް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރު ތިމާ ހަމަ ފަރުވާކުޑަ ކަމޭހިތުން، މަޤާމު ވިއްކައި އެއްބަސްވުމުން އަޅުގަނޑު ފުރިހަމަ ވާ ހިނދު. ހަމަ ނިމުނު ވާހަކަ، ރާއްޖޭގެ ބޮޑެތި އަޅުގަނޑު ހިނގަން ހަމަ ޤާނޫނު، އެ ކަމަކީ ހަމަ ރައްޔިތުން ސާބިތުވާ ތަކުރާރުކުރަނީ. ރައްކާތެރި ކަމުގެ ހުރިހާ ކަމަކީ އެއް ފަރާތުން ދިމާކުރުމެއް ނޫން. އެބަ ހުރިހާ ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑު ހިތުން، ރައްކާ ރަށް ސަރުކާރުން ހިނގާ މާޙައުލުން މިކަމަށް ތަޤުރީރެއް ކުރަނީ. ހިނގާ އެއްބަސްވުމުގެ ރަށުން ތަކުރާރު ހަމަ ޤާނޫނުގައި ހިނގާ ޤާނޫނު ގެނެސް ފަހުން ސަރުކާރުން މިކަން ބޮޑުކުރިއަސް ނެތް ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު އެއްކަލަ ރައްޔިތުން ހިންގާ ހަމައެއް ދިމާ ވާ ޤާނޫނީ ގޮތުން އޭގެ ތެރެއިން ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ހިނގަމުންދާ ޤާނޫނު ކުރިއަށް ދިއުން ހިނގާ. ބިން ބާރުތަކުގެ ނުހިނގާ ބަޔަކު ހުރިހާ ތަކުރާރުކުރެވޭ ރައްޔިތުން ބިން ދަޢުލަތުގެ ބޭނުމެއް ނުވޭ. ސަރުކާރުގެ ކުރިއަރާ ސިޔާސަތު ހިނގާ މި އެއް އެއް ކުރި. ބިން ނުކުމެ ބަޔަކު ގެނައުމުން ސަރުކާރަށް ވުރެ އަޅުގަނޑު ހިތުން، ތަކުރާރުކުރެވޭ ގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ހިނދުކޮޅެއް ހަމައެކަނި ތަކުރާރު ދުވަސްވަރު ރައްޔިތުން ބޭނުން ހިނދުކޮޅު.

ނަމަ، މި ހާލަތެއް ނައީހޭ. މިއީ ވިސްނުމުގެ މައްސަލައެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ހުށަހަޅާފައި އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމައިފިއްޔާ އަނެއްކާވެސް މާލެ އިސްކަށް ތޮއްޖެހޭނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް ވެސް މި އެދުނީ މިކަމުގެ މުހިންމުކަން އޮތް މިންވަރު ހާމަކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިކަމަށް، މިހާރު މި އޮތް ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިސްލާހު؛ މިއީ ދެވަނަ ފުރުޞަތު މި އިސްލާހު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަށް ހުށަހެޅުއްވީ. އިންޑިވިޖުއަލްކޮށް ނޫނީ ހެޔޮ ނިޔަތެއް އެމް.ޑީ.ޕީގައި އޮތް ކުރުމުގައި ވާނަމަ، މި އިސްލާހު ބަލައިގަތުން، ވީހާވެސް އަވަހަކަށް މިކަމަށް ހަރުދަނާ ގޮތެއް ނިންމުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަމެއް. އޮތުން ރައްޔިތުން ގެއްލުވާލާނެ ކޮށްދޭން؛ މި ކޮށްދޭނެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން ވެސް ގެއްލުވާލާނެ މި ކޮށްދޭނެ ގޮތް ނިޔަތެއް، ކޮންމެވެސް ބަޔަކުގެ ހިތް ނިޔަތެއް އެބަ އޮތް ހަމަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ އެހާއަށް ކޮންމެ ގޮތަކަށް ބެލުމަށް، ދެންވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމައެކަނި މިޓިވިން ދާއިރާތަކުން އިންތިޚާބުވެގެން ތިބި މެމްބަރުން ބޭބޭފުޅުން. އެހެންނަމަވެސް، ގދ.އަރަ ނިސްބަތްވާ އޭރުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ އިންތިޚާބުގެ ޖީ.އެމް.ޕީގެ ލިޔުމު، މިއަދު ކައިރިފު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވިދާޅުވި ވާހަކައެއްގެ ސަބަބުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އެއީ މިއަދު ހަސް ހާސް މެންބަރުން ތެރެއިން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ އަލަށް ގުޅުއްވައިގެ ލިޔެކުމް ވެސް ގެ. އެ ދައުރުގާ ވާހަކަފުޅު ކިޔާ ސިޔާސީ ޕާޓީ މިއަދު މި ޒަމާނުގެ މުއައްސަސާތަކުން ނަގާތީ؟ މި ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން އެކަން ކިޔާ ސިޔާސީ ޕާޓީ ނަންގަވާތީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އެޒަމާނުގައި ސުވާލެއް. މިކަމުގެ ބަޔާނުގެ ބަލަން އެބަ ޖެހޭ. ހިސާބުން އަދި ގާނޫނީ ވެރިކަމެއް، ޒަމާ އަހަރު ރައްޔިތުންގެ ނިސްބަތްވާކަމެއް ނިންމާފައި ހަމަޖެހިގެން އޮތް ވެރިކަމެއް މައްޗަށް ޖަމާޢަތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ހަރުދަނާ ނިޒާމު ވަރަށް މި ޕާޓީތަކުން އެ ވާހަކަ ދައްކަވަނީ. ވަރަށް ބޮޑު ސިޔާސީ ސަރަޙައްދު އެއީ ދެވޭ އިރުގައި ވެސް މި މައްސަލަތަކުގައި، ދެވޭން ބަދަލުކޮށް އެ ބާރުވާ އެހެ ވަޒީފާތަކުން ދެމެހެއްޓޭނޭ މި މައްސަލަ ބަލަން. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން އިޖުތިމާޢީ ފެންވަރު ވެސް ނެތް. އެ ބާރުވާ އެކަމަކީ އެކަމު ކުރިއެރުން ހަރުދަނާކުރުން ދަންނަވައި އެކި ބަޔަކަށް ޖިނާއީ ބަދަލުތަކުން އެ ބާރުގެ ހަރުދަނާ މަސައްކަތް އެތަކެއް ކުރެއްވި. މިއަދު އެ ބާރު އެކުރި އެކަކުރިޔާން. އެހެންވީމާ، މި ސިޔާސީ ކަން މި ޒަމާނުގައި ނިޒާމަކަށް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އިޤްތިޞާދީ ރ

ޤައުމުގައި ޢަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ނުކުރެވޭތީއެވެ. އަދި ކިބައިންވެސްވަނީ މި ޤައުމުގައި ދިވެހިރައްޔިތުން ގެންގުޅެމުން އާދިރުޖުވާ، ދިވެހި އަދާލަތަށް ބަރާބަރު އެބަ ދިއުމާ ބޮޑު ބާރު ގާނޫނުގެ ފާސްކުރުމުގައި ޚާއްޞަ ވާހަކަ އެކަން ތަންފީޒުކުރުން ފުރުޞަތު އިޖުރާއާތު ނިމިގެ، ބޭނުން ވާހަކަތަށް ދިނުމަށްވެސް އަދިނަ ތަން ފުރުޞަތު ދީ ދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައީސް! މި އަނިޔާ އެއްކަލަ ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާނެ، ހައްގުތަކުގެ ވާހަކަ ދިނުމަށް މި ދުވަސްކޮޅުގައި. ފަރާތްގެ، ބާޒާރުގައި ފަރާތް އިތުރުވެގެން އަނގަނޑުކަމުގެ ވާހަކަ ދިނުމަށް. ކައުންސިލްތަކަށް ހަރަދުކުރުވުން އިންތިޚާބުތައް އިތުރުވެގެން އަނގަނޑު ވާހަކަ ދިނުވާކަށް. މިފަދަ އެބަހު ވާހަކަތައް ކުރިއަށް ދުވަސްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ކަންތައް ހަމައަށް ބިލިވެގެން އަނގަނޑު. ޕާޓީވެގެންތޯ؟ ކުރިއަށް އޮތް ރިޔާސީ އިންތިޚާބަށް ޖަހައި. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހި ރައްޔިތުން ހަމަ ތަޢުލީމު ވެސް ދިއުމާ ގޮތް ނިންމައިގެން ބިލިކަލި، އެއީ އެއްކަލަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ކަންތައް ހަމައަށް ސަރުކާރު ނުދުނިޔެ. ނުދުނިޔޭގައި އެއީ، އެ އެބަދުވަލާ ގައިގައި އެ ފާބުރަކަށް ނިމިގާ އަދި އުފުލައިގެން ވެސް ކުރެވޭތޯ ކަމެއް ނިމިގާ އެ ސަރުކާރަށް ނުދުނިޔޭ. ދައުލަތުގެ އަޤީދާކަން ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ޖަވާބުދާރީވާން 2023 ގައި. އަދި އިންތިޚާބުއްވާނީ ކުރިއަށް އޮތް ތަންގައި އެ ކަނޑައެޅި ދައުލަތުގެ އަޤީދާކަން ވަޒީފާތަކުގައި ރައްޔިތުން ޖަވާބުދާރީ ކުރުވާން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ދުއްރި ވާހަކައެވެ. ދައުލަތުގެ މަސްވެރިން އެ ކަނޑައެޅުމަށް ބައްދަލުކުރުއްވި. އެއް މަސްވެރިކަމުގައި ތިމަންނަ ޖަވާބުދާރީވާނަމަ ވިޔަފާރިއާއި އަދިވެސް އެހެނިހެން ހަރުދަނާ ފުރުޞަތުތަކަށް. މި ދައުލަތި މީގެ ކުރިން މަސްވެރިންގެ ވާހަކައެވެ. މިދިޔަ 2018 ގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ވާހަކައެވެ ފެށު ނުހަނު މި ދަރަޖަރަށް. މީގެ ކުރިން ކުރިމަތިވި ވާހަކައެކެ. މަސްވެރިންނަށް އަދިވެސް ޖަވާބުދާރީވެވޭ އެ ހުރަސްތަކަށް. މަސްވެރިން އުޅެނީ ހަމަ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ހަމަ ނޫނީގެންތޯ؟ ނޫން މަސްވެރިންގެ އެހެން ތަފާތު. އެ ތަފާތު ވިޔަފާރި އުއްމީދު، ދިމަސްދުވަހު އެއްވަރަކަށް ވެސް ކުރިއަށް ބާރަށް ކަމެއް ނޫން މިތަނުގެ ތަފާތުކަމަކީ. މިމަސްދުވަސް އެނގޭ އެއްބަސް ވެސް ނޫން. މިމަސްދުވަގެ ދައުރާއަށް ކުރީން މިމަސްދުވަސް ހުސްކުރި ދައުރާއެވެ. އެއްވަރަށްވަނަށްއަޅާ މިހިސާބުކުރިން. އެހެންނަމަވެސް، މި ތިއަށް އަހަރަސް މަޖުބޫރުވެގެން މި ދައި. މިކަމަށް ބޮޑުކަން ދިމާ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާއެއްގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ބޭނުމެއް ތިބި ފުރުޞަތު ކުރިމަތިން ދިނީ. މި މަޖިލިސް ވެސް ހަމަ އެބޮޑަށް ޖިންސީގޯނާއާ ދޭހިރަށް، ގާނޫނަށް އިސްލާމީ ހުކުމެއް ދިނުމަށްވަސް، މިއީ ގާނޫނީ ބޮޑަން އިސްލާމްދީނުގެ ކަރުދާ ނޫން. ފަސްނަވާރުން ދިނުން އިސްލާމް ދީނަށް ފެހީ. މިކަމަށް ވާހަކަ ދައްކައިގެން، މާލީ ވާހަކަދައްކައިގެން ފަސް އަހަރުގެ ދައުރުގެ ނިޒާމުގެ ބަދަލު ފުރުސަތު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤައުމު ހަރަކާތްތަކުން، ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ވަޒީފާ ވިޔަފާރިތަކުން 2023 ރިޔާސީ އިންތިޚާބު ރައީސް ސާލިޙް ކާމިޔާބުކުރުމަށް. އެއީ އެ ކަނޑައެޅި މި ޤައުމުގައި ބިނާ އަޅުއްވަމުއެވެ. މަސައްކަތެއް އުފާވެރިކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް،

ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ނިންމުންތަކެއްގެން އެ ލިއްބާލީ 2023ގައި ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީއަށް ވެރިކަން ދޭން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު، އަރުވާލާފަން.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޝުކުރު ވަރަށް ބޮޑަށް އަދާކުރަން މި އުދުސް، ފުރުޞަތަށް އުދުސް، އެއްގަމުގެ ދެއްތެރިވަންތަ، ދެއްތެރިވަންތަކަމުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އިންސާނުން އެއްބަޔަކު ނަގައިބަދަލުކުރުމުގެ ވާހަކަ، ހިޔާލުތަކުގެ ވާހަކަ މުޅި ދުނިޔޭގައި އެބަ އޮތް. ދެއްތެރިވަންތަކަމުގެ ދެކޮޅުގައި އަދިއަދުދުވެރިކަމުގެ ބަޔަކު ބޭނުން ވީސް މި ބަލާފައި؛ ބަލާކަމުގެ ދެކޮޅުން ޤަދު ހާލު މިހެން އެއް ދުވަހެއްގައި ދެއްތެރިކަމާ ވާހަކަ އެބަ އަމަލީ. އެހެންނަމަ، އެއިން ވެސް އެބަ އެނގޭ ހާދަ ބޮޑު ދެއްކުމެއް ދެއްކީ ހަމަ މިހެންވެ. ހާދަ ސަރަޙައްދު ބޮޑުތަކުގައި ހަމަ މިހެންވެ. އެއްގަމު ދެއްތެރިވަންތައި ކަނޑު ދެއްތެރިކަމުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވިސްނާލަން އެބަ ޖެހޭ. އެއްގަމު ބޮޑީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޣުރާފީއަށް ބަލައިލާއިރު މިއޮތީ އެއްކޮށް ހުރި ޖާގައެއް ނޫން ކަމުގެ ކަނޑުތަކުގެ ބޮޑު ސަރަޙައްދެއް ހުރި ތަނެއް. ހާދަ ބަލާލާއިރު ހަމަ މިއޮތީ ހަމަ މިހެން؛ އެބަ އޮތް ދެއްތެރިވަންތަކަމުގެ ވާހަކަ. ހަމަ އެހެންނަމަވެސް އެއް ބަލައިލާއިރު ދެއްތެރިވަންތަކަމަށް ހަމަ މިހެން ވާހަކަ އަބަދުވެސް. ދެއްތެރި ކަނޑު ދެކޮޅުގައި ހަމަ މިހެން ވިސްނާލާ؛ މިއަދު ވިސްނާލާ ސިޔާސީ ބަދަލުތަކާއި ހަމަ ވިސްނާލާ ފުރުޞަތު ބަހައްޓާ ހާދަ ބޮޑު ސަރަޙައްދެއް ހުރި ކަމެއް. ދެއްތެރިވަންތަކަމުގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ވެސް އެބަ ދާއިރާ ވާހަކަ ދައްކަނީ، ބޮލަށް ބަލާ ހިނދު އެ ދެއްތެރިވަންތަކަމަށް ވިސްނާލާ. ހަމަ ދެއްތެރިވަންތަކަމުގެ ވާހަކަތަކާއި ކަނޑު ވާހަކަ ހަމަ ގޮތްގޮތަށް އެބަ ބަލައިލަން.

އަދި ކަނޑުތަކަށް ދެއްތެރިވަންތަކަމުގެ ހަމަ ސިޔާސަތު ބަދަލުވުން ހަމަ ހުރި ފުރުޞަތު. ހަމަ ހަމަ ސިޔާސީ ދެއްތެރިކަން އެ މި ދެއްތެރިވަންތަކަމާ ގުޅޭ ބޮޑު ސިޔާސީ ހަމަ ވާހަކަ. ހުރިހާ ވާހަކައެއް ހަމަ ދެއްތެރި ސިޔާސަތު ދެކޮޅު ކަނޑު ދެކޮޅުގައި ބަލައިލާ ހާދަ ބޮޑު ކަމެއް ކަމުގައި ވިސްނާލަން؛ ގޮތްގޮތުން ހިތްވަރު ދެއްތެރިކަމެއް، ހަމަ ބޮޑު ދެއްތެރިކަމުގެ ހަމަ ސިޔާސަތެއް.

ކަންތައްތައް ނުކުރޭ. ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީން އެބަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ފާލަމުގެ ކުރިން ކުރީސްޓޭޖަކީ ކޮބައިކަން. ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީން އެބަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ، ފާލަމުގެ ހިނގާ މަގެއް ނުވިއްޔާކަން. ހިނގާ މަގު ގަރާޖަކަށް ނުހުދުނުކަން. ހިނގާ މަގަކީ މިއީ އަނބުރާލެވޭ ތަނެއްކަން. މަގުހިނގާ މީހުންނަށް އިހުތިރާމު ނުކޮށް ޤާނޫނުގައި، ނުތޮ ރަށްތަކައި އެއްވެސް އިހުތިރާމެއް ކަމަކަށް ނުދެއްވޭ. މިހާރު ތިރީސް ހާސް، ފަންސާސް ހާސް، އެއް ލައްކަ ރުފިޔާ ދީގެން ފިހާރަތައް ހަދަނީ. ހަރުފައި އާދަ މި އިންސާނީ އެއްޗެހި އަލިވާއެގެން އޭ އެއްޗެއް ގަނޑޭ. އަސްކަރު އައިސް ދުރުމަތީގައި ޕްލާސްޓިކުފުޅައި ދަރި. ހިތްރާނގަ އެކައްޗެކާ ވެސް. ގޯގައި ވިޔަފާރިކުރަނިވި އިންސަނަ އަންހެނުން މީހާ؛ އޭނާ ބޭނުންވާ ޗާސްޕޯޓަށް ދަރުން. އެމްބިއުލާންސް އަންނަނީ. ގެއިން ނުނުކުމެވި ތާރީޚުގަ. އިހުސާސްއް ނުޅާ އިއްޔަތުބާރު ރަސްމީ. ސަރުކާރު ދުއްވާ މިހާ ދަ ގޮތަށް ގޯސް މަގު ހުރަސްކުރަމުންދާކަން ސަރުކާރު ބަލަހައްޓާކަށް ދަނީ. ބޮޑުން މިހާރު ނުލާ. ކޮބައިތޯ ހުރި ހިނގާބަރު؟ ކޮބައިތޯ ދަރިންގެ ވަޒީފާ؟ މިއީ މަސައްކަތްކުރާ ހިސާބު. އެކިސީޒަންތަކުގައި ޑިމާވާ ހިސާބު. ތެޔޮވެއްޖެނަމަ ޑިމާވާ ހިސާބު. ޕްރޮޓެކްޝަން ހިސާބު. އެންމެ ފަހުން ވެސް ހުރި މިނިސްޓަރު އަށް ބެލި، ރަސްމީއައިޔާ ރަސްކަންކުރި ނިކަމެތިކަމާ. އަމިއްލަ ނުބައިކަމުން ރަސްކަންކުރި ކަމެއް. ނަބީންނާއި ރަސްމީހުން ރަސްކަމަށް ފެނުނު ބައްޕަ ކަހަލަ. އަދި ކިޔާނީ، މިހާރު ހުރި މިނިސްޓަރު، އެވެސް ސިޔާސީ މަޤްސަދެއް ހާސިލުކުރަން. މިފަދަ ޒުވާނުން ދުނިޔެއާ، އަނދަވަޅުދޭތެރޭގައި ވެރިން ކައިރީގައި ކަމުގެ ތެރެއިން އާއިލާތަކުގެ ދިރިއުޅުމަށް ގެއްލުން އަޅުއްވާ ހިންގުމާ ގުޅިގެން ވެސް މި ގުޅުވައި ރަސްގެފާނު ނުވާނެ. ބޮޑުވަޒީފާތަކުގެ އަރިހަށް ލިބި ބާރެއް އެބައޮތް. އިޤްތިސާދީ ރަށްގެ؛ މިގޮތަށް އަދުގަނޑުން އެބަޖެހޭ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީ ފުލުހުންގެ ފާލަމާ ކުރިން ކުރީސްޓޭޖް ކޮބައިކަން؛ މިހާރު އެކަން މަތިވެރިވެ އޮތުމަށް ފާލަމު ސިޓީ ކައުންސިލް. ވުޒާރާތަކަށް ހުރީ، ބައެއްގެ ކައުންސިލް، ހަދާ ގާ ގަނޑު ވަޒީރުން. އަސާސީ ދަރިން ފުރަން ނަގަނީ. ރިޝްވަތު ފުރަން ނަގަނީ. ރައީސް ސޯލިހު ގަވާއިދާއި ޢަލީ ސަލީމް މުނިސިޕަލް ދިނުމަށް ދިމާވެދާނެ ދިވެހިރާއްޖެ. މިހާރު ވެރިކަމަށް އަހަރެން ފާހަގަކުރަމުން. ބޮޑު މަޖިލީހަށް ވައްދާ ރަށެއްގައި ބަލާއިރު ކަހަލަ ބޭނުން. މިހާރު މި ބޭން ހަމަގޮތެއް ނުކުޅެދުމަކީ ނިކަމެތި ކަމެއް. އެވެސް ބަނޑަށް ޖަހަން، ބަނޑަށް ޖަހަން، ދެބަނޑަށް ފަސް ބަނޑަށް ޖަހަން، މަގުތަކުގައި ކާބަލުގައި ބަނޑަށް ޖަހަން. ގެޖެހޭ ނާޅާ ބަނޑަށް ޖަހަން. އަސްލުގައި ގޯސް އެބަ ހިނގާ ނުހަމަ ކަމުގައި ކަމަށް ބެލޭ. އަސްލުގައި ފިއަފެއް ކަމަކަށް ފަރާތަކަށް ނަހަދާ. ޤާނޫން ދޫކޮށް ހަލާކުވާ ކަމުގައި. ބެލެނިވެރިޔަކު އަދި ބަލަހައްޓާ ވާންޏާ ދުވަސްވަރު، ބޮޑު އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީ. ވީމާ، ރަނގަޅު އެބަ އިނގޭ މިކަން ތަކެއް ހިފެހެއްޓުމުގައި. ވަޒީރު، ސަރުކާރު ނުކުރެވޭ، ބަލަހަށް ގިނަގުނަ ވީމާ. ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓަރު ނުކުރެވޭ. ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓަރުގެ ވެސް އެބަ ކަނޑައެޅިގެން ދަނިކޮށް އެފަދަ

ތިބޭނީ ބޭރު މިހުންނަކަން ކެޕޭސިޓީއަކީ. އެހެންވީމާ، ބޭރު މިހުންނަހުންނަކަން ހުއްދަދެވޭނީ. މާލޭގައި ދެ ތަރުކަ ކާރުއި ތިން ތަރުކަ ފީކާފާ ނުގެންގުޅޭނެކަން. މިހާރު ދަންނަވަންޖެހޭނީ. އަދި ނުވިޔަކަން ގޮސް ވާޖު ހުރަސްވެގެން ތިމަންނަމެން ކަރުދާސް ހުރިހާ އެންމެހާ ފުރުޞަތުދެއްވި ކިޔަވާލި އެކި ދަރަނިދަށުން ގޮއްސަވާ ނުބެނުވޭކަން. އާދެ ދިރާސާ ކުރަން ބަޔާނެކަން. ހުށަހަޅާ ދަނީ އަދުގަނޑުވުން ފިޔަވަޅުގެ ތަރުތީބު. ތަރުތީބުއާއި ފާސްކުރުމުގެ ތަރުތީބު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

8. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެޖެންޑާ މާއްދާ މަސައްކަތް މި ފަހަރު، ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުރެވިފައިވާ ދުވަސް ދައުރުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަކު އިންނެވިއްޔާ ފުރުސަތު އެދިވަޑައިގަންނަވާށެވެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިއަދުގެ ބާކީ މަސައްކަތް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މަޖިލީހުގެ ކޯރަމް ހަމަވަމުން އައީ. އާދެ! މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

<u>މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުރަހެއްނެތި މި ބިލު މިހިރަގޮތް ވަގުތުގެ އިސްލާހުގެ އަސާސީ ބަދަލުތައް، ބިޒްނަސްތަކަށް. ބިޒްނަސްތަކަށް ދޭން ކަނޑައަޅާފައި އޮތް މުއްދަތު އަހަރެން ބަލާލީމަ. ވަޒީފާދޭ މީހުން، އެކަމާ ގުޅިގެން މުއްދަތު ދޭ ގޮތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިރާސާކުރުމުގެ ދެބަސްވުމެއް އޮތީތޯ؟ އެއީ ހަމަޖެހިގެންދާނީ އޭގެ، އެއްވެސް މުއްދަތެއް ނުދީ އެބަ މަސައްކަތްކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައި. އެކަން ރިޢާޔަތްކުރެވޭނެ ގޮތުގެ މުއްދަތެއް ނެތް ހަމަ ޑިފޯލްޓް ކޮށްލައި. އަންނަމުން، އަންނަމުން އައިސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކަނޑައެޅި ދިރާސާކޮށްގެން ދިނުމުގެ އެކަން ފަސޭހަކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައަޅާ ކުރިން މުއްދަތު އެކަން ދޭ މުއްދަތު. ވަރަށް ބޮޑަށް ކޮށްލެވޭ. އެހެންކަމުން ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތު ތިން މަހަށް. އިންސާނުންނަކީ މިހާ ތިބޭ. އެހެންވީމާ ކުރިއަށް ނިންމާ އެހެންބަހީ އިންސާނުންނަށް ދީ

ގޮތަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ ދިވެހިންނަށް އިސްކަންދޭންޖެހޭ. ރަނގަޅު! ދިވެހިންނަށް ދޭންޖެހޭ. އެކަމަކު އިންސާނުން ވާނީ އިންސާނުންނަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތަށް އޮތް ގޮތުން ފަތުރުވެރިކަމާއި، މަސްވެރިކަމާއި، ދަނޑުވެރިކަމާއި، މިހެންގޮސް ތަރުބިޔަތުކަމާއި، ސިއްޙީދާއިރާއާއި މި ހުރިހާ ސިޔާސަތުތަކުގައި އެއް ގޮތުން ފަތުރުވެރިކަމަކީ އެއީ ދިވެހިންގެ އަސާސް ކުރިއަރާފައި އެކި ފުރުޞަތުތައް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގޮއްސަ މި އޮތީ. ރާއްޖެ މިހާރަށް ވާޖިބު ޖިންސީ ކުރިއެރުމުގައި އަދިގަނޑުވެރިން ފެށި އެކު ތަރުތީބުކުރެވި ބަޔަކު ފުރުޞަތުދެވިގެން، ޖިންސީހައިސިއްޔަތުން ފެންނަ ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ބިނާކުރުމަށް ބަލާފަ. މިހާރު އެންމެ ކުޑަކުދިން މިނިވަން ފަރާތްތަށް ކުރިއެރުމުގެ ކަންކަމުގައި ކަމަށް ވާނަމަ؟ އަޅުގަނޑު ވާތަ މިއަދު ވިޔަފާރިއެއް ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާދަކާދަ ހުންނަ ގޮތުން ރަށްރަށުގައި އަންހެނުން ފިހާރަތައް ހުޅުވާފައި މި އިންނަނީ. އެ ފިހާރައިން އަންނަނީ ޖެހިގެން އޮތް ރިސޯޓުތަކުން ސިޓީތަކުން ކާޑުތައް ގަންނަން. އަދިވާ އެހެން ބައެއް އަނބުރާ ނުވަތަ ހަނދޫ ގޮވާން ދަރިފުޅު ގޮވައިން ފަތުރުވެރިންގެ އިސްދާރިމުގައި ދުވެފައި ގޮއްސަ ދަރުމަ ހުއްޓުވައިލާފައި އެއްކޮށް ވިއްކަނީ. އެތާނގައި އެބަހުރޭ ކުއްޖެއް ބަހައްޓާފަ. އެ ކުއްޖާއަށް މިހިރަވަރު ވޭތުގެ ގޮތުގައި އިތުރަށް ދޫކޮށްލާ ދީގެ ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އަށް ހާސް ރުފިޔާ؟ ނުދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، ދިވެހިރާއްޖެއަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖެއާ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ. މިހާރު މި އުޅެނީ މިނިމަމް ވޭޖެއް ކަނޑައަޅައިގެން ސަރުކާރުންނުވެސް. މިކަން ހަމަޖެއްސުމުގައި އޮތީ އިޤުތިސާދީ މިނިސްޓްރީއާ. ސަރުކާރަކުން ނުވޭ. މި ސަރުކާރުން ވާނީ ދެންނެވިން ގެސް ވަރަ ސިޔާސީ މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ މިނިމަމް ވޭޖަށް ކަނޑައަޅަން ކަނޑައެޅުމާ. އަދިވެސް ޖަމާވެރިން ކަނޑައެޅޭ ކަންކަމަށް ގާނޫނުގެ ތަސްދީޤުކުރުމުން އެކުރިކަމާ ޤާނޫނުގައި އެ ހުރިހާ ވަޒީފާތަކުގައި މިނިމަމް ވޭޖް ކަނޑައަޅާފައި އޮތީމަ، ވަކި މިންވަރެއްގެ ވަކި ގޮތެއްގެ ކަންކަން އަދި އެ ވަޒީފާތަކުގެ ރަށްރަށުގެ އެސެޓަ ވަޒީފާގައި އަދި މާލީ ނިޒާމުން އެތަށް ބޭނުމާއި ދަތިތަކެއް ދިމާވައި އެންނަނީ. ބޭނުން ތެރެއިން ކުޑަކުޑަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުރެ ނަޑައިން ވިޔަފާރީގެ ފުރަބޮޑުތަކަށް މި ހުރިހާ އެއްކަލަ އޮވޭ. މި ހުރިހާ ފުރަބޮޑުތަކެއް ދިމާވާ ދަށްލެވެލް ވިޔަފާރިގެ މުސާރަތަކެއް ހުރެއްޖެ ވާނެ. އެކަމަކު ދައުލަތުން މާލީ ނިޒާމްގެ ތެރެއިން ވިޔަފާރިވެރިންގެ ފުރުސަތު އެއްކޮށް ނުދޭ؛ އެކަމަ ކަމަށް ބަލަން ކުރުމަށް ދަތިތަކެއް ހިންގައިގެން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރެވޭނެ ގޮތް ހަދަން ވިޔަފާރިއާއި އުފެއްދުމުގެ ވަޒީފާ ދިނުމަށް ޝަރުތު ހަމަވާ ވޭޖު ހަދަން ނުދެވޭނެ. އަޅުގަނޑު އެދެން ނިންމުމަށް މި ވާ ގޮތަކީ، ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ނުލިބޭނެ. އެއީ އަޅުގަނޑު މިހާރު ދެކެނީ ބިދޭސީންނަށް ނޫން މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅަން ވާނެ. އެހެންވީމާ، ބިދޭސީންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅައިފި ބިދޭސީންނަށް ވަޒީފާ ނުދޭނެ. އެއީ ދިވެހިންނާއި ބިދޭސީންނާ ހަމަ އެއްގޮތަށް. އެކަމަކު މިއަދު ދިވެހިސަރުކާރަކަށް ވަޒީފާދިނުމުގެ ހައްލެއް ނޯވޭ. ކަމެއް ހަމަ ނުވޭ. އެހެންވީމާ، ދިވެހިސަރުކާރު ވަޒީފާ ދެއްވަނީ. އެއީ ސަރުކާރުން ދިނުމުގެ ހަމަ ހޯއްދަވާ ގޮތަކަށް ނުވާނެ. އެކަމަކު، ބިދޭސީ މިހާރު ގެންނަ ގޮތްތަކާ

ދެ ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ 150 ޑޮލަރު ދިނުމަށް އެބަ ގެންގުޅޭ. މިހާރު 150 ޑޮލަރަށް ވެސް އެބަދޭ ވަޒީފާއަށް. ތަރިދޫންނަށް އެބަދޭ ނުވަތަ ޓްރޮމްބޮއިލްކަން ކުރަން ވެސް އެބަދޭ. ދެން ކޮންމެ ބިދޭސީއަކަށް ވެސް އެބަ އެނގޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިސޯޓްތަކުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ ސަރވިސް ޗާޖްގެ ގޮތުގައި ހަމަ ސަތޭކަ ޑޮލަރާއި ހަމަ ހާސް ޑޮލަރާ ދޭތެރޭގައި ވެސް އެބަ ލިބޭކަން. އެހެންވީމާ، މުސާރައަކަށް ނުބަލާނެ. މިހާރު ވާޖީ ކަނޑައެޅިއިރުގައި މުސާރަ ކޮންމެހެން ބޮޑުވާނެ ނޫން، ވޭޖެއް. ބޭނުންވަނީ ސަރވިސް ޗާޖު. އެހެންވީމާ، މިގައި އެޑްވާންޓޭޖްތަކެއް ނަގައިދީ ނުވި ބަލަމު. އެހެންވީމާ، ކުޑަ އުޖޫރައެއް ދިނުމަށް ބިދޭސީންނަށް އިސްކަންދެނީ. އެހެންވީމާ، މިގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީ، މިހާރު މަޖިލީހަކުން ނޫން، އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއާ ކަމިޓީއެއްގައި މި އޮޅި މިކަން ކުރަން. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި އޮޅި އުސޫލުން ވަކި ސިޔާސަތުތަކެއްގައި ތިބި ބަޔަކު ތަފާތުކުރާ ގޮތަށް، އަދި އެ ސިޔާސަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެންމެ؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތުތަކާއި މި ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކާއި ރައްޔިތުން ދޫކޮށްލައިގެން އޮތް ސިޔާސަތުގައި ދިވެހިންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އޮންނަން ވަޒީފާ ބޭރު ގައުމުތަކަށް ވެސް އިސްތިފާދާކުރެވޭ ގޮތަށް. ހާއްސަކޮށް، އެ ދާއިރާގެ އެންމެ އިސް ފަރާތްތަކަށް؛ އެޗް.އާރް.ޓީގެ ގޮތުގައި ތިއްބަވާ ފަރާތްތަކާ، މިހާރު ގިނައިން ތިބޭނީ ވަޒީފާދާން ވެސް މި ތިބޭނީ ދިވެހިންނާ އިންޓަވިއުކުރަން ފިލިޕީންސް މީހުން، ސްރީލަންކާ މީހުން ނުވަތަ އިންޑިއާ މީހުން ނުވަތަ އެ ޤައުމުގެ މީހުން މި ތިބީ. އެހެންވީމާ، އެ މީހުން އިސްކަންދޭނީ އެ މީހުންގެ ޤައުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަ ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނުގައި ވަކި މުއައްސަސާއެއްގެ ތެރޭގައި ރިސޯޓްތަކުގައި ވެސް ތިބެންޖެހޭނީ އިސް މަގާމުގައި 60% އަކީ ދިވެހިން ކަމަށް. ތަމްރީނު ވެސް ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ވާ ގޮތުން ދިވެހިއަކަށް ވެސް ވަޒީފާއެއް ނުދޭ. އެ މީހުން އިންޓަވިއުކުރަން؛ އެ މީހުންގެ މި ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، އެ އިސްލާހު ވެސް އޮންނަނީ ހުރަހަކަށް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން ވަރަށް އަވަހަށް އެކަން ވެސް ތަންފީޒުވެގެންދާނެ ކަމަށް. ގޮސްއިރާ މި އަދި އިސްލާހު އަންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ތަޅުމުގައި ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މަސައްކަތް ނިމުނީ. ކޮމިޓީ މަސައްކަތަށް ރޭވިފައިވާ ގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީ، 10 ޖަހާއިރު. ސްޓޭޓް އޮން އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީ، 11 ޖަހާއިރު. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީ، 11 ޖަހާއިރު. ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީ، 11 ޖަހާއިރު. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީ، 12:30ގައި. ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީ، 12:30ގައި. އަދި 1 ޖަހާއިރު، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 14 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ވާ ބުދަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.